

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN JUDEȚUL DÂMBOVITA
— SUB AUSPICIILE ASOCIAȚIEI JUDEȚENE —
A P A R E L U N A R

D. V. ȚONI
MINISTRU SUBSECRETAR DE STAT
LA DEPARTAMENTUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
PĂRINTELE ȘI ÎNDRUMĂTORUL ÎNVĂȚĂTORIMII.

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN JUDEȚUL DÂMBOVITA
— SUB AUSPICIILE ASOCIAȚIEI JUDEȚENE —
A P A R E L U N A R

S U M A R :

Poetul Nostru: Iosif Dumitrescu

D-tra Lixandra rev. școlar

„Nici o școală fără cantină în Jud. Dâmbovița”

Mihai Batola s. rev. șc. Buc.

P r i b e a g

Alex. Drăghici

Z ă r i l e

Gh. Dumbravă

Franța

Ion G. Mareș

Grija de copiii neamului

Marin G. Ilie

O sărbătorire

Virgil I. Mareș

Activitatea cerc. de studii al învăț. din Jud. D-vița

D. D. Vătafu

Trebue să le spunem.

M. Iurcă

Eugenie în Com. Hulubești

Pr. Iulian Marinescu

R e c e n z i i

D. D. L.

Cărți și reviste

D. I. Platon-Vădnoști

Informații

* * *

COMITETUL ASOCIAȚIEI:

CONSILIUL:

Simion Popescu	<i>Președinte</i>	Gh. Toader	<i>Membru</i>
Buică Ionescu	<i>Vice-Președ. și Casier</i>	Ion Teodorescu	"
Gh. Bucurcă	<i>Membru</i>	Ion Spălățeanu	"
Alex. Dragomirescu	"	Ion Bucur	"
Ilie Nițescu	"		"

COMITETUL DE REDACȚIE:

Simion Popescu, Președintele Asociației

Gh. Bucurcă, Inspector Școlar

D. D. Lixandru, Revizor Școlar

Gh. M. Ionescu, Instit. Târgoviște

Toma Pătru

Redactor D. I. Platon-Văcărești

Cercetați Buletinul Asociației și Informațiile.

Correspondența privitoare la Redacție și Administrație, cât și cărțile de orice natură pentru recenzii, se vor trimite pe adresa:

D-ului **D-trul. Platon**, Com. Văcărești Jud. D-vița

POETUL NOSTRU: IOSIF DUMITRESCU

D. D. LIXANDRU, Revizor Șc.

Am cunoscut pe Iosif Dumitrescu din poezie și încă nu din poezia lui autentică, din poezia care l-a consacrat, punându-i pe frunte diademul celor aleși.

Răsfolind *Gratul Dâmboviței*, am găsit printre pagini câte o poezie, care, prin preciziunea versului, prin măreția imaginilor și prin avântul sentimentului, mi-a atras atenția într'un grad așa de mare, încât s'a trezit în mine dorința de a cunoaște mai bine atât pe autor, cât și poezia lui, în întregul ei.

Mănat de dorul platurilor lui dragi s'a întors poetul, chemat de zumzetul albinelor atotstăpânitoare peste „ila” liveșilor primăvernice din *Pietrari*—făcând popas în „târgul fariseu” care i-a picurat în suflet desgustul de prezent, scârba de parazitii hrănii de soartă și nostalgia către soarele arzător al copilăriei — imbold de fecundă inspirație pentru Iosif Dumitrescu.

Iată-l într'o bund și coborând în cetate, nu cu desgust, ci cu dorința de a-și revedea prietenii și lucrurile care odată așezate în traista trecutului și învelite cu vălul poeziei, nu mai sunt atât de întunecate și nu mai par așa de chinuitoare.

Înalt, bine făcut, țărânel din *Pietrari* e numai zâmbet și veselie. Privindu-l ai impresia că n'ar putea scrie un vers în care tristețea să domnească.

Și totuși Iosif Dumitrescu râde ca să nu se încerce; zâmbeste ca să se autosugestioneze și să sugestioneze.

Printr-o extraordinară de pătrunzătoare își pătrunde în suflet, te scormonește și te face să privești ca o justificată curiozitate pe cel ce-ți stă în față.

Abia cunoscându-l îți dai seama că Iosif Dumitrescu nu a fost hărăzit să fie bard al tristeții. Chiar prezența lui este înosșuitoare. Vorba lui de spirit și inteligența lui scilpitoare te subjugă.

Și totuși câtă suferință și scârba de es este

brutal de omenească nu închide vălul de aparență veselie.

Născut pentru lumea poeziei, prea neînțeleș de anturaj și lovit de nemernicia omenească, Iosif Dumitrescu rămâne un resemnat care nu-și găsește locul în prezent:

Sunt în cetate,
Bat străzile-i întunecate
Câtând un colț cu bucurie,
Dar e atâta dușmănie
Și case așa de 'ntunecate
Încât și soarele îmi pare
Că nu-i ca în sat de argintiu ')

Desgustul pentru ce vede și pentru ce-l înconjoară nu-și găsește alean decât în trecutul lui drag, în copilăria lui sburdalnică de altădată, în platurile liveșilor lui sfinte, pe care și-a strâns an cu an primăveri și toamne în sânul vârstei, în cătunul lui cu poeniță.

Cătunule, cu poeniță,
Trimete-mi tu, în plic un greș
Recomandat
Să-mi cânte cântece din sat ')

Aceasta este „Ruga” poetului neînțeleș de lumea cotidiană din cetate.

Atât de mult îl stăpânește pe poet trecutul, în cât îl obsedează și îi creează nopți de nesomn:

Îmi sfârâie trecutul în urechi
Aș vrea să-l culc în nouile cuvinte
Dar m'a făcut mizeria cuminte...
Noi suferințe peste cele vechi
Și toate bucurile 'n morminte. ')

Totuși lumea amintirilor îl scutură pe poet din această blazare și îl face să trdească toată frăgezimea copilăriei. Pe filmul minunat al amintirilor apare.

Străngarul neîntrecut de-odinioară
Haiducul, voivodul peste sat,

1) Amintiri — pag. 25 —

2) Amintiri — poezia *Rugăciune* —

3) Amintiri — poezia *Amintiri* —

Cu faricirea chiot subsoară,
Cu vadul de ne-astâmpăr tulburat
Viteaz de ar fi dat cu sberdturi în stele
Când cănepa prin lacuri se topea
Făcea un bici, cât coada unei vaci
De-l blestema o babă ca un vraci
Când pocnetul din somn o deștepta

Năsbătitele tinereții le toarnă în țipar de poezie cu o bogăție de imagini și cu o sinceritate neîntâlnită decât în proza lui Creangă.

Cu mâini ca de bunice mă chemau
Gutuile șirete prin grădini.
Prins de eram, vecinii mă băteau,
Cum bat jandarmii hoții de găini.

Întors în lumea trecutului său poetul este numai chiot de veselie, explozie de viață și pictor de o neîntrecută măiestrie:

Azi am primit misivă dela Primăvară
Îmi scrie așa: „Să-ți pui lavalieră,
Mai stau numai o zi la barieră,
Să pun cercel răchitei dela mosră,
Și nasturi verzi nucilor triști și goi,
O coardă „re“ la joagărul din iaz,
Să-i fac gropițe ghietii în obraz.
Și viu apoi, cu flori, în târg la voi!

Poesia este numai imagine și musicalitate. Ce minunată pagină de pastel, de o precizie similară sculpturii în marmură.

Corace e însă caracteristic în mai toată poezia lui Iosif Dumitrescu este contrastul pe care intenționat îl face evident, dintre lumea lui sufletească, înodată în ceață de toamnă și mai ales în monotonia toamnei și natura impulsivă cu haină veselă de primăvară — Mai în toate poeziile, I. Dumitrescu se plânge de bătrânețe. Sufletul său tânăr, veșnic tânăr, se înspăimântă la gândul că va fi din ce în ce mai încorsetat de bătrânețea latului. Și parcă nu îl înspăimântă atât bătrânețea în sine, cât mai ales uniformitatea ei.

Iosif Dumitrescu a trăit intens viața, a profitat chiar de ea și se îngrozește de surprizele pe care i le-ar putea aduce o viață oboșită de atâta sbacium.

Priveind peisajul primăverii simte cum cântă tinerețea în ramuri,

Doină-i seva prin tulpini
Doină ciurda de cocori
.....
Zburdă noua aarbătoare
Peste toate și în tot
Numai eu să-mi pun nu pot
Bătrânețea 'n noi tipare')

.....
Cântă tinerețea în ramuri
Mie-mi plânge toamna 'n geamuri...

Tristețea se strecoară încet în primele versuri pentru a pune complectă stăpânire pe sufletul poetului în ultimele versuri.

Copleșit de această bătrânețe timpurie, poetul rămâne un resemnat. Viitorul nu-l interesează și nici nu-i cere nimic.

Totuși nu rămâne pasiv. Un dor răscolitor îi arde sufletul.

Mi-e dor de casa din cătun
Cu râul alb, ferestre mici,
Ascunsă ca un licurici
Sub o umbrelă de gorun.
Mi-e dor de uliți cătunale
De fagi sub care mă culcam,
De iezi sprinteni ce-i pierdeam,
Prin crângul liniștei rurale
Mi-e dor... de câte nu mi-e dor')

Vedem că totul este idealizat aici. Imbrăcate în haina poeziei locurile tinereții îl cheamă și na ar vrea să intre în curățenia satului copilăriei cu haina aceluia târg Jariseu de care se plânge adesea, el ca un țăran sănătos pe vârf de car în mireasmă de fân uscat...

O, cât de mult aș fi dorit
Să intru 'n sat pe un vârf de car,
Cu fân de mâna mea cosit.')

Și deși cătunul său care îi sbaciumă viața și îl cheamă neconținut la el e numai un pumn de case cu cosoroabele afumate, totuși....

Când îl privești din depărtare
Îți pare un mănos Psalmos
Unde virtutea s'a retras
Să are')

În Pietrari Iosif Dumitrescu a iubit și această iubire îl urmărește încă:

1) Primăvara din vol. Amintiri
2) Mi-e dor din vol. Amintiri
3) Spre sat din vol. Amintiri
4) Prin sat din vol. Amintiri

Sub streșinile moi de tei,
De-atâtea ori am adormit
Cu gându'n gândurile ei,
Dospite 'n fagi și fân cosit,

Uite și casa ei bătrână
Cu pragu'n care m'aștepta...
Se-aude cântul ce-l cânta,
Când se'ntorcea dela fântână!')

Și totuși această dragoste stinsă nu îl copleșește cu tristețea ei. Sufletul său de pictor al naturii se revărsă în versuri de o mare perfecțiune a formei și de o extraordinară muzicalitate.

Dăm în întregime poezia „Descriere” pentru neșpusa ei frumusețe:

Pe deasupra porumbei,
Jos în vale
Sub căciula unui tei,
Din lăuta dumisale,
Cântă umbra unor miei.
Mai în fund pe curpeni moi,
Patru boi,
Ochii lor cu uliți late
Scăpară de bunătate.
Două fete,
Strânse mocănește'n bete,
Intorc palele de fân
Pale, în al căror sân,
Din viori și-arcușuri mici,
Cântă greerii cu sete
Mofturoaselor furnici
Sua pe-un deal,
Un pui blond de cătunean
Fără fund la pălărie
Si nici măneci la mintean,
S'a proptit cu ochii 'n zare.
Fluară a nepăsare!
Fluară a haiducie!

Dela senințata acestei minunate descrieri și până la acea explozivă deslănțuire de sentimente, răscolitoare ca o furtună, din poezia „Unde-i” e o gamă întreagă de tonalități.

Dar unde-i cine m'aștepta în crâng
Să-mi spargă 'ndinții-i prea frumoși alune?

Zi-i sturzule un cânt de 'ngropăciune
Că nu mai am alune, cui să-i strâng.

Durerea se resemnează în gând și apune și ea cu amurgul care se închide ca un trandafir.

Noaptea mușcă lacom din obrazul serii
Și peste cătunul cu basme 'n chimir
Își scutură cerul frunzele tăcerii.
Bezna își apasă talpa-i de tizic
Peate codrii, luna fuge căprioară,
Greoi oarul mare sue un colnic
Pe al cărui umăr joacă o comoară.
Sub strașina nopții, s'au culcat lăstunii,
Crestele par capre, besnă rumegând,
Au impietrit fagii, așisderea prunii...
Imi aud vâlceaua inimei curgând.')

Coloritul romantic al poeziei acesteia ca și al altora, dealtfel, este caracteristic în poezia lui Iosif Dumitrescu.

Lumina lunii, care îmbracă în poezie totul, revine ca un leit motiv în poezia lui. Peste toate, chiar peste tăcere, domnește luna și umbrele și luminile pe care ea le aruncă supără chiar liniștea căreia scripca unui greer i-a furat atributul de sfânt:

Târziu, când numai e nici un cuvânt
Privește luna 'n sat ca 'ntr'un spital.

De n'ar cânta un greer din țambal,
M'ași închina tăcerii ca un sfânt').

Peisagiul de cimitir cu șoapte misterioase, caracteristic romantismului, ne vine des în poezia lui Iosif Dumitrescu:

Metafora este atât de bine întrebuintată, încât ai viziunea unui vers de Blaga.

Și cum ședeam așa în cimitir
Se aureau par'că uscate șoapte...
Pe-o lespede bolnavă, ca 'ntr'o carte,
Cu deget mic
Scria o stea. Scria cu borangic,
Poate scria de-o viitoare moarte
Sau vr'un verset din tomul cu nimic...')

O altă caracteristică în poezia lui Iosif Dumitrescu este acel fir al credinței creștine — Isusul copilăriei îl stăpânește atât de mult, încât în ori-

1) Prin sat din vol. Amintiri

2) Tăcere din vol. Depărțări

3) Penel din vol. Depărțări

4) la cimitir din vol. Poeme cu liyezi.

ce moment conștient că greutatea vieții i l-au
alungat din suflet, îl plânge cu aceste sfârșietoare
versuri:

De rămâneam în satul mic, blajin,
Aș fi știut mai bine să mă 'nchin
Lui Dumnezeu — un Dumnezeu de țară
Cu barba albă și chipul curat.

Târgul, însă, a făcut din poet fiard
Aș vrea să mă reintorc la el în sat,
Dar a făcut din mine târgul fărâ
Și 'n piscul bunătații nu-l mai urc.
Iar el la mine nu se mai coboară 1)

*Ochii căpșorului blond depe icoana pe care o
sdruta în biserică satului i-au rămas adânc înli-
păriți în suflet și de ei și-aduce aminte când îi
șipă cocorii desnădejților :*

Deaceea poate, oridecâte ori
Mustește 'n mine câte-o nouă rană
Și-mi șipă — ai desnădejților cocori
Imi amintesc de ochii din icoană 2)

*Sătul de viața de iad a târgului, Iosif Dumitrescu
a pornit cruciada pentru descoperirea acas-
tui blajin Isus al copilăriei.*

De voiu veni de Paști în satul meu
Am să te cat pe unde Te 'ntâlneam
Chiar și 'n țărâna'n care mă jucam 3)

*E atâta frumusețe în poesia lui Iosif Dumitrescu
și atâta bogăție de imagini, încât atmos-
fara poeziei lui îți umple sufletul ca un parfum
îmbătător și îți române ca un regret hrănit de
nostalgia unei lumi la care nu te mai poți întoar-
ce... și câtă dorință are poetul să fie iarăși ehiot
de veselie în lumea copilăriei lui dragi:*

Cătunul, haiduc bătrân
Ascuns pe-o coastă între fagi
Cu soare'n plai și mere'n sân
La brâu cu visurile-mi dragi,
Îți amintești de când eram
De șase ani, nedat la școală?
Doar mă jucam pe prundul gârlei,
Cu pietricele albe'n poală.
Cum mă scăldam în Râul-Alb
Cătând la mrene pe sub buturi
Și'n soarele de primăvară,
Dădeam cu pălăria'n fluturi.
Știi bucuria ce-am avut,
Cât mi-a 'mpletit bunicul bici
Și când i-a pus măicuța sfârc
Din cusătura cu arnici?
Cătunul meu unde 'n ajun
Bunicii mi-au apus sub glie!
Mi-ai fost ieri leagăn, moș Crăciun,
Astăzi, ghiozdan cu poezie.
Copilăria 'n vatra ta
Mi-e 'nfiptă ca o slovă'n carte,
Păstrează-mi-o să cânt cu ea,
Când de aicea de departe
Mă voiu întoarce să te văd
De greul vieții ostenit,
C'asa mi-e 'n gând: S'apun în lutul,
Pe care 'ntâiu am chiuit.
Să mă 'nfrățesc cu cei din sat
Să-mi cânte fagii pribegia,
Să-mi vestejească bătrânețea,
Unde-a 'ntlorit copilăria! 4)

*Simți cum sufletul se eliberează de greul lu-
tului și urcă sprinten pe treptele monumentului
artei pure printre solii cărui este și Iosif Dumitrescu*

1) Mama — Poeme cu livezi

2) Icoana: Poeme cu livezi

3) Epistola: Poeme cu livezi

4) Scrisoarea cătunului meu: Amintiri

„NICI O ȘCOALA FARA CANTINA IN JUDEȚUL DAMBOVIȚA”

de MIHAI BUTOIU, s. rev. șc., București

„Nici o școală în județul Dâmbovița fără cantină, datorită sprijinului dat de d. Colonel I. Cernăianu, prefectul județului”, a afirmat deunăzi disinsul revizor școlar de Dâmbovița, în cancelaria revizoratului școlar al Capitalei, cu prilejul unei conferințe a organelor de control din ținutul Bucegi.

Și afirmația d-lui revizor școlar Dumitru Lixandru a provocat surprindere și, totodată, satisfacție generală în sufletul conducătorilor învățământului primar din această regiune, strânși în Metropola pentru a discuta despre nevoile școlii naționale.

Dl Colonel Cernăianu este, desigur, cel dintâi prefect care a dat o rezolvare integrală problemei cantinelor școlare.

Și cum n'ar fi produs în sufletele noastre deplină satisfacție vestea frumoasei realizări dela Dâmbovița, când noi știm prea bine că cei mai bun mijloc de îmbunătățire a frecvenței școlare sunt cantinele !

În această epocă de adânci prefaceri, când pretutindeni domină atmosfera de înnoire, cea mai mare garanție a progresului o constituie, fără îndoială, prezența în fruntea treburilor publice a unor oameni capabili să pună în îndatoririle lor mai mult decât pricepere gospodărească și decât stăruință care să nu cunoască descurajare în fața eventualelor obstacole, să pună dragoste înțelegătoare față de nevoile și suferințele obștești. Opera acestei categorii de conducători va trebui să fie observată și apreciată chiar

și de acei oameni cu mentalitate deosebită care nu se arată, aproape niciodată, mulțumiți de ceea ce văd că se înfăptuiește împrejurul lor, pentru confortul lor material și sufletesc, pentru sănătatea și buna lor stare; chiar și de acei cari și când se întâmplă să fie mulțumiți, se bucură în interiorul lor, cu o satisfacție oarecum tăinuită, pe care rar de tot găsesc cu cale să și-o manifeste prin glasul recunoștinții exprimate în public.

O astfel de operă care trebuie să fie observată și apreciată de fiecare cetățean dâmbovițean, este faptul generalizării cantinelor școlare în jud. Dâmbovița. Ele sunt rezultatul unei armonioase împletiri a activității organelor administrative cu activitatea slujitorilor școlii și, mai ales sunt opera unei perfecte colaborări a autorității administrative — în speță Prefectul de Dâmbovița — cu autoritatea școlară.

A trebuit ca în fruntea administrației acestui județ, istoric, pe al cărui pământ sfânt s'au petrecut atâtea fapte glorioase în trecutul nostru să fie Colonelul I. Cernăianu, om al asprei discipline militare, cu toată autoritatea dar și cu toată înțelegerea, iar învățământul primar să fie încredințat spre conducere unui om energetic și întreprinzător, cum este revizorul școlar Dumitru Lixandru, pentru ca din perfectă înțelegere între conducerea administrativă și cea școlară să rezulte o atât de măreață înfăptuire.

În câte județe se va imita acest înălțător exemplu dela Dâmbovița ?

P R I B E A G

de AEX. DRĂGHICI

*Glas măestru — depe vremuri,
Ce duos îți cânta struna!
Când venea-i în sbor la mine
Să mă vezi ca'n totdeauna.*

*Casa o găsea-i pastie;
În zadar cânta-i cu drag:
„Mult am spus ochilor mei”
Eu eram pe drum pribeag...*

*Când m'am reîntors acasă
Al tău cântec să-l ascult
Mi-a șoptit pustiul casei:
— „Ea s'a dus..., s'a dus de mult”.*

*Glasule, cu strune multe,
Astăzi poți cânta într'una;
Tu ți-ai împlinit un vis,
Visul tău de totdeauna.—*

*Eu mă duc, din nou—in lume,
Înspre steaua mea din zare;
Sufletului să-i fac poia,
Să-mi văd visul ntruchipare.*

*Iar la drum, pornesc cu doina
Reînvierii Țării 'n strună—
Ca tovarăși am doi prieteni:
Vis și Cântec — Voe bună.!*

Z A R I L E...

de GH. DUMBRAVA

*Muntele, culmile goale
Valuri sub cer și-a întins.
Verde plocadul pădurii,
Brăuri în juru-i a 'ncis.*

*Sue încet către piscuri,
Șuetul apelor din văi.
Recea și umeda boare
Cetini de brad 'și-are căi*

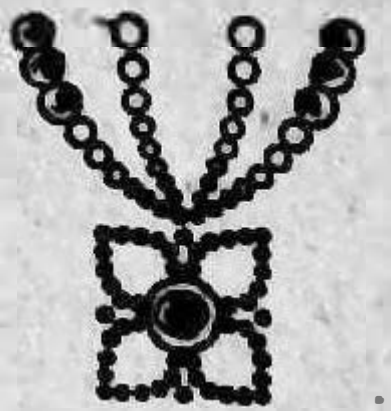
*Mare de goluri și zâncuri
Apele limpezi își fac,
Brazilii și fagii pe coaste
Spre luncă pornesc în șirag*

*Bucium la stână departe
Cântă, suspină prin văi.
Ascultă pădurea 'n tăcere:
„Băjenii, prigoni și eroi”*

*Codrii sub soare de vară
Priveliștii cerești oglindesc.
Drumeții sub bradul din munte
În muschiul de-o palmă ațipesc.*

FRANȚA

de ION GH. MAREȘ

x

PARIS.

Muzee. În Paris sunt peste 30 de muzee și ar fi necesar pentru vizitarea lor cel puțin o lună. Trebuie să mă decid a vizita pe cele mai importante. Intrarea se face cu plată, care variază dela 1—4 franci. La unele din muzee se poate intra Duminică, gratuit. Vizitarea se face între orele 10-17.

Unele din muzee conservă suveniruri, colecțiuni de lucrări literare, documente istorice și diplomatice etc. etc., a unora din oamenii mari ai Franței cum este muzeul: „Balzac”, distins romancier francez instalat în locuința sa din strada Raynouard; muzeul: „Clemenceau” marele om de stat francez, instalat în str. Franklin, muzeul „Adam Mickiewicz” poet polonez, strada Quai d’Orleans; muzeul: „Victor Hugo” piața Vosgilor.

Două din muzee conțin piese din arta *Extremului—Orient*. Unul posedă documente din evoluția și istoria *Industriei franceze*; alte muzee conțin o bogată dotație din câmpul anatomic, patologic; antropologic și paleontologic.

Un muzeu special cu „arta decorativă franceză” și altul cu: „monede și medalii”, din toate timpurile, unde nu se poate intra decât cu autorizație.

Am vizitat în mod amănunțit muzeul: „Cluny” din strada Sonemerard, care conține obiecte și artă din timpul Evului Mediu și depe vremea *Renașterii*. Pictura în culori domolite reîmprospătează amintirea oamenilor și faptelor din vremea de demult; iar aurul, lemnul și fildeșul ne arată, acum,

la câtă îndemănare ajunseseră măștrii timpurilor aceloră. În deosebi figurinele și ornamentele lucrate din os, dovedesc că arta aceasta ajunseseră la o mare perfecțiune.

Luvru. Pentru acest muzeu, unul din cele mai mari, nu numai din Franța, dar din lumea întreagă, mi-am rezervat o jumătate de zi.

Conține obiecte de mare valoare din antichitatea română, greacă, egipteană, orientală; sculptură, pictură din toate epocile și din aproape toți măștrii penelului și artă decorativă veche, medievală și modernă.

Localul acestui muzeu, înainte a servit de reședință Impăraților și regilor Franței. Construit încă din 1546, în linii grandioase, conține saloane foarte spațioase, cari s’au pretat foarte bine expunerii tuturor obiectelor, mai ales tablourilor de pictură.

La fondarea acestui muzeu n’a muncit numai o singură generație.

Este de admirat grija și devotamentul cu care s’a adunat și păstrat atâta bogăție din toate ramurile și din toate timpurile.

Luvrul a avut avantajul de a fi situat cam în centrul Parisului, aproape de *Sena*, peste care trec aci 6 poduri; în față are splendida grădină a *Tuilleriilor*, piața *Concordia* și apoi *Avenue des Champs Elysees* cu *Arcul de Triumf* și mormântul *Eroului Necunoscut*. În dreapta se întinde Parisul Comercial, Opera, Bursa, Halele etc.

Muzeul este instalat numai în aripa din stânga a palatului: „Luvru”, aripa din dreapta nefiind accesibilă publicului, conținând obiecte de ornament, mobilier, trusouri etc.,

din timpul regilor Ludovici și împăratului Napoleon. Aceasta este păzită de armată.

Din aspectul interior și exterior al palatului „Luvru”, precum și din cadrul în care este plasat acest palat, se poate închipui acum strălucirea și măreția „Curții-Franceze” sub regii și împărații cari au locuit aci.

N'am competența să fac o dare de seamă asupra operelor de artă din acest muzeu și nici pregătirea istorică pentru a vorbi de subiectele pe cari le tratează panourile cari îmbracă toți pereții palatului Luvru și chiar de le-aș avea, nu pot prinde tihna necesară de a lua note, fiindcă la vremea aceasta este atâta lume venită din toate părțile pământului curioasă și nerăbdătoare să vadă „Muzeul Luvru”, încât ești împins din toate părțile și silit să circuli într'una.

Cine a venit la expoziția universală nu se mulțumește numai cu vizitarea pavilioanelor; dar și cu cercetarea a tot ce este interesant în capitala Franței; „fiindcă Parisul însuși este o expoziție, sau un muzeu”.

Totuși am să vorbesc de două piese din muzeu, una de pictură și alta de sculptură.

Cine n'a auzit de „Gioconda” sau „Mona Lisa”, care într'o vreme a fost furată din Luvru și apoi după multe peripeții găsită și adusă înapoi în muzeu? „Gioconda” este o madonă lucrată de Leonardo da Vinci (1452—1519) unul din cei mai mari pictori italieni și acela care a zugrăvit în mod divin „Cina cea de Taină”, pe trapeza mănăstirii Santa Maria din Milano. Nu este vizitator al muzeului, care să nu fie oprit în loc de această piesă unică și admirabil redată de geniatul pictor. Este o pânză care nu măsoară mai mult de 60/80 cm.; dar Leonardo da Vinci, printr'o singură culoare a putut să repule pe pânză chipul unei prea frumoase italence, cu toate comorile pe care Dumnezeu i le-a dăruit. Figură ovală, frun-

te înaltă, gura cu un ușor zâmbet, ochii cu o severitate excesivă și gropițele în obraz abia perceptibile. Pânză lucrată acum 400 ani, are în sine atâta prospețime și atâta viață, încât pare că acum a lăsat-o Leonardo da Vinci din mână. *Mare putere de evocare plastică.*

Gioconda este copia unei madone din care acum nu se mai păstrează nici țărâna; dar prin talentul genialului Leonardo da Vinci s'au inversat situațiile: „Copia madonei vii a rămas nemuritoare”.

Din punctul unde se află fixat tabloul, Gioconda privește pe vizitatori și pare că are pentru fiecare un cuvânt cald. În deosebi reprezentantele sexului feminin o privesc îndelung și-mi lasă impresia că o pis-muesc; dânsule nu-și pot explica cum Gioconda este atât de frumoasă fără roș pe buze, fără cremă și pudră pe obraz și fără sprâncene smulse?!

Desigur în această împrejurare fac o confuzie.

Gioconda cea vie, a fost o madonă, tânără, frumoasă și plină de sănătate trupească și sufletească.

Chipul său n'a avut nevoie de nici un mijloc artificial care să-i mascheze anumite lipsuri.

Ei bine, toate acestea le a avut în vedere Leonardo de Vinci, când și-a ales modelul.

Lui Leonardo da Vinci nu i-a fost prea greu să pună pe pânză chipul uneia din cele mai frumoase madone, deoarece el nu era numai pictor, dar și sculptor și inginer și arhitect și muzicant și anatomist.

În dreapta și în stânga Giocondel, sunt multe pânze, sunt mari panouri, frumoase lucrate în culori, cari redau fapte și personaje, cari au jucat roluri importante în conducerea țării, dar n'au valoarea acestui mic tablou.

Leonardo da Vinci, prin inteligența sa excepțională a ales din mulțime un model la înălțimea talentului său și utilizând darul cu care l-a înzestrat Dumnezeu a dat o operă care acoperă cu strălucirea sa tot ce iace este împrejur.

II. Piesa cea mai importantă din raionul sculpturilor antice este: „*Venus din Milo*”, statuia zeiței cu acelaș nume, găsită în insula Milos din arhipelagul Cicladelor la 1820 sub ruinele unui teatru din antichitate.

Nu se cunoaște autorul; statuia are o vechime de circa 3—4 mii ani!

Valoarea acestei statui este incomensurabilă deși are mâinile rupte: dreapta din cot și stânga din umăr:

Este copia unei femei tinere, voinică, frumoasă și bine proporționată: *este tipul frumuseții clasice elene!*

Pe vremea aceea, tipul acesta de femei era în mare cinste și admirație, deoarece ele erau autoarele celor mai splendide exemple de luptători din arene, de tineri sportivi, de ostași etc.

Legătura între divinitate și om, după concepția de atunci, era femeia frumoasă, care transmitea muritorilor cât mai mult din darurile supraumane ale zeilor.

Capul zeiței mai mult prelung, nasul și gura potrivite, ochii mari privesc departe, obrații frumosi rotunjiți și trași spre bărbie,

păr bogat, cu ușoară cărare, în unele și bine prins la spate în coc, pieptul bine conturat; dela umeri în jos, trupul până aici gol, este acoperit cu un veșmânt care cade până la tălpile picioarelor.

Modelul n'a avut mai mult de 25—26 ani!

Din întreaga înfățișare a zeiței se degajează: sănătate, liniște sufletească și demnitate.

În Luvru se găsesc și statui complete goale, dar se vede treaba că sculptarea zeiței *Venus din Milo*, a avut loc într-o epocă când moravurile erau excesiv de severe.

Privind această admirabilă piesă de sculptură antică, este imposibil ca să nu cercetăm cu mintea noastră strălucitul talent al maestrului care acum 3-4 mii ani, a putut dintr'o bucată de piatră fără nici o formă, rece, urâtă, să scoată un trup de femeie în forme divine, căreia îi lipsește numai sufletul. Sculptorul acesta, fără să fi avut „*Scoala Artelor Frumoase*” a plăsmuit din marmură zeița care era reprezentantă tipică a frumuseții!

„*Mare bucurie și mare entusiasm trebuie să fi fost în momentul când s'a ridicat în fața teatrului din Milos Zeița Venus!!*”

(va urma)

GRIJA DE COPIII NEAMULUI

de MARIN GH. ILIE

Conceptia naționalistă asupra vieții de Stat, implică o deosebită atenție asupra felului cum înțelege poporul să-și ducă viața sa de toate zilele; cum caută ca să întrebuinteze timpul, să lucreze ogorul și în sfârșit cum își face el munca, fie ea de orice fel. Omul statului de azi se pomenește în mijlocul unei societăți, care în schimbul protecției sale, îi cere ca să trăiască într'un fel anumit și să-și încadreze interesele sale vitale cu scopurile țării în care se găsește.

Este adevărat că în statele naționale proprietatea este respectată ca ceva sfânt, ca un bun al individului, dar în același timp proprietatea este și un bun social, ce trebuie pus de cel care îl posedă, în alujba binelui și pentru propășirea statului.

Bunuri ale individului, dar cari trebuie folosite pentru scopul de a servi societatea, sunt proprietățile rurale, terenurile arabile; grădinile, pășunile, livezile și pădurile. Tot același regim trebuie să sufere și proprietățile urbane și nu numai întreprinderile industriale ci și cele comerciale și bancare. Să se respecte capitalul, dar să se cerceteze dacă acest bun individual este pus în funcția sa socială, pentru a servi dezvoltarea celorlalte ramuri de muncă și de producție ale statului.

Afară de aceste griji, ce preocupă în cel mai înalt grad pe conducătorii de astăzi ai României, mai este și grija ce trebuie purtată pentru educația tineretului și pentru redresarea morală a neamului.

Pentru asigurarea stăpânirii hotarelor pământului strămoșesc, mai este necesar ca să dăm cea mai mare atenție copiilor neamului. Este un lucru prea cunoscut, că neamurile de oameni cari fac din creșterea copiilor un cult și o ocupație de oroare, sunt cele mai puternice și cele mai respectate. Nu numai în vremea de astăzi este astfel, ci așa a fost în toate timpurile. În vechime, Grecii și Romanii au fost puternici, atâta vreme cât femeile acestor popoare și-au crescut cu drag copiii pentru mângâierea bătrânețelor, și pentru apărarea patriei. Istoria ne dă ca mamă reprezentativă la Romani,

pe Cornelia, mama Grabilor. Pe lângă alte multe însușiri bune ce aveau acești strămoși ai noștri, una din cele mai alese a fost felul deosebit în care înțelegeau ei să-și îngrijească și să dea educație copiilor. Este adevărat, că Romanii erau și viteji, dar au fost alte neamuri poate mai viteze care n'au lăsat în urma lor decât amintirea unei groaze și a unui blestem, ce a ținut prea puțin timp. Urmele civilizației romane se văd și astăzi, spiritualitatea și cultura latină dăinuie încă în cultura timpului de față.

Mulțumită mamelor romane, ce știau să poarte cu mândrie la sânul lor pui de viteji și să sădească în sufletul odraslelor lor iubirea de patrie și dragostea de înțelepciune și bună rânduială, au ajuns Romanii ca dintr'o mică cetate, să stăpânească lumea. Și au stăpânit lumea atâta vreme cât și-au păstrat calitățile ce-i ridicase la așa putere. Mama Grabilor a trăit în epoca de ascensiune a Romei, nu în timpul decadentei, când viciul și desfrâul cuprinsese aproape toate clasele poporului roman.

În vremurile mai noue. Anglo-Saxonii au ajuns ca să stăpânească o bună parte din întinderea planetei noastre, mulțumită tot unor virtuți asemănătoare cu ale Romanilor de odinioară. Numărul Englezilor a crescut mult în veacurile trecute, începând America de Nord, Indiile, Africa de Sud și Australia. Un sistem de supunere blând, o organizație fără pereche venea să cimenteze legătura cu metropola, care își trimite în fiecare an surplusul său de populație în nouile pământuri cucerite, pe care se îngrijea ca să ducă bine cerile civilizației și lumina culturii din Anglia.

Când mamele engleze vor simți altfel și vor crede că a crește copii este o corvoadă nedemnă, atunci metropola nu va mai avea ce să mai pompeze în colonii, populația va începe să scadă, alte rase de oameni mai prolifici se vor ridica, iar forța a tot stăpânitoare a Mării Britanii va avea poate aceeași soartă ca și Roma eternă de altădată. Este adevărat, că neamul care a dat pe Shakespeare nu va pieri niciodată, dar fără număr nu va mai putea să-și păstreze imensul imperiu colonial.

Un alt neam de oameni, ce turbură pacea Europei de aproape un veac, este poporul german. Germanii, acest neam prolific ce umblă să lase Europa cu numărul lor, își cer cu insistență loc la masa vieții și amenință în toate părțile. Nu sunt dușmani sau prieteni, nu împartă, dar este un popor care se simte că trăiește și vrea să trăiască. Credem că va isbuti să trăiască, tocmai pentru motivul că mamele germane nu socot o înjosire faptul că vor să nască copii și să-i crească pentru înălțarea Germaniei.

Să venim la cazul neamului românesc. Despre o secătuire a nației nu putem să vorbim, pentru că poporul nostru este tânăr și plin de vigoare. Imprejurările vitrege însă, în care a trăit Românul atâta amar de vreme, mizeria fiziologică în care a fost silit să-și ducă viața țăranul, ce formează cea mai mare majoritate a populației băștinase, a făcut ca să se mai piardă din vâjșoenia proverbială, ce forma altădată fala arcașilor valahi și moldoveni. Despre o pipernicire prematură a rasei, au vorbit mai întâi medicii militari, care erau siliți ca să dea la serviciul auxiliar sau să reformeze ca neapți de a prasta serviciul militar o mulțime de tineri, ce ce prezentau la recrutare.

Din cauza sărăciei și a lipsei de asistență medicală, cea mai mare parte din copiii ce se nășteau erau secerăți de moarte, înainte de a sjunge vârsta de școală. În regimul trecut câțiva oameni îngrijorați de această stare și de pericolul dăinuirii mai departe a acestei stări de lucruri, au dat alarma. Prin cifre de statistică s'a arătat că, în privința mortalității infantile stăm, spre rușinea noastră, în fruntea tuturor țărilor, având cel mai mare procent de morți printre copiii dela unul la șapte ani.

Nimeni n'a luat nici o măsură. Milioane de copii, ce-ar fi putut spori considerabil populația țării, au pierit cu zile din cauza nepăsării noastre. Ar trebui făcută o statistică ca să se vadă câți copii dela unu la șapte ani au murit dela 1918 și până astăzi, timp de douăzeci de ani. Ca altă îngrijire mai omenească, cred că jumătate din acești copii erau aslvați, fiind astfel redăți vieții, familiilor lor și țării. Dar cine se îngrijea de așa ceva în epoca nebuniilor electorale!

Astăzi vedem că se dă o mai mare importanță copiilor. Conducătorii de astăzi vor cu

orice preț ca să facă să înceteze nepăsarea de până acum, față de o problemă așa de importantă cum este aceasta. Trebuie să-și dea toată lumea seama că copiii de astăzi, sunt cetățenii de mâine ai țării. Nu este așa de greu ca să nu-și poată face oricine această socoteală: copii sănătoși și bine îngrijiți astăzi, înacamnă ostași vâjșoi și vioi care să apere țara, mâine.

Ce s'a făcut deocamdată în această direcție? S'au luat măsuri, ca pe lângă fiecare școală primară să se înființeze câte o cantină care să alimenteze, dacă nu pe toți elevii școlii, cel puțin să dea ceva demăncare celor săraci. Măsura a fost bine primită în lumea noastră învățăto-rească. Călcăm peste ragulele de modestie și spunem că învățătorii au fost primii, care din puținul lor, au dat ceva și pentru cantina școlară. Au căpătat apoi și pela oamenii înțelegători și pela cei mai puțin înțelegători și s'a ajuns ca aproape toate școlile primare să aibă o cât de modestă cantină. Să zicem, că cei mai avuți vor da pentru acest scop după putere și că vom avea mereu alimente și fonduri pentru hrănirea copiilor săraci, în vârstă de școală. Asta însemna că, odraslele neamului românesc scăpate cu viață până la șapte ani, vor crește da'aci înainte mai puțin pipernicite, fiind mai vrednice de a purta arma la nevoie. Cei mici însă, sortiți să trăiască tot în mizerie, vor continua să se stingă cu duiumul ca și până aci.

Trebuie să se ia deci măsurica mortalitatea infantilă atât de întinsă la noi, să se micșoreze. Și pentru acest lucru, credem că nu este deajuns obișnuitele ordine date, de a face apel la infinit la inimile bune ale oamenilor bogați și binevoitori,

Este adevărat că pentru a se stăvili odată nenorocirea aceasta națională, trebuie ridicată starea țărănimei, acest izvor de regenerare a tuturor neamurilor cu atât mai mult la noi, care am rămas încă un popor de plugari. Nu înțelegem deloc cum poate o familie de săteni să-și crească copiii sănătoși și buni pentru viață, când ei n'au cel puțin o capră și câteva oi, dacă nu pot să aibă o vacă. S'au făcut unele statistici în această privință și cifrele au arătat lucruri, pe care noi cei ce locuim în regiuni mai puțin nenorocite, aproape că nu le putem crede. Mai mult de jumătate din sătenii din unele regiuni n'au vaci cu lapte și n'au porci să taie la Cră-

cim. Sunt lucruri care te pun pe gânduri. Cum se poate ca într'un pământ atât de darnic și de binecuvântat, locuitorii să se atingă de mizerie? Sunt rele ce rod adânc sufletul și trupul nației noastre. Aceste rele trebuie acționate. A se lăsa mai departe ca ceasce agonizește locuitorul băștinaș cu tradă și sânge să meargă și să ingrașe pe venetic, înseamnă a privi neputincioși cum pierim ca națiune.

Avem toată nădejde în actuala conducere a țării. Credem că se va lua măsuri și în această direcție. Cum s'a făcut atâtea sacrificii pentru a se da o asistență medicală satelor, cum s'au făcut deasemenea sacrificii spre a înlesni țăranilor găsirea de credite eftine, credem că se va face ca o parte din bunurile produse de țăran să numai meargă pe lucru de nimic, pe cărpuri și alte mărfuri puțin trainice.

Există familii de țărani ce vând toate ouăle, ce vând toți pui și toate păsările, neoprint nimic pentru alimentație, pentru ca să poată să se îmbrace în țesături bătătoare la ochi de mătase artificială. Este o inconștiență și o prostie, ce trebuie stăvilită.

Dacă așa stăm în privința bunei alimentații a păturii rurale, cum vom putea să facem să ne ridicăm la o stare mai bună. Drumul este croit. Să urmăm calea mai departe. Cei bogați să înțeleagă, că au datorii față de cei săraci, pentru că atunci când sună ceasul cel greu al marilor încercări, săracul varsă de multe ori mai mult sânge ca bogatul pentru apărarea hotarelor țării. Să fie o frăție între clasele sociale, pentru că numai astfel un stat poate să prospereze.

În privința ajutorării satelor, exemplul l-a dat Majestatea Să Regele dând o mie de pluguri țăranilor. Sunt atâția bogați în țara asta, mai puțini autohtoni și mai mulți străini.

E rândul lor. O mie de vaci cu lapte pentru copiii neamului, o sută de vagoane zahăr pentru săracii orașelor și mai ales ai satelor, o mie metri postav pentru hăinuțe destinate micuților din lumea nevoiașă!

A înțeles cineva dintre magnații industriei fierului, ai zahărului, ai postavului sau dintre marii comercianți, gestul regal?

Ar fi de dorit ca „patrioții” aceștia ce fac atâtea șgomot cu bunele lor sentimente pentru țara ce-i adăpostește, să dea probe reale de patriotism românesc. Vremuri crâncene se anunță de pretutindeni și ar trebui să înțeleagă toată lumea deci și cei bogați ce locuiesc în mijlocul acestui neam, compus mai mult din săraci, că este timpul ca să arate că poartă grijă de viitorul țării, ce le-a înlesnit un trai așa de îmbelșugat.

Vor înțelege ei gestul măreț al Regelui? Este o întrebare pe care ne-o punem cu multă insistență.

Nădejdea cea mare stă în felul cum vom înțelege să ne ajutăm noi între noi. Din puținul nostru să ne chivernisim ca să putem da și fraților noștri mai săraci și mai ales să salvăm din ghiarele morții sumedia de copii morți de lipsă și de mizerie în satele și în mahalaiele binecuvântatei noastre țări.

O s ă r b ă t o r i e

de VIRGIL I. MAREȘ

Promoția 1928 a școlii normale „I. H. Rădulescu”, a sărbătorit 10 ani dela absolvire, într'o atmosferă plină de entuziasm!

Zece ani dela absolvire, înseamnă pentru învățători, tot atâta timp de muncă conștincioasă în ogorul școlii românești, de frământare pentru ridicarea

nivelului social și cultural al satelor, de cheltuire a sufletului, pentru un ideal pe care mulți nu-l înțeleg.

Acest moment de sărbătoare, este un prilej ca elevii să-și arate recunoștința față de profesori, să poposească aproape de ei pentru a privi în urmă și să taie drum nou, după ce s'au adăpat iarăși la fântâna limpede a sfaturilor bune.

Primul gând, ni s'a îndreptat spontan către Dumnezeu și la Mitropolia Târgoviștei, după un parastas, învățătorul Virgil I. Mareș, a omagiat figurile profesorilor morți. Iată ceva din cele spuse acolo:

„Zadarnic vom încerca să reținem tabloul complet de acum zece ani! Din frumoasa lăcătușă pe care nu vom uita-o niciodată, lipsesc câteva din figurile, cari plecate în lumea eternă, vor trăi totuși cu flința lor spirituală, în sufletele noastre.

Profesorul nostru de limba franceză Damian Ionescu, întrunea calitățile unei desăvârșite personalități. Noi elevii proaspăt rupți din mediul rural, în fața atitudinii lui fizice și intelectuale, rămăneam totdeauna uimiți. Ora de limba franceză era pentru noi o desfătare intelectuală. Intra în clasă totdeauna cu un mers energic care ne înviora, îmbrăcat elegant, mai totdeauna cu cravate albe, figura lui de nobil roman; ne impresionă. Gluma, ironia, severitatea, alcătuiau un mănunchiu armonios, cu disciplina și creia atmosfera favorabilă, pentru primit noile cunoștințe.

Profesorul Damian Ionescu, era o adevărată enciclopedie.

Profesorul de muzică Șt. Șerbănescu, era maestrul violoncelului. Cu studii la Dresda, purta în sufletul său însușiri alese. Atitudinea lui față de viață și societate, ca și sfârșitul vieții sale, este aceea a marilor compozitori. Grijă lui de tot momentul, era nu numai să ne introducă în tainele nebănuite ale artei; dar ne arăta și importanța ei, în viața satului și a învățătorului. Ecourile muzicale de acum zece ani, ne revin duios și odată cu ele, figura prof. Șerbănescu, plină de amintiri.

Dau o parte din răspunsul d-lui prof.

E. Eftimescu: „Răposații noștri colegi, Damian Ionescu și Șt. Șerbănescu, din înălțimile de unde sufletele lor planează, se vor fi bucurând de piosul omagiu, pe care ucenicii lor recunoscători li-l aduc și de faptul că amintirea lor, va fi totdeauna vie în sufletele aceloră, pentru zidirea cărora și ei au fărâmițat o parte din sufletul lor.

În sferele senine ale Dumnezeirii, se alină și se liniștește sbuciumul sufletesc al omului!

Biserica și Morala una sunt, însă, nu trebuie să le confundăm. Morala este legătura dintre om și om, Biserica este legătura dintre om și Dumnezeu. Morala este aspră. Ea poruncește ce trebuie să faci. Morala judecă, morala condamnă, morala ucide pe cine are conștiința prea dezvoltată. Dimpotrivă, Biserica vine blând și îți spune: Viino, la sânul meu și te voi învăța ce trebuie să faci, dându-ți putere pentru aceasta. În felul acesta Biserica, toarnă balsamul mângâierii, pe rănilor deschise ale sufletului nostru.

La școala primară Nr. 1, fostă școală normală, d. prof. E. Eftimescu a ținut o lecție despre: „Anatomia și fiziologia omului și aparatului digestiv“. D-sa amintește că lecția începea totdeauna prin inspectarea mâinilor și a danturii elevilor, prescripțiuni de recomandat tuturor dascălilor când încep lecțiile, pentru că unghiile netăiate care adăpostesc negrețe, — cuiburi de milioane de microbi, — sunt pricina mai tuturor boalelor, dintre cari chiar a teribilului „tiphos exantematic“. Dantura, prin masticajul ce o îndeplinește, asigură o bună mistuire, prima condiție de sănătate trupească.

S'a făcut anatomia tubului digestiv, cu funcțiunile organelor componente și

s'a insistat asupra unui menu complet de alimentație, în care vitaminele să aibă precădere.

După terminarea orei de clasă, învățătorul P. Baicu, arată rolul învățătorului în formarea caracterelor menite să asigure trăinicia țării. Profesorii trebuie să fie mândri, că împotriva tuturor suferințelor, învățătorii continuă să se sacrifice pentru școală. Arată apoi rolul M. S. Regelui în educarea sufletului românesc, după care învățătorii întonează „Imnul Regal”.

În răspunsul său d. prof. Eftimescu spune că fața țării poate fi schimbată prin cei doi factori culturali: preotul și învățătorul și cere celor prezenți să lucreze mai departe, sădind ideia faptelor bune, în sufletul elevilor și sătenilor.

La banchet seria toasturilor a fost deschisă de d. prof. Eftimescu, care

toastează pentru M. S. Regele Carol II. D-l insp. școlar G. Bucurică, elogiază pe d. D. V. Toni, inv. Virgil I. Mureș propune fixarea într'o broșură, a celor petrecute la sărbătorire. Mai vorbesc d-nii: reviz. șc. Gr. Mărgulescu, prof. Baravache, Grigore Crinescu și Pr. C. Parnia. Dintre colegii învățători ridică diferite toasturi: C. Tănăsescu, Gheorghe Constantin, Rada Vasile, Nicolae Gheorghe, I. Cârstoiu și P. Baicu.

S'a trimes o telegramă de devotament d-lui D. V. Toni, luptător neobosit pentru cauza școlii și învățătorilor.

Sărbătorirea a decurs într'un cadru de caldă înfrățire; iar despărțirea s'a făcut cu regretul că a durat prea puțin și cu promisiunea, că peste încă zece ani, vom avea altă reuniune.

VIRGIL I. MAREȘ

ACTIVITATEA CERCULUI DE STUDII AL ÎNVĂȚ. DIN JUDEȚUL DAMBOVIȚA

D. D. VATAFU

În ultimul timp cercul învățătorilor din județul nostru a prins viață nouă, inoculat cu seva sănătoasă a unei serii întregi de conferințe, care nu s'a terminat încă; — serie numită să facă epocă în activitatea acestui seminar de perfecționare a pregătirii intelectuale a învățătorilor din județ.

Această nouă viață se datorește faptului că Cercului de studii i s'a alipit activitatea susținută a Cercului cultural al plășii Târgoviște, care și-a fixat o serie de subiecte de ordin teoretic, menite să contribuie la perfecționarea intelectuală a învățătorului.

Seria conferințelor a fost deschisă Joi 9 Februarie de către d. D. D. Lixandru, revizor școlar al județului.

D. sa a desbătut în fața unui select și numeros auditoriu, un subiect de o arzătoare actualitate: «Conflictul dintre generații». Pornind dela unele

constatări evidente pentru oricine, d sa ajunge la concluzia că a existat un conflict între generații, care astăzi e pe cale de a dispărea sub razele binefăcătoare ale soarelui noului regim.

Atât de evident era acest conflict și atât de prezent, încât el ajunsese să amenințe la un moment dat chiar existența noastră ca stat.

Trecând la analizarea cauzelor profunde care au dat naștere acestui conflict dintre generații, conferențiarul dovedește cu un lux de amănunte că războiul mondial, care a produs o revoluție în mentalități și o schimbare totală în mersul normal al valorilor, este cauza acestui conflict.

Generația războiului, care se laudă pe bună dreptate cu realizări, cu fapte, nu cu vorbe și promisiuni în fața unei generații lipsite de ideal și în plus de o îndrăzneală și o lipsă de calcul caracteristică, a dezertat, din cauza împrejurărilor

dela îndatoririle ei de a cultiva în mentalitatea generației tinere un ideal sănătos de viață.

Criza morală și intelectuală chiar, în care s'a sâdit tînăra generație, nu poate fi explicată pe considerente spengleriene, ci numai și numai pe neînțelegerea dintre două generații:

Una conștientă că a făcut ceva și a însemnat ceva în viața statului Român și alta grăbită, tocmai din cauza nepregătirii sale și a lipsei de respect față de munca înaintașilor.

Sub regimul de muncă și de cinste de astăzi s'a fixat un ideal de viață pentru urmărirea căruia cele două generații s'au înfrățit ca la o comandă magică. În munca pentru Țară și Rege conflictul dintre generații a dispărut, rămânând ca un coșmar al trecutului.

De o înaltă finută intelectuală, fundamentată pe o impecabilă înlănțuire logică de idei, conferința d-lui rev. șc. D. D. Lixandru a fost urmărită cu mare interes de asistență.

* * *

Joi 16 Februarie, a conferențiat d. D. Platon despre «Regionalismul și localismul cultural și pedagogic și metoda centrelor de interes».

D-l D. Platon este un element bine pregătit. Bogat informat și cu o mare ușurință în expunere, d-sa a știut să intereseze mult sala la subiectul pe care îl trata.

În mișcarea pedagogică din ultimi 30 ani s'a schișat tot mai mult un curent sănătos — realismul — curent menit să aducă o transformare fundamentală în structura școlii de astăzi.

În cadrul acestui curent — realismul — s'a schișat regionalismul și localismul pedagogic și cultural.

Conferințiarul a urmărit fiecare curent în parte specificând că, localismul nu e altceva decât un regionalism a outrance.

Era normal ca aceste două curente să se impună în pedagogie.

Copilul, rupt de viață în mijlocul căruia trăiește, încetează el însuși de a fi o realitate, devenind o ficțiune. Până acum metodele de educație desprindeau pe elev din mediul lui, aclimatizându-l unui mediu care nu există decât în carte. Răul ce rezultă era evident. Rupt din mediul său, copilul tânjea din cauza unei imposibilități de aclimatizare.

Lucrul acesta l-au observat o serie de pedagogi realști din apus.

Așa de pildă J. Dewey ajunge la constatarea că școala de azi nu pregătește pe elev pentru viață. Un elev însă trebuie educat, spune programatistul Dewey, numai și numai pentru viață. Prin educații să-l menținem pe elev în cadrul vieții și să-l pregătim pentru viață.

Privită în felul acesta problema este pusă în mod unilateral.

Complectarea o aduce Decroly care spune că școlarul trebuie să înceapă, în instrucția sa, dela mediul din imediata sa apropiere așa cum se prezintă el pe centre de interes pentru mentalitatea lui.

Conferințiarul a urmărit apoi și expus metoda centrelor de interes și aplicarea ei practică în cadrul noii programe analitice.

* * *

Joi 23 Februarie, a vorbit în cadrul Cercului de Studii d. C. Angelescu insp. general școlar al Țimutului Bucegi, despre «Complectarea fișei pedagogice din noua matricolă și cum se poate lucra practic cu metoda centrelor de interes în școala primară de astăzi».

Presentarea conferințiarului a făcut-o d. insp. școlar Gl. Bucurică. În cuvinte calde și cu puterea de convingere pe care o posedă, d. insp. Bucurică a isbutit să prindă minunat pe conferințiar și apoi să-l redea așa cum este el: sparte cult, foarte activ, bine informat, atât din surse autohtane cât și din surse străine, productiv până la evidență.

C. Angelescu este un element de elită al corpului învățătoresc, care ne cinstește și cu care ne mândrim.

Stăpân pe sine, a început conferințiarul să vorbească cald, sincer, sincer cum nu l-am mai auzit până acum. Atât de mult a știut să se apropie de sufletul auditorului, încât nu a observat nimeni că au trecut două ore decât C. Angelescu ne ținea încordați sub vraja cuvântului său. Până a face pedantism din conferința sa d. insp. C. Angelescu a vorbit într'un limbaj atât de precis și plăcut, ca o poveste din copilărie, încât, când după două ore și-a cerut scuze că a abuzat de răbdarea auditorului, toată lumea s'a mirat că timpul care merge încet, așa cum a mers el de veacuri, de data aceasta s'a grăbit.

Cu o competență și cu o rară măiestrie, d. C. Angelescu ne-a explicat ce trebuie să înțelegem prin funcții sufletesti, prin ce mijloace putem diagnostica anumite funcții sufletesti, ce trebuie să înțelegem prin comportament și cum putem observa pe copil în această privință.

După ce a dat explicațiile acestea ample cu privire la complectul a fișei individuale din noile matricole, d. insp. general C. Angelescu a tratat problema mult mai spinoasă a aplicării practice a metodei centrelor de interes.

Pentru a preda o lecție după metoda centrelor de interes, a spus d-sa, trebuie să ne situăm în cadrul unui centru de interes pe care trebuie să-l intuim.

Deci o primă fază ar fi intuirea centrului de interes așa cum se prezintă el în mijlocul naturii. Se înțelege deci că această intuire nu se face din carte sau din autori, ci numai în contact cu realitatea.

După această intuire urmează munca la clasă. Urmează faza doua — exploatarea centrului de interes. Această exploatare se face prin lecții la toate materiile de studiu. Urmează, așa dar, ca toate lecțiile să-și tragă esența din intuirea centrului de interes, care a fost ales după indicațiunile programei analitice.

Însfârșit urmează o a treia fază:

Sintetizarea celor învățate — sintetizare care se va face printr-o lecție de ansamblu, după ce centrul de interes a fost epuizat.

Pentru a fi mai explicit d. insp. general a luat ca exemplu un centru de interes din trimestrul II și a arătat practic ce trebuie să se învețe la fiecare materie.

La urma conferinței d. rev. șc. D. D. Lixandru a mulțumit d-lui insp. general C. Angelescu pentru frumoasa expunere, rugându-l să mai vie și altădată la cercul de studii pentru a lămurii și alte probleme noi ce se pun pentru învățători.

„TREBUE SA LE SPUNEM?”

de M. IURCĂ

Dacă comparăm aspectul de astăzi al școlilor primare cu cel de sub regimurile politice, aproape că nu ne vine să credem profunda schimbare în bine a metodelor școlilor noastre de prim grad. Să fi fost școala cea mai curată de ieri ca cea mai murdară de astăzi și tot ar fi fost bine; să se fi muncit în școala de ieri cel puțin cât se muncește astăzi în cea mai slabă școală din județ și tot ar fi fost bine; să fi existat dorința de muncă și de realizare la cel mai bun învățător de ieri cel puțin în măsura în care o posedă cel mai sceptic și cel mai blazat învățător de astăzi și tot ar fi fost bine.

Sub regimul mântuirii publice, însă, toată lumea muncește, toată lumea este animată de dorința de a realiza ceva, de a contribui cât de cât la progresul general.

Sub regimul inștei și al ordinei, localurile noastre de școală sunt atât de curate, încât abia acum îți dai seama de felul cum ar fi trebuit să fie, din punct de vedere igienic, localurile noastre de școală.

Munca este astăzi pentru majoritatea învățătorilor din județ o datorie de onoare care tinde să devină obișnuință.

În spiritul acestei directive de muncă se desfășoară întreaga activitate a școlilor primare din județ. Spicuirile care urmează o dovedesc:

Continuând seria serbărilor, începută cu atâta elan și succes de școlile Nr. 1 fete și Nr. 1 băieți, școala Nr. 2 fete a dat o frumoasă serbare la Sala de Arme în ziua de 1 Decembrie 1938.

Serbarea a fost regizată cu măiestrie

neîntrecută de D-na Baravache, care cu jocurile, corurile și piesa pe care a dat-o a uimit sala și de D-na E. Constantinescu, directoarea școlii.

Spirit de muncă și de mare modestie, D-na Constantinascu a dovedit încă odată, cât se poate munci la o școală bine condusă — Munca D-nei Constantinescu și a D-nei Baravache merită toată lauda.

* * *

Școala Nr. 2 băeți condusă de D-l N. Ionescu Heroiu a avut în ultimul timp o serie de manifestări demne de toată lauda; manifestări care ne pun pe D-l Heroiu într'o lumină nouă.

Il vedem, spre bucuria noastră, pe acest om îmbătrânit înainte de vreme, revenind la exuberanța și la dinamismul tinereții. Suflet de adâncă semibilitate artistică, D-l N. Ionescu Heroiu a făcut din școala D-sale o podoabă de manifestare pe tărâm cultural.

Serbarea pe care a dat-o la liceul comercial de băeți a avut un succes desăvârșit și în întrecere cu sine însuși s'a depășit în ziua de 19 Februarie când, în turneu cu școala, a dat-o și mai reușită serbare la Râsvad.

Credem că e unica școală care și-a infiripat o mică orchestră de acordeoane și care face coruri pe voci și instrumente.

De remarcat la școala Nr. 2 băeți și munca celorlalți învățători D-na Sofia Vlădescu și D-nii Toma Pătru și N. Bărbulescu care ajută mult pe director în munca sa.

* * *

La Boțești avem o școală model din orice punct de vedere — E școala regretatului Ilie Stoenescu, tatăl D-lui N. Stoenescu subrevizor școlar, care s'a stins ca o lumânare, la datorie, pe catedra de pe care imprăștiase lumină aproape o jumătate de veac.

Curățenia școlii impecabilă. De remarcat aci e biblioteca, muzeul, care este o frumusețe și un monument de muncă și farmacia școlară.

Școala este înzestrată cu atelier unde copiii învață mai toate meseriile care le pot aduce un folos practic.

Astăzi școala este condusă cu o neîntrecută energie de D-l N. Stoenescu subrevizor școlar, care este un animator și un element de mândrie pentru noi învățătorii.

Adăpat la școala tatălui său D-l N. Stoenescu a știut să facă din școala Boțești un cuib de muncă și de armonie. Munca celegilor D-sale: D-l Negoită, Stan, D-na Badea și D-l Badea și armonia dintre ei am dori-o mărtisor pentru toate școlile din județ.

La Moroeni școala lui I. Ciorănescu este condusă cu multă destoinicie de D-l Gh. Popescu-Ciurea D-sa a isbutit să de școlii un aspect cât mai urban numai prin munca și destoinicia sa.

* * *

Pe Râul-Alb, ascunse de vigilența organelor de control, doi directori care simt demnitatea de învățători, au făcut din școlile pe care lei conduc perle cu care se poate făli întreg județul. Acești directori sunt D-l Andreescu Manga și I. Stănescu Mânjina. Dascăli de reputație și această, reputație câștigată numai prin muncă și cinste, D-nii Andreescu-Manga și I. Stănescu sunt încă două podoabe ale corpului nostru învățătoresc.

* * *

La Glodeni școala inimosului pensionar Buică Ionescu, azi sub direcția D-lui Gh. Petrescu își continuă munca pe teren școlar și extrașcolar cu atâta asiduitate, încât stârnește admirația.

Sufletul mare al lui Buică Ionescu, acest dascăl care nu a cunoscut în viața sa nimica altceva decât munca, domină, animă și antrenează la muncă, învățătorii școlii.

D-l Gh. Petrescu, directorul școlii a isbutit să păstreze spiritul de muncă al înaintașului și a isbutit să mențină acelaș ritm viu de activitate la școala pe care o conduce.

Armonia dintre învățătorii școlii poate fi luată ca exemplu de școlile din județ.

Șc. Brănești condusă de D. I. Nițescu poate fi dată deasemenea ca exemplu de curățenie și de muncă.

La inspecțiile de gr. II din ultimul timp s'au remarcat ca învățători foarte buni D-nii I. Rădulescu-Românești, Ilie Nicolescu-Stratonești; Gh. Dumitrescu-Jugureni și D-na Vera Solomon Glodeni
(va urma)

Cap. 29, din Monografia comunei Hulubești

Eugenie în comuna Hulubești

Pr. Traian Marinescu-Hulubești

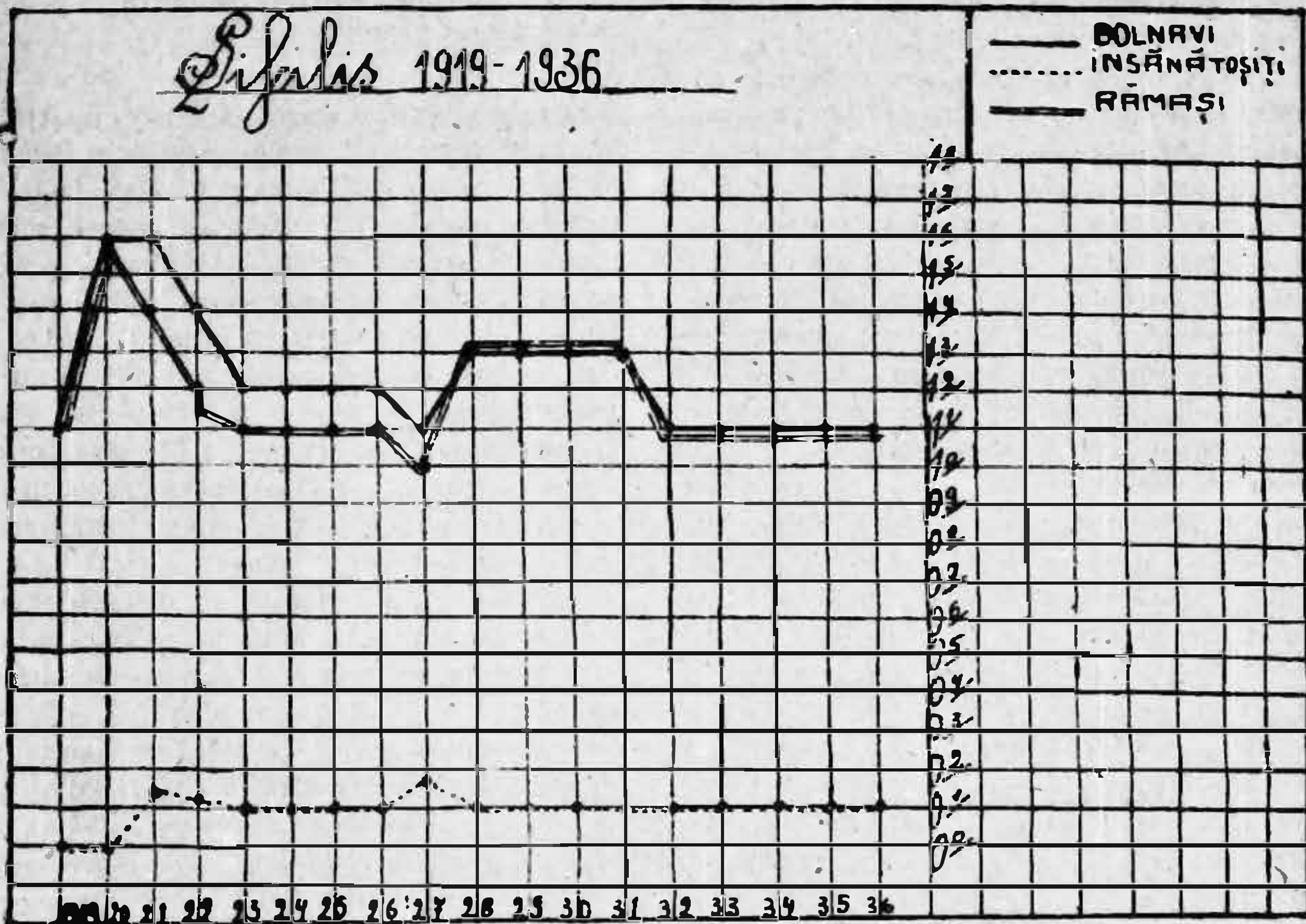
„Mens sana in corpore sano”, juvenil.

În urma Războiului mondial, factorii răspunzători de pretutindeni au dat o mare atenție materialului omeneș.

O alarmantă constatare s'a făcut cu această ocaziune și anume: Stagnarea, ba chiar micșorarea numărului populației tuturor țărilor pretinse civilizate.

SIFILIS 1919 — 1936

Anul	Bolnavi vechi		Bolnavi noi		Total		%	Morti Vindecați	%	Populație	Rămăși		%	
	B.	F.	B.	F.	B.	F.					R.	F.		
1919	7	8			7	8	1 ¹		0 ⁰	1385	6	8	1 ¹	
1920	7	8	3	4	10	12	1 ⁶		0 ⁰	1392	10	12	1 ⁶	
1921	10	12			10	12	1 ⁶		20	1401	8	10	1 ⁴	
1922	8	10		2	8	12	1 ⁴		20	1401	8	10	1 ⁴	
1923	8	10			8	1	1 ³		0 ⁰	1413	8	10	1 ³	
1924	8	10			8	10	1 ³		10	1427	8	10	1 ³	
1925	8	10			8	10	1 ³		0 ⁰	1441	8	10	1 ³	
1926	8	10			8	10	1 ³	1.0	0 ⁰	1440	7	10	1 ³	
1927	7	10			7	10	1 ²	1.0	0 ⁰	1447	6	9	1 ⁰	
1928	6	9			6	9	1 ⁴		0 ⁰	1453	6	9	1 ⁴	
1929	6	9			6	9	1 ⁴		0 ⁰	1442	6	9	1 ⁴	
1930	6	9			6	9	1 ⁴		0 ⁰	1442	6	9	1 ⁴	
1931	6	9			6	9	1 ⁴		0 ⁰	1474	6	9	1 ⁴	
1932	6	9	1	1	7	10	1 ¹		0 ⁰	1501	7	10	1 ¹	
1933	7	10			7	10	1 ¹		0 ⁰	1515	7	10	1 ¹	
1934	7	10		1	7	11	1 ¹		0 ⁰	1534	7	11	1 ¹	
1935	7	11			7	11	1 ¹		0 ⁰	1557	7	11	1 ¹	
Total	318		10		318		1⁴	20	4.1	0⁰	14682	280		1⁴

Si nu numai atat inca...!

Ceva cu totul suparator, surprinzator a impresionat pe acesti factori raspunzatori.

O deplasare considerabila a populatiei pe grupuri de varsta, deplasare in dauna tineretului si in favoarea adultilor.

Deci populatia incepe «sa imbatraneasca». Imbatranirea populatiei are alta consecinta naturala si anume: reducerea capacitatii de reproducere, din care rezulta o scadere simfitoare a populatiei.

Si atunci, preocuparea tuturor raspunzatori este «problema imbunatatirii calitative» a acestei populatii — acum asa de reduse.

Cu toate ca tara noastra este atinsa cu mult mai putin de cat restul celorlalte tari civilizate — de aceea: a cruda fatalitate — cu toate acestea problema imbunatatirii populatiei — Eugenia — trebuie sa preocupe si pe factorii raspunzatori dela noi.

Motivul, pentru care Eugenia se impune si la noi, este ca poporul romanesc a trait pana mai acum catva timp intr'un mediu cu totul natural si ca, deci — in mod firesc — este neadaptat con-

ditijunilor vietii civilizate si ca atare este expus la toate consecintele, ce — fatalmente — ar rezulta din aceasta civilizatie moderna: Orasenizarea, industrializarea si alunecarea in orbita vietii moderne; neamul nostru este de opus acestei vietii moderne, prin natura sa contemplativa si adinamica.

Conducatorii tarii noastre trebuie sa studieze si sa se incredinteze daca populatia tarii noastre poate sa reziste la influentele de mai sus, intru cat e vorba de viitorul fundamentului biologic al tarii.

Acesti conducatori vor trebui sa mareasca pe viitor capacitatea calitativa a tarii noastre. (Vezi d. Doctor P. Manoila, in revista «Sociologia romana», anul I, Nr. 5).

In cele ce vor urma voi cautati sa demonstrati intru cat contactul cu aceasta viata civilizata — viata moderna si-a manifestat consecintele lui si in comuna Hulubești.

Voi cautati de asemenea sa mai demonstrati ce proportie la ‰ sau la ‰ au luat aceste ravajii in boalele sociale cele mai intalnite in loca-

litate și dacă aceste ravajii tind să se diminueze, sau să se majoreze pe viitor.

Acest mic studiu cuprinde o perioadă de 18 ani, adică de la anul 1919 — 1936. Întru cât numai pentru acest interval de timp am putut obține datele necesare de la «Dispensarul medical» din comuna Valea Mare, acest județ, întru cât la Primăria locală aceste date nu se găsesc.

Alte date înalte de 1919 nu există, deoarece au fost distruse cu ocazia Războiului mondial.

La timp potrivit, vom căuta să continuăm acest mic studiu, imediat ce mi se va da posibilitatea posesiunii datelor celorlalte boale sociale, date nefiind acolo.

Dacă aș fi avut la îndemână aceste date pe o perioadă de 20 ani, aș fi putut împărți această perioadă în două decade bine distincte, le-aș fi comparat una cu alta, așa cum am procedat la capitolul „Demografia”, (unul dintre capitolele «Monografiei comunei Hulubești» în manuscris) și apoi din această comparație, aș fi putut trage concluziile aferente.

Trebuia să scoț oarecari concluzii din observarea amănunțită a celor 2 cicluri, 2 perioade de ani, adică ciclul 1919 — 1923 9 ani, adică perioada imediat următoare a războiului — mondial, perioada inflației economice; cât și ciclul — perioada 1918 — 1936, perioadă de adevărată criză economică — în comuna Hulubești n'ar fi cazul, întru cât n'ar fi o disproporție isbitoare între ele.

Deși nu am scos coeficienți și nu s'au făcut diagrame aparte pentru fiecare dintre aceste 2 cicluri — motivul e arătat aci mai sus — cu toate acestea o observație chiar fugitivă a cifrelor din aceste 2 cicluri — perioade — conduce tot la concluziile ce vor urma.

În timpurile bune, timpuri de prosperitate economică, timpuri de belșug, timpuri de înflorire, ființa umană — neînfrântă la fiecare pas de micile mizerii, micile neazuri ale vieții de fiecare clipă — se dedă mult mai ușor plăcerilor biologice, de cât în timpurile «de adevărată criză economică», când omul e cu totul concentrat psihic e numai și numai cu gândul «la ziua de azi și de

mâine» cu tot cortegiul ei de întrebări și ușoare surprize.

Coeficienții și diagramele s'au alcătuit la o laltă pentru ambele sexe — bărbați și femei — întru cât foarte mulți sociologi critică Demografia, cu privire la viața unei mici unități sociologice, cum ar fi și cazul de față al comunei Hulubești, această știință n'ar realiza cine știe ce mare lucru și aceasta pentru faptul micuțului cifrelor, cum de altfel ar fi și cazul nostru de față. Se mai adaugă încă și faptul, că într'o monografie rurală — cum ar fi și cazul de față — operația aceasta ne permite și desavantajul acela, că rezultatele ei sunt prea puțin concludente și sunt încă și susceptibile de oare cari erori.

Și acum, să intru în materie...!

Sifilisul (focută, șancăr). E o boală sexuală, se contractează — în cele mai multe cazuri — în urma contactului sexual și se transmite prin hereditate.

E inoculabil ca și variola și imunizează pe cel odată atins, așa că individul odată zăcut de sifilis — nu se mai îmbolnăvește a doua oară.

El durează mai mulți ani și în acest interval de timp apar diferite leziuni în diferitele organe.

Aceste manifestațiuni sifilitice poartă diverse numiri și nu e locul a mă ocupa aci pe larg de ele.

Acel ce subminează mai profund populația unei localități oarecare, este sifilisul hereditar, adică — din părinți sifilitici — se nasc copiii sifilitici.

Sifilisul hereditar mai produce și avorturile sifilitice.

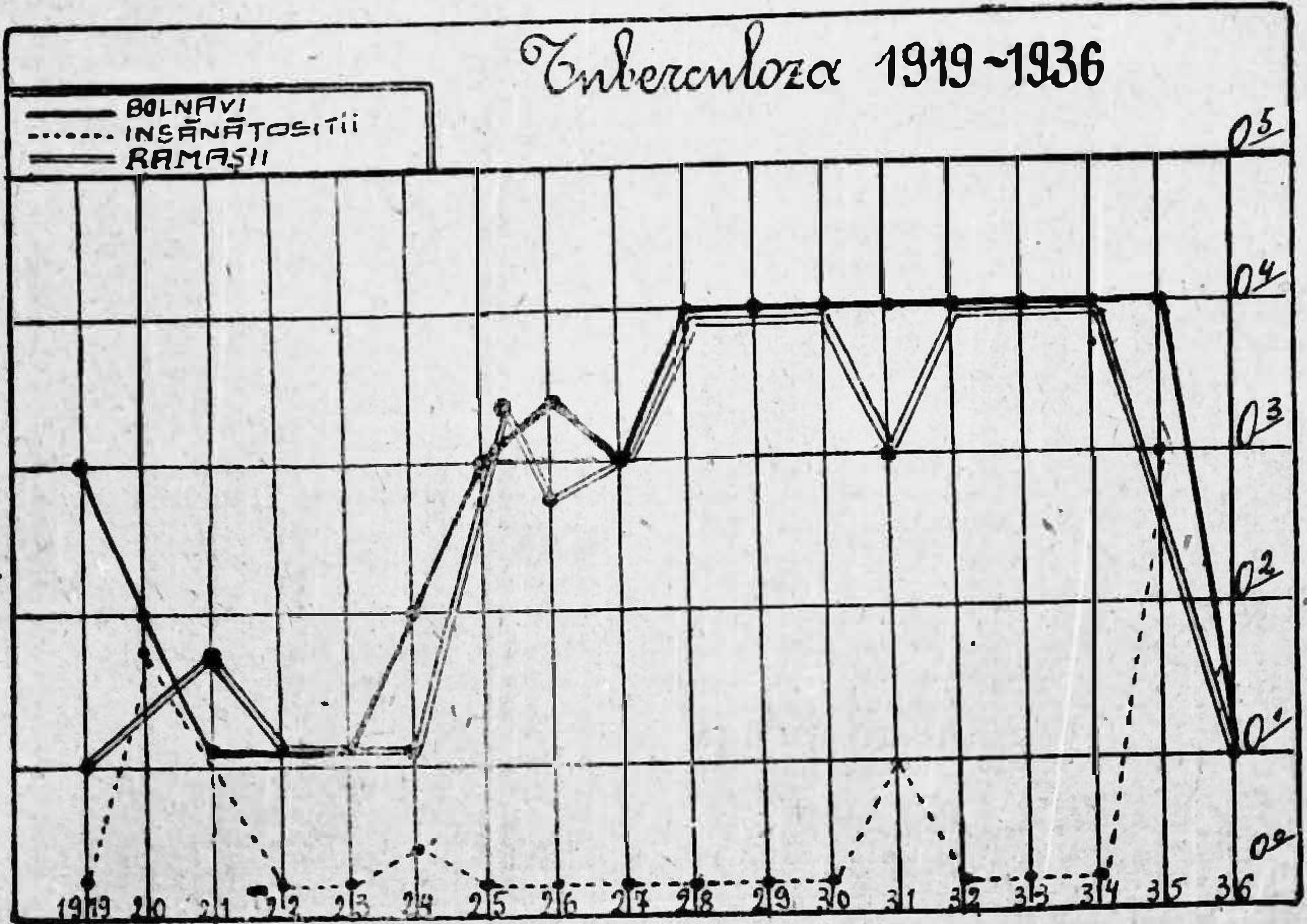
Fructul sifiliticilor se poate naște înainte de vreme și — în cazul acesta — e anemic, bolnavicios și supus decesului, sau se poate naște «la termenul său» și pe lângă cele enunțate mai sus mai poate prezenta și leziuni sifilitice, cari apar mai târziu.

Tratamentul sifilisului depinde și de perioada în care el se află și după individ și e de competența numai a medicului.

Dacă raportăm cea din urmă valoare a anului 1935, aceiași ca și în anul 1936

TUBERCULOZA 1919 - 1936

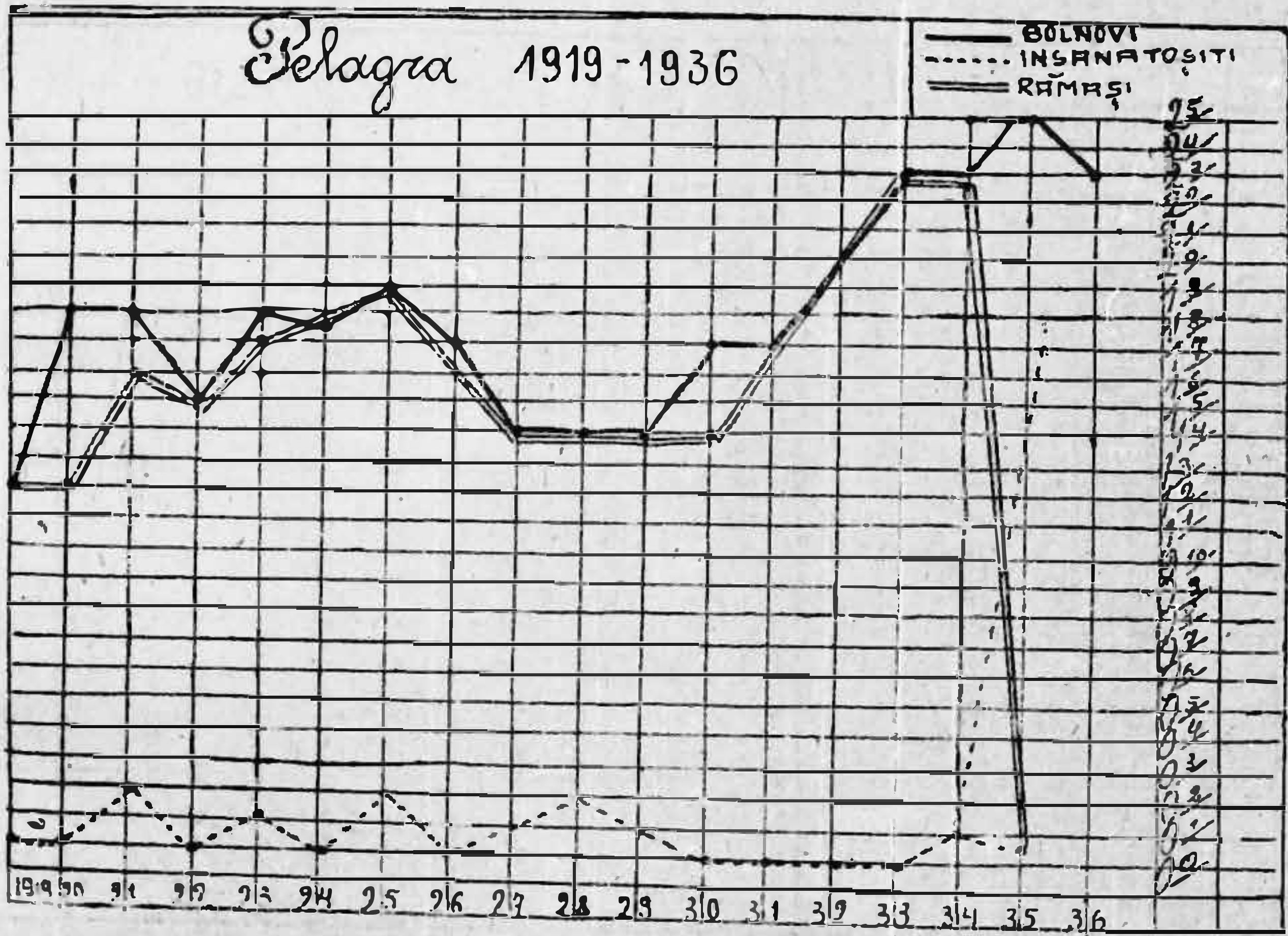
Anul	Populația	Vechi		Noi		Total		%	Morți		Mutali	Insănăt.	% Insănăt.	Rămăși		%
		B.	F.	B.	F.	B.	F.		B.	F.						
1919	1385	1	2	1		2	2	0 ³	2.0				0 ⁰	0	2	0 ⁰
1920	1392		2	1		1	2	0 ²	0.1				0 ¹⁷	1	1	0 ¹⁴
1921	1401	1	1			1	1	0 ¹³	1.1				0 ¹³		1	0 ¹⁴
1922	1401		1	1		1	1	0 ¹³					0 ¹³	1	1	0 ¹³
1923	1431	1	1	1		2	1	0 ¹³					0 ⁰	2	1	0 ¹³
1924	1427	2	1			2	1	0 ²	1.0				0 ²	1	1	9 ¹³
1925	1441	1	1	1	1	2	2	0 ³					0 ⁰	2	2	0 ³
1926	1440	2	2		1	2	3	0 ³⁵		0.1			0 ⁰	2	2	0 ¹⁷
1927	1447	2	2			2	2	0 ³					0 ⁰	2	2	0 ³
1928	1453	2	2	1	1	3	3	0 ⁴					0 ⁰	3	3	0 ⁴
1929	1447	3	3			3	3	0 ⁴		1.0			0 ⁰	3	3	0 ⁴
1930	1463	3	3			3	3	0 ⁴					0 ⁰	3	3	0 ⁴
1931	1474	3	3			3	3	0 ⁴	1.0			1.0	0 ¹	1	3	0 ³
1932	1501	1	3		2	1	5	0 ⁴					0 ⁰	1	5	0 ⁴
1933	1515	1	5			1	5	0 ⁴					0 ⁰	1	5	0 ⁴
1934	1574	1	5			1	5	0 ⁴					0 ⁰	1	5	0 ⁴
1935	1557	1	5		1	1	6	0 ⁴				1.4	0 ⁰		2	0 ¹
Total	24682	67		13		80		0³	7	2	6	0⁰⁸	63		0²⁵	

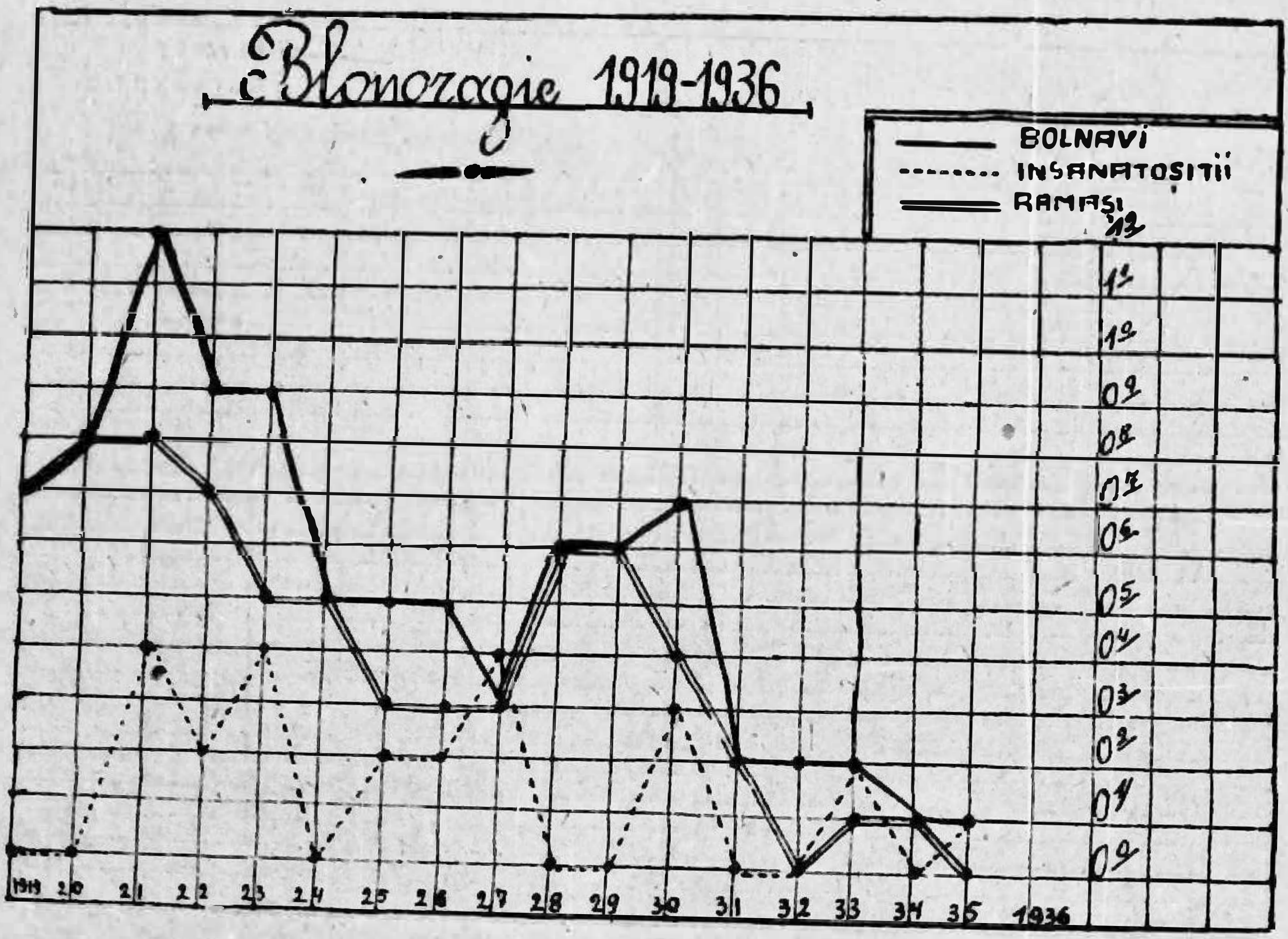
PELAGRA 1919 - 1936

Anii	Populația	Vechi		Noi		Total		%	Morți	Vindecați	Muriți		%	Rămăși		%
							B. F.									
1919	1385	7	11	3	1	10	12	16	1.2				00	9	10	18
1920	1392	9	10	2	4	11	14	16	0.3				00	11	11	16
1921	1408	11	11	1	2	12	13	16	1.2	1.2			02	10	9	16
1922	1401	10	9		1	10	10	15	0.1				00	10	9	11
1923	1413	10	9	1	5	11	14	18		2.0			04	9	14	166
1924	1427	9	14			9	14	18			0	1	00	9	13	18
1925	1441	9	13	1	4	10	17	19	0.1	1.0	1	1	017	8	15	111
1926	1440	8	15		2	8	17	19	0.1				00	8	16	19
1927	1447	8	16		2	8	18	14	0.2	1			017	8	15	137
1928	1453	8	15			8	15	14		1.1	1	1	014	7	14	186
1929	1443	7	14			7	14	14		1			017	7	13	183
1930	1463	7	13			7	13	14	1.1				03	6	12	14
1931	1474	6	12		7	6	19	17					00	6	19	17
1932	1501	6	19		5	6	24	20	0.1				00	6	23	20
1933	1515	6	13		6	6	29	23					00	6	29	23
1934	1554	6	29		5	6	32	25	0.1	3.0			07	3	31	23
1935	1553	3	31		1	2	32	23	0.1	2.25			08	1	4	035
Total	14782	400		52		452		18	317	1030	2	3	034	129	311	17

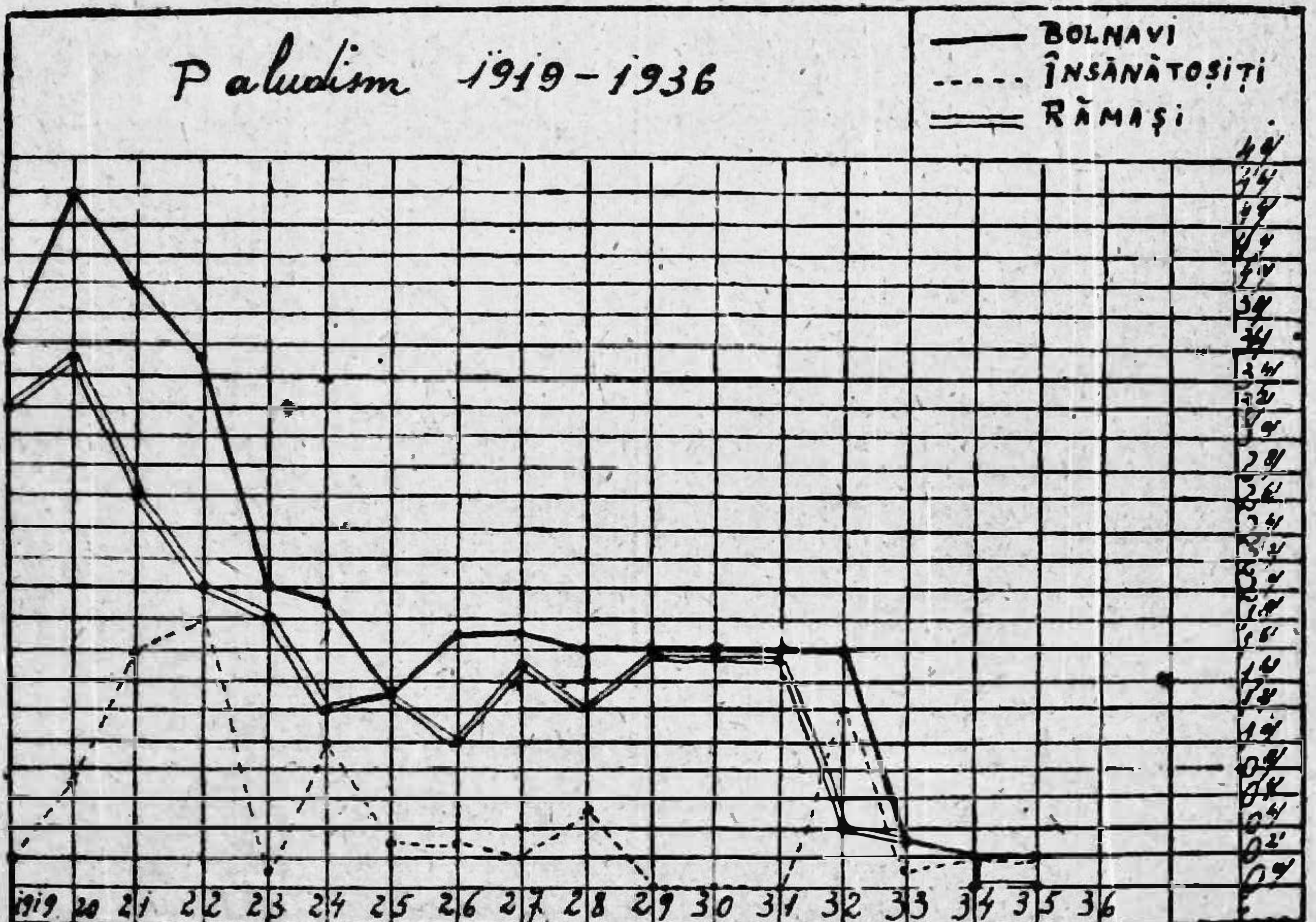
BLENORAGIE 1919 - 1936

Anul	Populația	Vechi		Noi		Total		%	Morți	Mulaj	Insănăt	%	Rămăși		%
1919	1385	3	5		2	3	7	07				00	3	7	07
1920	1392	3	7	1		4	7	08				00	4	7	08
1921	1401	4	7	2	4	6	11	18		0.1	2.4	04	4	7	08
1922	1402	3	7	1	1	4	8	09		0.1	1.2	07	3	7	08
1923	1423	3	5	2	8	5	8	08		0.1	3.3	04	3	5	07
1924	427		4	1	2	1	6	05				00		4	08
1925	1441	1	6			1	6	05				07	1	6	05
1926	1440		4	1	1	1	5	05			1.2	07		4	05
1927	1447		3		2		5	03			1.2	08		3	05
1928	1454		5	1	2	1	7	08				00		5	08
1929	1452	1	7			1	7	08				00	1	7	08
1930	1463	1	7		1	1	8	07		0.1	0.1	02	1	7	08
1931	1474		3				3	02				00		3	04
1932	1501		3				3	02			0.3	02		3	02
1933	1515				1		1	007				00			00
1934	1534		1				1	007				00		1	007
1934	1553		1				1	007			0.1	007		1	007
Total	24681	93		27		120		05		0.4	3.0	008	85		018

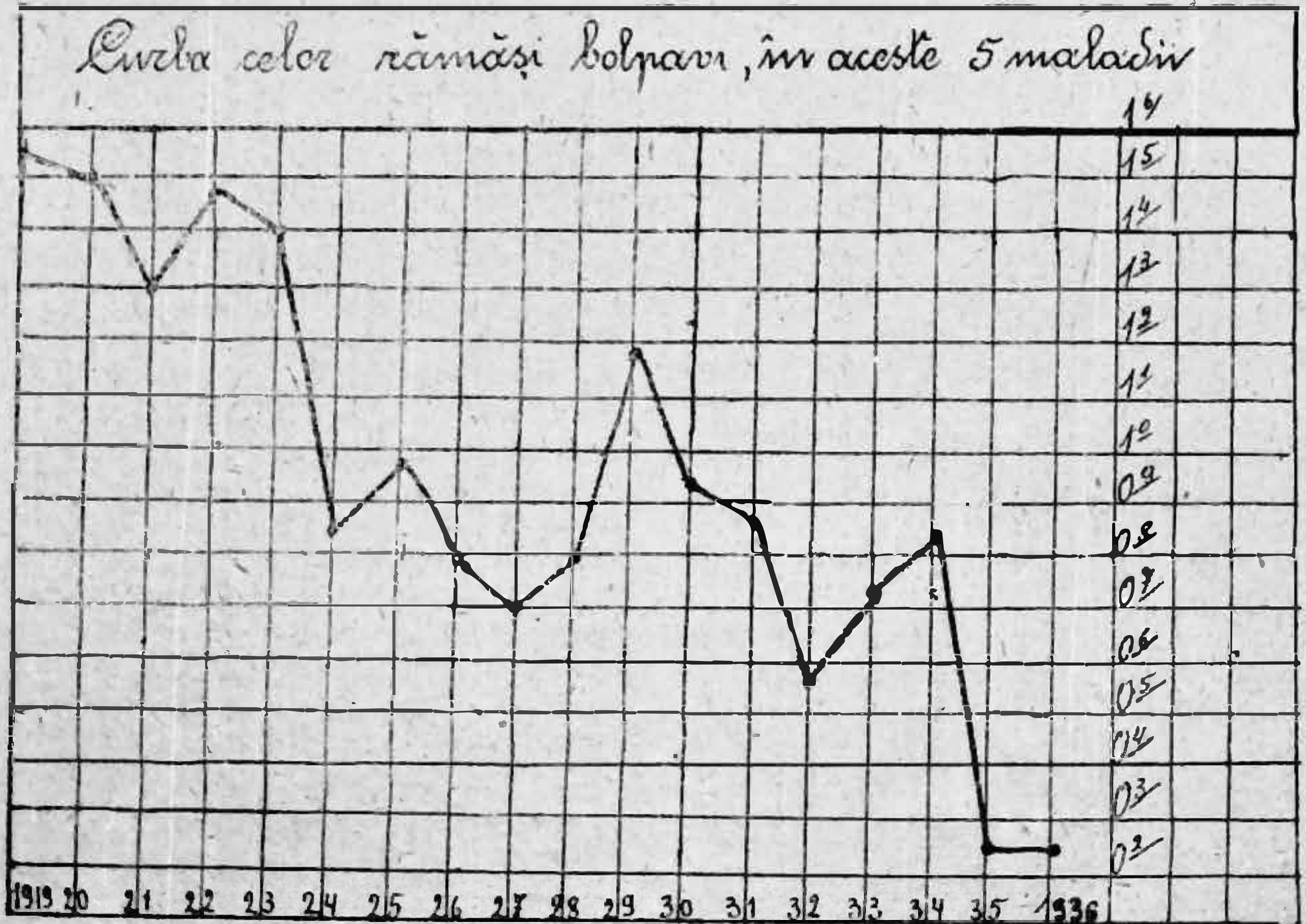
PALUDISM 1919 - 1936

Anii	Populația	Vechi		Noi		Total		%	Morți și mutați	Sănătoși		Rămăși		%
		B.	F.	B.	F.	B.	F.			B.	F.			
												B.	F.	
1919	1385	16	41	3	7	19	29	3 ⁰		3. 2	0. 4	16	27	3 ⁰
1920	1392	16	27	5	4	21	31	4 ⁰		6. 5	0. 2	15	28	3 ⁰
1921	1401	15	26	7	18	22	37	4 ²		9. 13	1 ⁰	13	44	2 ⁰
1922	1401	13	44	5	7	18	31	3 ⁵		8. 16	1 ⁷	10	15	1 ⁰
1923	1413	10	15	2	4	17	19	7 ²	0. 2	1. 4	0 ²	11	16	1 ⁰
1924	1417	11	16	4	7	15	23	7 ⁰		8. 9	1 ⁰	7	14	0 ⁰
1925	1441	7	14	2	3	9	17	1 ⁰		2. 5	0 ⁵	7	12	1 ⁴
1926	1440	7	12	1	2	6	14	1 ⁵		5. 3	0 ⁵	3	11	0 ⁰
1927	1447	3	11	7	4	10	15	1 ⁷		2. 1	0 ⁷	8	14	1 ⁵
1928	1457	8	14	4	2	17	10	1 ⁷		3. 5	0 ⁵	9	11	1 ⁵
1929	1442	9	11	1	2	10	13	1 ⁵			0 ⁰	10	13	1 ⁰
1930	1463	10	13			10	13	1 ⁰			0 ⁹	10	13	1 ⁰
1931	1474	10	13			10	13	1 ⁰			0 ⁰	10	13	1 ⁰
1932	1501	10	13			10	13	1 ⁰		7. 11	1 ²	3	2	0 ²
1933	1515	7	2			3	2	0 ²		2. 0	0 ¹²	1	2	0 ²
1934	1574	1	2			1	2	0 ²		1. 2	0 ²			0 ⁰
1935	1557													
Total	74687					452		1⁵	0. 2	113	0⁵	459		1⁰

Boala Socială (Rezumat)

Anul	Sifilis	Tuberculoză	Pelagră	Blenoragie	Paludism	Total
1919	11	07	12	07	31	158
1920	10	014	10	08	35	158
1921	143	017	16	08	28	188
1923	10	013	100	05	10	130
1924	10	013	18	05	09	093
1925	10	03	133	05	14	107
1926	10	007	17	08	08	097
1927	102	03	137	08	15	090
1928	14	04	138	06	12	090
1929	14	04	119	06	10	127
1930	14	01	14	04	10	109
1931	14	03	17	02	10	088
1932	14	04	20	02	03	068
1933	17	04	23	006	02	081
1934	11	04	28	007	08	083
1935	11	01	008	00	00	086
Total	14	025	17	015	19	107

la rubrica «bolnavi rămași», celace de altfel e cazul și se interesează mai mult aci, adică, 7 bărbați+11 femei=18 total la cifrele anului 1919, adică 7 b.+8 f.=15 total; se va observa că în această perioadă ciclu de 18 ani, dela anul 1919 — 1936; numărul bolnavilor de sfîșis s'a mărit numai cu 3 cazuri la femei, pe când la bărbați, acest număr a staționat.

Și dacă studiem mai de aproape tabloul dela pag. 20, cât și diagrama aferentă lui dela pag. 21, se va vedea clar, că anii: 1920 și 1921 și-au dat plusul lor de contribuție, cel mai ridicat; că anii: 1928, 1929, 1930 și 1931 și au dat și ei la rândul lor, plusul lor de contribuție, într'o măsură mai inferioară însă; că în anii: 1923, 1924, 1925 și 1926 cât și în anii: 1932, 1933, 1934, 1935 și 1936, boala aceasta a staționat; pe când în anii: 1919, 1922 și 1927 au în că oarecari diferențieri unul față de altul, cât și față de anteriori lor, cu toate că sunt anii cu cei mai puțini «bolnavi rămași», faptul acesta ar fi ple-dat, că această boală socială se va ameliora treptat treptat, până la complectă sa dispariție.

Dacă verificăm proporția între numărul bărbaților și al femeilor —rămași bolnavi— se va observa că în nici unul dintre aceștia 18 ani, numărul bolnavilor femei n'a fost inferior numărului bolnavilor bărbați, celace ar face să înclinăm spre axioma, că partea femeiască dă un mai mare randament boalelor de cât «partea bărbătească».

Clasificând anii la $\frac{1}{100}$ sau la $\frac{1}{1000}$, în privința acestei maladii sociale, s'ar putea stabili următoarea ordine:

1920 cu $1^{\frac{1}{100}}$; 1921 $1^{\frac{1}{1000}}$; 1928, 1929, 1930 și 1931 cu $1^{\frac{1}{100}}$; 1923, 1925 și 1926 cu $1^{\frac{1}{100}}$; 1922 cu $1^{\frac{1}{1000}}$; 1919, 1934 și 1935 cu $1^{\frac{1}{100}}$; 1927 cu $1^{\frac{1}{1000}}$ și 1932 cu $1^{\frac{1}{100}}$.

Concluzie. — Din cele depănă aci, se observă că contactul locuitorilor satului Hulubești cu viața modernă și-a manifestat consecințele lui — în celace privește această maladie socială — cunoscuț fiind faptul, că erau cu totul rarissime cazurile în această boală socială la sate și numai depărtat timp, de cât așa mai înainte de războiul mondial, erau foarte multe sate, cari nu se învredniciseră de această «tristă fericire...!», să aibă pe cineva —bărbat sau femeie— pensionar al acestei uricioase boale.

Se mai evidențiază însă, că ravagille acestei

boale, deși nu așa de accelerat totuși, tind a se mări.

Tuberculoza (oftica). E o boală, care se dezvoltă în orice parte a corpului, dar mai ales în plămâni, punită în cazul acesta și tuberculoza pulmonară.

Cauza boalei e «bacilul lui Koch», descoperit în 1882,

La o boală mollipaltoare (lipicloasă) cum e și cea de față, microbul se transmite prin orice fel de contact. Bacilul acesta e și în aer, parvenit din respirația bolnavului sau din flegma aruncată peste tot.

Nu vom intra în descrierea amănunțită a acestei maladii și nici în tratamentul ei, fiindcă locul acestei lucrări nu e aci.

Ca să ne facem o idee și mai clară a educației demografice a comunei Hulubești, în celace privește această maladie socială, din diagrama stabilită la pag. 23, se observă foarte bine aspectul general al celor 3 curbe: Curba bolnavilor, curba însănătoșiților și curba celor rămași bolnavi; dar mai cu seamă aspectul acestuia din urmă. A treia curbă, curba celor rămași bolnavi, curbă ce merită o atenție ceva mai deosebită în anii: 1919, 1930, 1931, 1932, 1933 și 1934, când se evidențiază cele mai proxime cifre, coeficient $0^{\frac{1}{100}}$ din întreaga această perioadă ciclu de 18 ani, 1919 — 1936.

În treacăt fie zis se mai evidențiază încă și o regulată apreciere a celor 2 curbe și anume: Curba bolnavilor și curba celor însănătoșiți, care ne demonstrează o tendință aproape mereu crescândă a acestei boale distrugătoare, chiar până în anul 1935, aceasta bine înțelegându-se cu ondulațiunile mai mari sau mai mici în diverșii ani, după cum se observă din același diagramă.

Dacă verificăm și proporția între numărul bărbaților și femeilor rămași bolnavi, vom observa că în cei mai mulți ani, numărul femeilor e cu mult superior numărului bărbaților, ceisce verifică încă odată cele observate în precedentă boală.

După importanța lor, putem împărți acești ani în 2 mari categorii și anume:

a) Anii cu bolnavii staționari și anume: 1922, 1923, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1932 și 1933;

b) Anii cu cei mai mulți bolnavi și anume: 1920 și 1935 și

c) Anii cu bolnavi, potriviți și anume: 1924 și 1931.

Concluzie. — Contactul cu viața modernă și-a manifestat consecințele lui și cu privire la această boală socială.

Tuberculoșii în comuna H u l u b e ș t i, ceva mai înainte de războiul—mondial, erau o r a r i t a t e. Hulubeștenii credeau atunci, că această e o «boală boerească» o boală orășenească, acum numărul tuberculoșilor a progresat în mulți ani, chiar până la 6 unități în fiecare an și aceasta mai ales în cea de a doua perioadă ciclu (1928 — 1936), adică în «perioada de criză», ceea ce evidențiază odată mai mult, că mizeria, criza, promovează întru totul această boală.

Tot din diagrama de mai sus, dela pag. 23, se mai poate constata că această boală stălinează în mulți ani, către anul 1935, tinde a se dimina, fapt cu totul îmbucurător,

Pelagra (pârleala, jupuiala, roșata). E o boală ce apare la oameni, cari se hrănesc cu porumb mai mult sau mai puțin stricat, după ce organismul a fost alăbit de mizerie, hrană insuficientă, boală, alcoolism, etc.

S'a observat că, dacă se înlocuiește porumbul cu grâul în alimentație, boala dispare.

Afară de aceasta, știrea a stabilit cantitatea de alimente ce trebuie să mănânce un om, pentru să fie sănătos. Ori hrana țăranelor noastre e sub nivelul acestei cerințe, celace înseamnă că ei se subalimentează.

Cine nu știe cât de frugală este hrana țăranelor noastre. Cireșe, vișne, prune, pepeni, știr, lobodă, mămăligă, etc., iar carne, pește, lapte, ouă, prea puține.

Afară de acestea, traiul într-o singură cameră neacrisită, la un loc cu micile vietăți din gospodărie: Vițel, purcel, miel, cloșcă cu pui, etc., încă cu aburul de alcool, la unii dintre țărani, cu lipsa de cea mai elementară igienă a corpului, se înțelege dela sine, cât de ușor s'ar putea contracta pelagra, când pe deasupra tuturilor acestor rele, țăranelor noastre mai consumă și porumb stricat, necopt și muced.

Cam acestea ar fi cazurile pelagrei, fără a căuta să intrăm prea mult în amănunte, de oarecând nu aceasta e țara acestui mic capitol (studiu).

Din tabloul dela pag. 24 și din diagrama dela pag. 24, se evidențiază și mai mult, că

curba acestel boale se ridică mult mai înalte și mai evident de cât curbele celorlalte boale descrise până aci, din care rezultă că coeficientul total de 17%, superior celorlalți precedenți coeficienți, nu ne mai indică nici o speranță pe viitor, cu alte vorbe, că această boală socială nu va merge «descrescendo», ci va sălta «crescendo». Tot din studierea chiar sumară a celor 3 curbe ale diagramei sus amintite și în deosebi a curbei celor rămași bolnavi, se mai constată că această boală molipsitoare pendulează numai în epoca ciclului al II-ilea, adică al crizei economice din anul 1928 — 1936; va pendula însă cu mult mai intens și în ciclul perioada I-ia de după războiul mondial, perioada inflației noastre și a bunului trai, adică în anul 1919 și 1928, fapt ce scoate la iveală consumația cu totul superioară a alcoolului din acea perioadă, consumație cu sorgintea în «inflația bancară» din acel timp.

Dacă verificăm acum proporția între numărul bărbaților și numărul femeilor suferinzi de această boală socială, cu excepție a prea puținilor ani, numărul bolnavilor femei e cu mult superior al bolnavilor bărbați și explicația aci stă în faptul, că în cele mai multe cazuri, femeile dela sate muncesc mai mult de cât bărbații; și încă în faptul, având mai des prilejul, de a veni în contact mai des cu orașele, unde se pot mai lesne alimenta cu pâine și cu carne, astfel că nu consumă în tot timpul anului, numai mămăligă cu alimente puțin hrănitore.

Clasificând anii după importanța coeficientului, lor la sută, s'ar putea stabili următoarea clasificare: 1933 și 1934 cu 23%, 1932 cu 2%, 1929 cu 13%, 1925 cu 17%, 1924 cu 14%, 1926 cu 17%, 1923 cu 16%, 1926 și 1921 cu 14%, 1922 cu 15%, 1930 cu 14%, 1927 cu 17%, 1928 cu 13%, 1919 cu 12% și în fine 1935 cu 0,3%.

Concluzie. — Din cele de mai sus, se evidențiază că în celace privește această boală socială, contactul cu viața modernă și-a manifestat consecințele lui, influențând în bine bărbații, cari vin în contact mai des cu orașele.

Pe viitor, dacă s'ar lua ca punct de plecare ultimul an, situația s'ar prezenta cât mai posibil înfloritoare, coeficientul 0,3%, s'ar putea considera ca și inexistent; cu alte vorbe, această

boală socială s'ar putea crede ca și lichidată chiar de pe acum.

Blenoragia (scurgerea, sculamentul), E o boală venerică, ca și sifilisul descris mai sus.

Ea e inflamație a membranelor mucoase ale organelor genito-urinare, caracterizată prin secreția unei materii purulente, mai mult sau mai puțin consistentă și abundentă, determinată de un microb special și care materie se poate inocula nu numai prin mucoasa organelor genito-urinare, ci și pe alte mucoase și mai ales pe conjunctivă, determinând una dintre conjunctivitele cele mai rebele. Această infecțiune, deși se poate determina apididinite și orchide, ba alte ori inflamații la genuchiu, se transmite prin împreunare sexuală și prin oarecari obiecte, cari contaminate de puroiul blenoragic ar veni în contact cu mucoase sănătoasă.

În descrierea amănunțită a acestei boale, nu vom intra, întrucât nu aceasta îmi e ținta.

Profilul cu totul neregulat, trepidant al curbelor din diagrama afecțiunii și mai ales în ciclul perioadei inflației bugetare, adică anii 1919 și 1928 de după războiul mondial se datorează aceleași de mai sus observațiuni axioma, că în timpurile bune, de inflație, firea omenească e cu mult mai atrasă de instinctele corporale.

Dacă verificăm proporția între bărbații și femeile suferinzi de această boală socială, se va evidenția și aci observația, că femeile suferă în mai mare număr de cât bărbații, ceea ce verifică încă odată faptul, că femeile se îngrijesc și mai puțin, sunt mai delăsătoare, față de bărbați.

Clasificând coeficientul anilor la 0/0 sau la 0/100, în ceea ce privește această boală venerică, s'ar putea stabili următoarea clasificare a celor rămași bolnavi :

1920 și 1921 cu 0' 0/0, 1919 și 1922 cu 0' 0/0
1928 și 1929 cu 0' 0/0, 1923 și 1924 cu 0' 0/0,
1930 cu 0' 0/0, 1925, 1926 și 1927 cu 0' 0/0,
1921 cu 0' 0/0, 1933 și 1934 cu 0' 70/100, 1932 și
1935 cu 0' 0/0.

Concluzie. — Contactul cu viața modernă și-a manifestat consecințele lui și cu privire la această boală socială, întocmai ca și la sifilis.

Ravajile acestei boale sociale tind a se micșora; sunt caracteristici anii: 1923 și ceea ce ar trebui subliniat 1935 cu 0' 0/0.

Paludismul (friguri palastre, friguri de baltă).

E provocat de niște permeni, care se dezvoltă la exterior, în bălți și în toate locurile umede, unde materia organică vegetală se află în descompunere și cari intrați în corpul nostru, au facultatea de a se dezvolta și a se înmulți în sânge și în organele veziculare.

Germele paludismului se transmite la om de obicei prin țânțari; când dejucau acolo în smârcuri, iau pe ciocul lor germenii paludici și îi inoculează omului. Ele mai poate transmite însă și pe alte căi: Prin docuri, pe malul bălților, prin preumblare pe malul bălților, prin băutura unei ape moarte etc.

Nu e locul potrivit, să intru în amănuntele descrierii acestei boale, deoarece nu aceasta îmi e ținta.

În ceea ce privește această boală socială, curba bolnavilor rămași merge ondulând aproape peste tot «descrescând», după cum se vede din diagrama dela pag. 20, până se pierde cu desăvârșire în ultimi ani, fapt ce dă de gândit, de oarece este perioada actuală de criză economică.

Și dacă verificăm proporția între numărul bărbaților rămași, bolnavi în această boală socială și ceea ce de altfel această categorie de bolnavi ne interesează mai mult de cât toate celelalte 3 categorii de bolnavi, numărul femeilor rămase bolnave în această boală socială, vom vedea că numărul femeilor întrece cu mult numărul bărbaților la fiecare dintre cei 18 ani, (1919—1936), fapt ce ar face să credă că și de această boală, sexul feminin suferă într'un număr superior și aceasta se explică prin debilitatea organismului femeesc din pricina nașterilor.

Clasificând acești ani după importanța lor la 0/0 sau la 0/100 tot ai bolnavilor amintiți, s'ar putea stabili următoarea clasificare :

1920 cu 3' 0/0, 1919 cu 3' 0/0, 1921 cu 2' 0/0
1923 1' 0/0, 1922 cu 1' 0/0, 1929 și 1930 cu 1' 0/0
1927 cu 1' 0/0, 1925 cu 1' 0/0, 1925 cu 1' 0/0,
1924 cu 0' 0/0, 1926 cu 0' 0/0, 1932 cu 0' 0/0,
1933 cu 0' 0/0, 1934 și 1935 cu 0' 0/0.

Concluzie. — Contactul cu viața modernă și-a manifestat consecințele lui și a ei, surprinzător.

Și într'adevăr dacă considerăm cauzele provocării acestei boale expuse ceva mai sus și având în vedere, că în această comună, nu sunt

mlaștini și locuri smârcoase, nu s'ar putea admite că ar fi pensionarii acestei boale, decât acei prea puțin Hulubeșteni, care venind în contact cu orașele, s'ar fi hranit cu fructe, banane sau verdețuri infectate de germenii acestei boale, acolo la orașe, cunoscut fiind faptul, că mulți precupeți și zarzavagii, din neclasă știință igienică, spală fructele și zarzavaturile lor în apă murdară, ba de cele mai multe ori în băltoacele și șanțurile șoselelor.

Și e cu totul îmbucurător faptul, că ravagiile acestei maladii sociale, nu numai că tind a se micșora, dar a și dispărut cu totul în anii: 1934, 1935 și 1936.

* * *

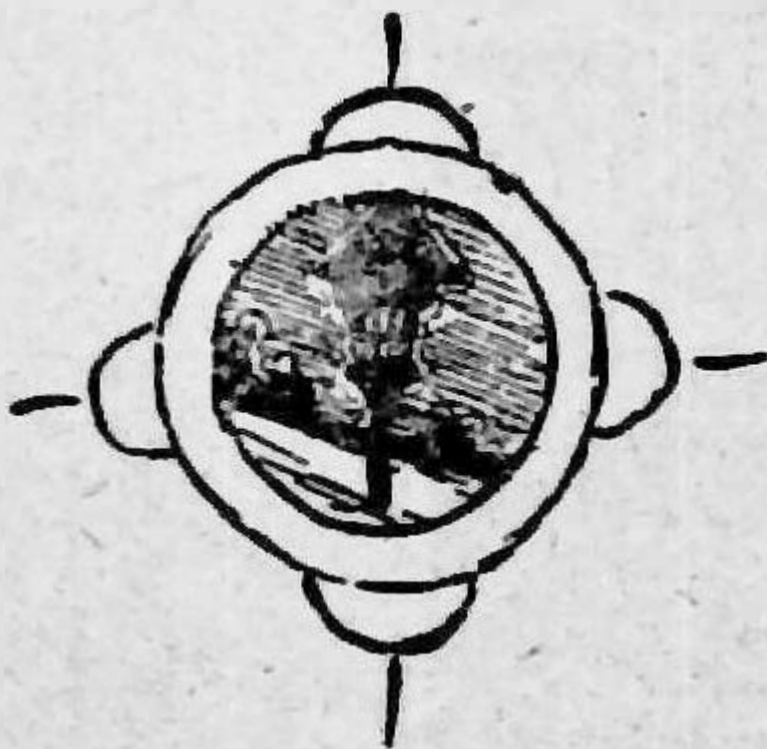
S'ar putea pune «Problema Eugeniei» și pe alte fețe și pe alte laturi, și prin alte prisme; s'ar mai putea alcătui și alte noi tablouri și alte noi diagrame, pe baza acestor noi tablouri. Fac o clasificare a acestor 18 ani, (1918—1936), în ce privește coeficientul la 0/0 sau la 0/100 al tuturor acestor 5 boale sociale, cu următorul rezultat :

1919 cu 116/100, 1920 cu 127/100, 1922 cu 110/100, 1921 cu 127/100, 1923 cu 128/100, 1929 cu 127/100, 1935 cu 107/100, 1930 cu 104/100, 1928 cu 099/100, 1926 cu 097/100, 1931 cu 098/100, 1924 și 1934 și 093/100, 1927 cu 090/100, 1933 cu 085/100, 1932 cu 066/100, și 1935 cu 025/100.

După care s'ar putea extrage următoarea concluzie generală.

Concluzie. — 10 Privind chiar superficial diagrama dela pag. 27, se va putea constata că ciclul perioadă de 9 ani, (1919—1928), perioada inflației bugetare și deci presupusă a bunului *t r a i u d e d u p ă r ă z b o i u l m o n d i a l*, se va vedea că această perioadă ne dă cel mai mulți bolnavi, adevărându-se prin aceasta tristețea axiomei anunțată mai sus, că adică în astfel de timpuri, firea omenească e mai veselă, mai bine dispusă, pare a fi mai femeiată, nu e așa de «preocupată de ziua de mâine», cea ce face ca să nu prea îngrijească biologia și să se dea plăcerilor de tot felul, cari plăceri au ca drept urmare boalele de tot felul și prin urmare și aceste cinci maladii sociale descrise până aci.

20 Dacă am studia chiar superficial și chiar numai ca «diletanți», ce va mai profund mortalitatea țării noastre și anume: Perioada 1921 și 1925, cu al său coeficient de 26' 0/0, perioada 1926—1930 cu 72' 0/0 și perioada 1931 — 1935 cu 21' 0/0, sau media acestor perioade, coeficientul de 22' 0/0, în comparație cu aceste 5 boale sociale descrise mai sus, pe fiecare coeficient parțial, sau totalul coeficient, vezi diagrama dela pag. 27, se va observa prea ușor, că toți acești coeficienți sunt cu totul inferioare și că nici nu s'ar putea compara cu coeficiența mortalității întregi notați ceva mai sus, ceace ar evidenția că populația țării noastre și în cazul de față, populația comunei Hulubești «imlăstrânește», adică merge spre îmbătrânire, ceace am enunțat la începutul acestui mic studiu.

R E C E N Z I I

M. VAIDA : Cum s'a îmbogățit satul Sărăceni ?

Lucrarea cu titlul de mai sus, a d-lui M. Valda, este, cel mai convingător tratat, pe care l-am citit până în prezent, despre cum se poate ridica un sat prin muncă susținută și pricepere.

Est un imn al muncii: este un îndemn la opera de reconstrucție a satelor noastre.

Scrisă într-o admirabilă limbă literară, pe înțelesul tuturor, această lucrare nu trebuie să lipsească din mâna niciunui bun gospodar.

Cu un admirabil spirit de observații d. M. Valda zugrăvește în termeni negri, dar adevărați, situația jalnică a satului Sărăceni, care pentru circumstanță s'a numit așa, pentru că el putea să împrumute numele oricărui sat din România, opunându-i în schimb un Sărăceni ideal, un Sărăceni departe de a fi ficțiune, un Sărăceni realizabil prin muncă și pricepere.

Povestea satului Sărăceni e povestea jalnică a satului românesc. Cine să ridice acest sat ? Bruma de viață strânsă în jurul preotului și a învățătorului se putea reduce la nimic în epoca vorbelor goale ale politiclanismului.

Fiii satului plecați la școli și înșcoliți, se întorceau în Sărăceni cu „apripile frânte“ decepționați de spectrul inutilității studiilor făcute.

Nicunul din țărani noștri nu se gândește cum foarte bine observă d. M. Valda, ca odată ce și-a dat copilul la școală aceasta să se întoarcă luminat în satul său natal pentru a continua plugăria. Curios e că chiar în concepția țărânului nostru există părerea că satul e iadul, iar orașul e raiul. Numai că între iad și rai se află pământul, a cărui muncă era considerată și este încă considerată ca o rușine.

Consecința era că mizeria se întinsese ca o rană netratată, în fața intelectualilor fără profesie ai satului, care impasibili priveau procesul acesta de dezagregare al satului, incapabili de a lua măsuri de îndreptare, de îndată ce gândul lor era spre orașul promițător de slujbe.

Acești intelectuali fără profesie, care când erau întrebați ce au de gând să facă răspundeau „Nu știu“ se gândeau la orice, dar la ridicarea satului al cărui fiu erau, nu.

Și mizeria se întindea.

Pe piciorange puteai intra în sat în anotimpurile când drumurile erau desfundate, dar pe picioare nu.

Cu mască contra gazelor puteai pătrunde vara în Sărăceni, cu atmosfera lui îmbăcsită de praf și de mirosul hoiturilor, dar altfel nu.

Casele o ruină, o mizerie, un fel de cotețe de păsări de o murdărie îngrozitoare.

Grajduri pentru vite și cotețe pentru păsări nu se pomeniseră în satul Sărăceni.

Vacile de lapte slabe ca ursul când iese din iarnă, muncite și cu bălegarul de un deget pe plele, mureau pe capete pentru a fi apoi aruncate pe câmp, hoit pentru hrana câinilor și a ciorilor. De sănătatea lor nu se îngrijea nimeni. Doar baba Uța vrăjloarea mai descânta, în tărățe, bălăli pentru deochiu, pentru dalac sau pentru a-i reda laptele luat de cine știe ce vrăjitoare în noaptea Sfântului Gheorghe.

Caii erau de nerecunoscut. Slabi de cădeau pe brazdă, când erau scoși primăvara la arat mureau de foame, în timpul verii secetoase, pe islazul numai glod și ciulini.

Pe locuri nu se făcea nimic. Fiătura de toamnă era un fel de sgârietură a locului, nu era arătură.

Când se întâmpla ca Dumnezeu să dea un an ploios, graul era înăbușit de pământul leneș și a nepăsării, iar porumbul rămânea pipernicit sub povara bălăriilor.

În situația această mai se putea da vreun ajutor satului Sărăceni ? (satului românesc).

D-l M. Valda ne arată în mod temeinic miracolul ridicării unui sat.

Cu un agronom și un medic veterinar, cu doctorită și o moașă, satul Sărăceni s'a transformat în adevărat raiu pământesc într'un timp foarte scurt.

Îl vedeam pe agronomul Constantin Ionescu și pe medicul veterinar Toma Ionescu, lucrând prin exemplu și cu forța, la început, la ridicarea satului. Locurile mlăștinoase sunt secate și redat agriculturi, păduriștile cu scorburi de

sakie bătrâne ca și vremea au fost defrișate și înlocuite cu pomi fructiferi.

Drumurile au fost lărgite și aliniate. Șoselele au fost pietruite și plantate cu pomi pe margine.

Gospodăriile au fost refăcute. În satul Sărăceni azi casele sunt spațioase și igienice. În jurul caselor garduri îngrijite, grădini cu flori, pomi și zarzavat, grajduri frumoase pentru vite și cotețe sistematice pentru păsări,

Rasa vacilor, a cailor, a porcilor, a oilor, a păsărilor a fost îmbunătățită și selectată.

Am putea continua cu aceste minuni înfăptuite în satul Sărăceni, dar o întrebare îmi stăruie pe buze: Cum s'au făcut toate acestea?

D-l M. Vaida ne răspunde:

1) Prin înțelegerea perfectă dintre conducătorii satului.

2) Prin respectul legilor, care sunt temelii satului.

3) Prin respectul față de autorități și de bunul altuia.

4) Prin asocierea în cooperative care să valorifice bunurile cetățenilor.

În munca de ridicare a satului pe care o ducem cu toții astăzi, cartea d-lui M. Vaida ar trebui să fie carte de căpătâi.

* * *

Leon Tolstoi: „Despre educație” — din franțuzește de C. Angelescu.

Figura pedagogului dela Iasnaia Poliana, continuă să preocupe pedagogii din zilele noastre și opera lui devine parcă mai interesantă cu cât dintele vremi încearcă să o facă inactuală.

Cu cât vor trece anii, cu atât ea va fi găsită mai bogată în sugestii pentru creațiunile de viitor în domeniul pedagogiei. Conștient de această influență pe care o exercită încă opera lui Tolstoi asupra pedagogiei sociologice a timpului, d. C. Angelescu, actualul inspector general al Ținutului Bucegi a tradus din franțuzește după Sonia Lorie memoriul lui Tolstoi către Bulgakof în care se oglindesc principalele idei pedagogice ale lui Tolstoi.

Cultura și competența traducătorului s'au unit în a ne da o traducere foarte îngrijită și fericit turnată în tiparele limbii românești.

Din cercetarea operii lui Tolstoi se desprinde o constatare generală: individualismul exagerat.

Tolstoi a profesat chiar acest individualism exagerat în școala dela Iasnaia Poliana.

Din cauza aceasta au fost mulți care l'au considerat ca pe un pedagog cu tendințe anarhice.

Prin faptul că Tolstoi a pus la baza educației principiul libertății el poate fi considerat chiar ca un deschizător de drumuri pentru pedagogia liberalismului dela începutul secolului nostru.

În concepția tolstoiană omul nu numai că este bun dela natură după cum pretindea Rousseau, dar chiar este perfect, desăvârșit.

Urmarea e că educația în loc să perfecționeze pe om îi corupe, îl strică.

Omul este mai aproape de adevăr în copilărie, și tocmai în această epocă vine educația care vrea să ridice pe copil spre idealul adevărului, binelui și frumosului. Aceste idealuri însă, spune Tolstoi, îi sunt atât de aproape copilului, încât opera educativă trebuie să se măginească numai să facă pe copil să recunoască aceste idealuri.

În școala lui Tolstoi nu exista carte, caet sau lecție veche învățată. Elevii veneau doar cu ființa lor, cu natura lor impresionabilă. — Pedepse nu existau în școala lui Tolstoi.

Toate aceste idei se pot scoate ușor din minunata traducere a d-lui C. Angelescu care e merită să umple un gol în literatura noastră pedagogică.

* * *

St. Rădulescu, Oct. Zăbavă și V. Roca: Vitejii neamului. - Lecturi istorice.

Cartea cunoscuților autori de mai sus este una dintre cele mai utile cărți ce s'au scris în ultima vreme. După orice lecție se simte necesitatea unei destinderi prin lectură. Răspunzând acestei necesități și în spiritul noii programei analitice s'a tipărit această lucrare.

După lecțiile de geografie, șt. naturale și istorie mai ales se simte atât de mult nevoia unei lecturi auxiliare, încât adeseori textul lecției este citit cu mare plăcere dacă este scris într'un stil mai atrăgător.

Vitejii neamului este scrisă cu un farmec deosebit. Cartea este cu atât mai atractivă cu cât este prevăzută cu o mulțime de tabiouri împrumutate din marea frescă a Ateneului român a maestrului Costin Petreccu.

Despre această lucrare de mare valoare vom reveni în numărul viitor.

D. D. L.

CARTI ȘI REVISTE

de DUMITRU D. PLATON-Văcărești

1. **MĂȘTI**, roman de *Regina Maria*. Editura Socec 336 pagini 80 lei.

Regina Maria, a cărei trecere în eternitate a îndoliat întregul neam, a fost un suflet visător, iubind tot ce era frumos și dornic de a eterniza în opere de artă, gândurile și visurile născute din o fantezie bogată și creatoare. În mersul ei, în privirea ei adevărat regească, în alegerea cuiburilor ei de odihnă, tăcute, unul într'un golf liniștit al mării, la Balcic, altul pe vârful de munte dela Bran, în operele de artă, ca *Ilăderim*, acel poem plin de basm și poezie, sau acele consistente și documentate volume „*Povestea Vieții Mele*”, *Regina Maria* apare ca personalitate în adevăr regească, adânc cunoscătoare a sufletului omenesc, îndrăgostită însă și de himer, de lumea fantastică a irealului.

Acea transformare a realității, acea ieșire din banalul vieții normale și trecere în lumea gândurilor și visurilor făuritoare de o viață ideală în care crezi cu tăria creatorului, se găsește în ultimul volum al *Reginei Maria*, «*Măști*».

Romanul are 4 personaje principale: Bătrânul Baruch Șaraga, timpul jidovului rătăcitor, care găsește în pribegia lui, o fetiță părăsită, fără nume, fără nici un fel de rude, doar cu un crucifix la piept. În peregrinările lui, ajunge într'un târgușor din Transilvania, unde are un magazin de antichități, mai mult un bazar de lucruri vechi. Bătrânul Baruch, singurul de neamul său în acest târgușor, trăește o viață retrasă, chiar tainică; iar fetița găsită, numită de el Rahel, trăește și ea în camerele tainice din fundul curții, de unde este auzită cântând într'osi, de către profesorul Mihail Ianovici. Taina în care trăește Rahel, cântecul ei plin de un farmec neînțeles, trupul ei ce are mișcări de turburătoare Salomee, vor aduce în viața liniștită și comodă de familist cu soția atinsă de un început de obezitate, a profesorului Mihai, o trezire a sângelui la o nouă viață, așa cum fluturarea pânzelor albe ale corăbiei trezesc sângele și nervii păzitorului de far din golful părăsit.

Rahel, această floare a cărui parfum se risipește între vechiturile prăfuite ale lui Baruch,

cărei identitate se reduce doar la un crucifix trăește o viață cu totul stranie, în care nu se amestică decât figura de jidov rătăcitor a lui Baruch și Esther servitoare fără un ochiu, cu sufletul de brută și toată numai ură. Alte chipuri omenești ea nu mai cunoaște. Măștile oamenilor celebrii, pe care colecționarul Baruch le adună din o neînțeleasă pasiune, vor fi aingurele tovarășe la care Rahel va apela în clipele de sdrobitoare singurătate. Pentru ea, măștile au viață, se uită la ea, o iubesc, o aud când cântă, o admiră și tot pentru ele trăește și ea. Una din ele, ce reprezintă un tânăr frumos, a fost botezată Zanko și de ea este îndrăgoată Rahel. Ea nu poate să mai iubească pe nimeni. În adâncul inimei ei, în sângelui ei, trăește a ceastă iubire stranie pentru acest Zanko, pe care ea îl crede viu. Pentru ea, Zanko reprezintă frumosul absolut, așa cum pentru copii îl recrează Făt Frumos. Trezită la o nouă viață, la acea viață a sângelui, a iubirii și durerii, Rahel va căuta să afle unde ar putea să găsească pe adevăratul Zanko a cărui mască o îndrăgise atât de mult. Și când Esther o va îndemna să fugă în lipsa lui Baruch de acasă, Rahel fără să-și dea seama, va părăsi casa, ea care nu umblase în lume singură niciodată. O mână însă de data aceasta ceva care îi stăpânește întreaga ființă; acel glas tainic al inimilor robite de un ideal, de un vis făurit și trăit cu atâta intensitate, încât tulbură rațiunea și împing ființa omenescă spre abisuri. Rahel va ajunge la Constantinopole singură, cu masca lui Zanko în brațe și șalul vechi în care o găsisse bătrânul Baruch părăsit. Aci, mână de aceeași halucinantă vedenie a lui Zanko cel adevărat, pe care-l simte în tot sângele și gândurile ei, Rahel va ajunge în tovărășia unor lăutari țigani, în cele mai josnice localuri de petrecere din port, unde joacă și cântă. Păstrându-și curățenia ingerească a trupului și sufletului său, Rahel se luptă ca o sfântă cu răutatea și poftetele bestiale ale oamenilor, în așteptarea ieșirii în cale a lui Zanko. «*Dar într'o noapte... Într'o noapte...—printre gloata detestată deodată un chip— chipul lui Zanko!... nu o mască o jafă vie, Zanko*». Și trupul ei, în frământ-

țările dansului, devine deodată ca o făclie ce arde și se simte atras către acel chip visat atât de mult! În stare hipnotică, Rahel va urma pe Scani, ce întruhipa idealul frumuseții ei, botezat Zanko. Un bețivan fără suflet, el va deveni călăul ei, târând-o prin taverne, târguindu-i trupul la tot ce acele localuri infame avea mai rău.

Ca tragedie poate să fie mai puternică de cât aceia care se petrecea în sufletul acestei copilă, care își vede trupul și sufletul profonțat de cea mai josnică ființă, a cărui figură frumoasă ce putea să întruhipeze un ideal de fecioară, ascundea cel mai păcătos suflet? Și când vede realitatea atât de crudă, de zdrobitoare și hădă, Rahel scoate în fața lui. Scani, bestia cu chip de zeu dar suflet de diavol, chipul visurilor sale, pe Zanko, masca adusă de bătrânul Baruch, pe care o sărută așa cum o săruta în târgușorul din Transilvania, în odăița tăinuită, din fundul curții. Scani, la vedere acestei măști ce reprezintă figura fratelui său Gelasio pe care-l omorâse de mult, innebunit de ură, ia masca fratelui și osfarmă. Rahel, rămâne de dată aceasta rece; peste puterile ei omenesti a căzut o lovitură din acelea care fac sufletul să capete forțe nebănuite și tăcută; ea va strânge în șalul vechiu în care o găsisse înfășurată Baruch, cioburile măști lui Zanko. De aici înainte viața ei, mai are un singur drum de făcut: scurt și sigur, până la malul mării unde o așteaptă în adâncul apelor, liniștea eternă și Zanko, cel omorât de fratele său.

A comenta frumusețea acestui roman, adâncul și eternul sbucium omenesc după un ideal, atât de bine prins în aceste pagini, este a știrbi din frumusețea lui!

II. MAMA, roman de Pearl Buck. Editura Socec lei 60. Din englezește de Camil Baltazar. Scriitoarea Pearl Buck este astăzi considerată cea mai cunoscută europeană a sufletului poporului chinez. Fică de misionar englez, crescută în mijlocul poporului chinez încă de mică, căsătorită cu un misionar, ea este poate singurul european care a putut să pătrundă tainele acestui popor pe care-l iubeste. Cine a văzut filmul «Ogorul» în care se vede puternica legătură dintre om și pământ, lupta ce se duce pentru cucerirea bunurilor lui și mai ales acea depen-

dentă a omului de capriciile vremii și a pământului, a put să-și dea seama cât de bine a pătruns această scriitoare obiceiurile, felul de a înțelege viața și întregul suflet chinez. În romanul «Mama», Pearl Buck, pe fruntea căreia străucește cununa premiului Nobel, a prins sufletul mamei chineze, sortită să ducă toată grija casei, să lupte, să infrângă rușinea ce ar fi distrus-o în fața satului, prin părăsirea căminului de către un aotșurater, dornic de viața destrăbălată a orașului. La bătrânețe când unul dintre cei 2 fii ai ei, cel mic și mai drag este prina cu manifeste comuniste, mama are tăria să se ducă la locul execuției și când fiul ei trece legat în șir cu alți tineri, mama cade la pământ și strângându-i picioarele, strigă cumplit: „Fiul meu” și cade zdrobită.

Se întoarce acasă și se duce la mormântul celorlalți morți și acolo plânge toată durerea ei, depănându-și viața cu toate necazurile.

Aici o găsește fiul mai mare, care aleargă să-i aducă vestea că soția lui a născut un băiat, pe care-l așteptau de ani de zile. Și când aude vestea aceasta ea uită toată durerea și pleacă să-și vadă nepotul.

Nu e oare în această dragoste de a avea continuatori ceva din sufletul ancestral al strămoșilor, care trebuiau să aibă urmași care să aducă jertfe zeilor casei? Nu tot aceeași dorință, o simte oare și poporul nostru? Nu tot același este etern și universal, sufletul omenesc, cu aceeași dorință de a se continua?

III. ION ALUION, roman de Mircea Streinul: Editura Mitropolit Silivestru, lei 90. Din generația scriitorilor tineri, Mircea Streinul se ridică cu un prestigiu de romancier ce fixează clipe tragice din istoria războiului. Ion Aluion, sau mai bine zis Streinul Ion Aluion, simbolizează tragedia trăită de Românii bucovineni în timpul luptelor ce se dădeau între armata austriacă și cea rusească, când austriacii sunt forțați să părăsească Bucovina. În ultimele zile dinaintea r. tragerei, Dreher jandarmul austriac, o brută din acelea care ascultă orbește de colonelul Fișcher călăul Bucovinei, caută să-și satisfacă sadica dorință de a vedea sânge de român curgând. Ion Aluion paște vaca la câmp și o patrulă rusească îl vede și-l cheamă. I se pare unuia dintre ei că, acest

puișor de Român seamănă cu un copilaș al lui rămas în stepa rusească. Ion se apropie și primește un pachet cu șocolată. Dar călăul Dreher, se întâmplă să fie pe acolo și vede totul. În mintea lui făurește planul de a da o lecție românilor de felul cum să pedepsesc trădătorii și să ducă șefului său, călăul Fischer, trofeul unui suflet sacrificat. De aici înainte, pentru Ion Aluion începe tragedia ce s'gudue întregul sat și sfarmă sufletul Teclă, mama lui. Ion Aluion trece prin chinurile cele mai groaznice și la urmă învinge pe brută. În beciul postului de jandarmi, acolo în bezna umedă și plină de mușegai, se incinge o luptă surdă, o luptă ce inspăimântă, o luptă ce se dă între brută și un martir. Bruta lovește cu pumnii, cu picioarele, cu inima lui de câine, pe când Ion Aluion ca un Crist lovit, stă nemșcat în suferința lui, cu ochiul ce plesnește ca un ou sub lovituri. Martiragiul lui se ridică ca o stâncă dincolo de marginele beciului și crește, crește, să vadă tot neamul acesta ce suferă de sute de ani și care într-o zi se va ridica cu forța uriașului, contra asupritorului.

Zadarnic intervine primarul satului să-l ierte, zadarnic bătrânul preot Avacum se roagă, zadarnic Tecla mama lui Ion se duce în miez de noapte în biserică și cade zdrobită la icoane... paharul acesta nu putea trece fără a gusta toată durerea, Ion Aluion. Așa hotărâse Dreher și așa trebuia să se implinească voia. Și în ziua execuției, când în fața primăriei se ridică spânzurătoarea ca duhul morții deasupra satului, Ion este scos din beciu și liniștit ca atâția martiri triși pe roată sau spânzurați, se duse lângă mama lui. «Mamă, când s'o găta războiul și tata o să vină acasă, spune-i că am fost cuminte și că te-am ascultat; spune-i că te-am drag, tare drag...», și ș trecu degetele peste fața palidă a mamei ca și cum carnea lui ar fi vrut să ducă până dincolo de mormânt tiparul obrazilor mamei.

Și când lacrimile inecă ochii mamei și curg apoi ca un izvor, Ion o mângâie: «Măică, să nu plângi, măică. Dacă-i plânge prea mult, oiu fi eu nevoit să duc pe cealaltă lume lacrimile tale într'un butoi în spinare... Să vii din când în când cu taica la mormântul meu. Să-mi vorbești ca și cum aș mai trăi.»

Când toate formele legale pentru a se putea săvârși cea mai blestemată și ilegală faptă, spânzurarea lui Ion, copilul cuminte și nevinovat, sa-

tul gemând de durere așteaptă execuția, strâns cu forța de jandarmii nemți. Cu lațul după gât, de sus deacolo unde l-au ridicat, Ion privește peste sat, ca depe golgota și moartea nu i se pare dureroasă.

„Strânge-al naibei lațul! Nu doare... nu doare... moartea nu doare... moartea nu doare... acum leșin acuma... a...”

În timpul acesta sosește veste că patrulele rusești au intrat în sat; jandarmi incalcă și pleacă. Cineva taie funia spânzurătorii și trupul lui Ion Aluion cade cu șgomot surd.

Iată schițată în linii largi și lipsite de dramatismul puternic a lui Mircea Streinul, tragedia unui suflat nevinovat, martir necunoscut până acum, căci cele scrise în acest roman, spune autorul, s'au petrecut cu adevărat.

IV. CARAGIALE. *Tragicul destin al unui mare scriitor, de B. Jordan și Lucian Predescu.* Editura Cugetarea 400 pagini 100 lei.

Cartea aceasta dacă nu este un studiu critic propriu zis, apoi nu este nici o viață romanțată a marelui scriitor, ci este o carte în care este prins admirabil, tot sufletul neastâmpărat și a acestui Molière al teatrului românesc. Dar, ceea ce aduce cu prisosință această carte, este informația documentată și selecționată asupra originii familiei Caragiale, a cărei început de viață românească se înpletește atât de strâns cu istoria teatrului românesc și asupra vieții marelui satiric. Născut dintr-o familie în care teatru forma o tradiție, Caragiale aduce teatrului românesc tot ce putuse strânge înaintașii lui și dă literaturii acele perle neperitoare, ce formează baza repertoriului românesc.

Viața lui Caragiale este o continuă frământare, o continuă sforțare și luptă cu nevoile vieții, dar și o dârză și sfidătoare disprețuire a tot ce este meschin sau tembela în ea. A avut desigur Caragiale și multă răutate, care l-a făcut să mărească durerea mai ales a bunului și blândului Eminescu, cu a cărui viață se aseamănă și a lui până acolo unde se poate asemănare între viața unui satiric și a unui liric, dar fondul sufletesc al său nu era răutăcios. Poate, prea multe decepții să-l fi făcut așa. Până la citirea acestei cărți, nu am știut că, împins de nevoile vieții, Caragiale, ca și prietenul său de suferință

Mihail Eminescu, a fost revizor școlar în județele Neamț și Suceava, apoi în Argeș și Vâlcea, mai apoi profesor suplinitor la liceul „Sfântul Sava”. Poetul Radu Rosetti care l-a avut profesor, spune că, în concepția pedagogică a lui Caragiale era clar principiul nevinovăției elevului dacă nu știe lecția, ci a profesorului care nu știe să se facă de ajuns de înțeles de elev. Metoda întrebuintată de el fără să-și dea seama, era metoda activistă de astăzi.

Colegul B. Iordan, scriitor cu puternic talent, a pus în această carte tot ce se putea pune într'un studiu pentru al face plăcut, pentru a reeși profilul psihologic a scriitorului; iar Lucian Prădescu erudit cercetător al istoriei literaturii, aduce acea bogăție de informație, ce aruncă lumină nouă asupra vieții marelui scriitor. Asupra vieții lui Caragiale, nu aveam un studiu care să fie la îndemâna tuturor celor dornici de a-i cunoaște viața, căci studiile de mari proporții și erudite ale lui Paul Zarifopol nu pot sta la îndemâna ori și cui; deci, acest studiu umple un gol atât de mult așteptat. Recomand călduros opera aceasta, ce se citește cu plăcere și care instruește și educă, ca foarte folositoare tuturor colegilor. Ea cuprinde o adâncă înțelegere a sufletului marelui dramaturg și o amplă și documentată informație asupra vieții și operilor sale, scrisă în așa fel, încât o citești cu plăcută satisfacție instruindu-te cu mult mai mult decât studiile aride și lipsite de nervul și viața ce cuprind cărțile mari.

V. VIEȚILE PARALELE ALE OAMENILOR ILUȘTRI. D. PLUTARCHOS. Editura Fundația pentru literatură și artă «Regele Carol II», traducere din limba greacă de M. Jacotă. Lei 70.

Literatura clasicilor greci sau romani ce stă la baza tuturor culturilor naționale, nu poate să fie cunoscută în limba ce a fost scrisă, decât de foarte puțini specialiști. Dela aceștia și sub directa influență a lor, a luat naștere clasicismul lui Rabelais, Montaigne, din veacul XVI; a lui Corneille și Racine în secolul al XVII-lea. Insuși marele Shakespeare își ia subiectele din clasicii antici și mai ales din Plutarch; Coriolan, Antoniu și Cleopatra, Acum, când vitrinele librăriilor au fost inundate de atâtea vieți romanțate, unele cuprinzând adevărul, altele falsificându-l, e bine

să citim aceste «*vieți paralele*» scrise de Plutarch, pentru a ne putea da seama de zădărnicia ambițiilor omenești, care, totuși, aduc schimbări trecătoare în viața popoarelor, fie în bine, fie în rău. Se va desprinde mai ales continua lupta pentru predominare dintre oameni și popoare și mai ales cât de mult adevăr cuprindea zicătoarea că, „nimic nu e nou sub soare” sau că „istoria se repetă”.

Dar, mai presus de toate se desprinde clar oglinda vieții antice cu toate virtuțile ei, dar și cu toate viciile ei.

Acest volum cuprinde foarte puține biografii din vasta operă a lui Plutarch. Scriind biografiile oamenilor de seamă greci și romani, el face un paralelism între ei, comparând pe Agis și Kleomenes cu Tiberius și Caius Gracchus; pe Demosthenes cu Ciceron; pe Demetrios cu Antonius și pe Cato cel tânăr cu Phokon.

În 530 de pagini, d. M. Jacotă ne duce în acea viață a Romei marelui Antonius și Ciceron și în viața Atenei lui Demetrios și Demostene.

Doritorii de adevărata literatură clasică, în care măreția scriitorului conturează și fixează pentru todeauna figurile nemuritoare ale eroilor greci și romani prin scene intime și din viața publică sau războinică, găsesc în această carte un dar de mare și neprecupețită valoare.

CARTEA CERCURILOR CULTURALE de B. Iordan și Ion Ilieș și Iosif Dumitrescu-Pietrari. 200 pag. 75 lei. Editura Cugetarea.

Nouile concepții politico-sociale ce stau la baza conducerii statului nostru, concepții cu totul altele decât până acum, au adus cu ele și noi preocupări pentru învățătorime, care este chemată la o viață de muncă intensă pe toate planurile. Nici odată nu s'au pus până acum atâtea probleme slujitorilor școlii, care de aci înainte mai ales, nu sunt numai ai școlii ci sunt ai țării și ai tuturor problemelor ce se vor cere rezolvate pentru ridicarea satelor.

Desigur aceste noi concepții, noi cerințe, cer noi sacrificii, dar și noi cunoștințe și conștiințe, care să facă din învățătorii satelor propagatorii și înfăptuitorii marilor transformări a vieții satelor. Aceste probleme se desbat mai întâiu în cadrul „Cercurilor Culturale” și apoi se vor aplica.

Pentru edificarea principilor de bază, pentru înțelegerea spiritului noilor reforme și pentru ușurarea muncii ce trebuie să depunem, colegul B. Iordan, subtilul scriitor, adânc cunoscător a vieții descălești și a vieții satelor noastre, împreună cu V. Hondriță și Iosif Dumitrescu-Pietrari, dâmbovițeanul ce cântă atât de frumos frumusețale Pietrarilor săi, au scos această carte ce trebuie să fie pe masa de lucru a ori și cărui învățator.

Lucrarea această documentată, scrisă în adevăratul spirit al noilor concepții, cuprinde următoarele capitole: 1) Cercurile Culturale învățătorești; 2) Noua programă analitică a învățământului primar; 3) Străjeria, doctrina și legătura ei cu școala primară; 4) Serviciul social; 5) Căminul Cultural; 6) Școlile superioare țărănești; 7) Noua așezare a statului român; 8) Frontul Renașterii Naționale; 9) Curente și lucrări noi în pedagogie; 10) Programul și orarul; 11) Manualul didactic; 12) Localismul și regionalismul ca principiu educativ; 13) Organizarea activității culturale în mod științific, în cadrul școlii sau altor institutii; 14) Împărțirea muncii învățătorilor în cadrul Cercului Cultural.

Sunt în această carte propleme de acută ac-

tualitate, care vor forma desigur subiecte de desbătut la examenele de delimitativ și înaintare.

INVĂȚĂMÂNTUL POPULAR. *Revistă de pedagogie practică.* Director d. Const. Angelescu, inspector general al Ținutului Bucegi.

«A fi organ de control înseamnă a fi frate și îndrumător al colegilor tăi», spunea într'o conferință d. inspector general Const. Angelescu și frate și îndrumător este d-sa.

Acum când școala poporului pornește pe căi noi, căile firești ale dezvoltării și educării neamului în credința nouă, era nevoie de o revistă pe aceasta care să desbată și să facă cunoscute principiile ce stau la baza noilor așezăminte, noii școli românești, bazată pe psihologia și pedagogia pur românească.

Strângând mănunchiu tot ce capitala și Ținutul Bugegi are mai ales, această revistă a cărei suflet este d. Const. Angelescu, este farul care va lumina toate căile ce duc spre nașterea noii vieți și noii școli. Sosind la închiderea numărului, despre această revistă vom vorbi pe larg în numărul depe Martie.

INFORMAȚIUNI

Vă sunt cunoscute, credem, eforturile pe care, din anul 1929, le face Laboratorul de Psihologie experimentală al Universității din București, în dorința de a descifra psihologia poporului român, de a închege metode valabile pentru studiul școlarului și al tinerețului, de a prezenta posibilități de orientare și selecție profesională și de a rezolva o sumă de alte probleme de Psihologie și Pedagogie științifică.

Eforturile noastre, precum și acelea ale altor Laboratoare similare din țară, — au prilejuit structurarea unei mentalități, în sensul cercetării științifice și a unei mișcări psihologice românești.

Dar, toate aceste cercetări sunt abia la început. Ani întregi de investigații, în La-

boratoare și pe teren, vor aduce soluționări problemelor puse. Înaintea noastră se află deschis un drum pe care efortul nu mai poate fi precupețit.

Continuarea cercetărilor reclamă fonduri din ce în ce mai mari precum și organizarea unui Institut Național de sistematizare și de valorificare a materiei ce se acumulează treptat.

În acest sens, cunoscând că școala și membrii corpului didactic, alături de Stat, au fost totdeauna sprijinitorii mișcărilor științifice, ne permitem să apelăm la Înțelegerea Dv. Vă rugăm ca atât în ședințele de comitet, cât și în adunările generale ale Asociației Dv., să expuneți membrilor necesitatea de a ajuta cercetările românești de

Patologie și să insistați ca fiecare membru să doneze Laboratorului nostru, odată pentru totdeauna, suma de lei 100 (una sută). În cazul când Dv. și membrii sunteți de acord, urmează ca, până la 1. Februarie 1939, casierul Asociației să strângă suma respectivă și să fie trimisă Laboratorului nostru, cu mențiunea „Donație pentru Laborator, din partea Asociației“.

Cu sprijinul pe care suntem siguri că-l vor acorda membrii corpului didactic, vom putea desăvârși cercetările și în cazul când se vor aduna suficiente fonduri, vom putea pași și la organizarea Institutului central. În acest Institut, în eventualitatea înființării lui, vor fi admiși să studieze orice profesor sau învățator, având, gratuit, bibliotecă și Laborator.

Este necesar ca toate aceste proiecte și intențiuni, să fie clar și pe larg explicate membrilor Asociației Dv. și această scrisoare să fie publicată și în organele Dv.

Vă rugăm în modul cel mai stăruitor să nu lăsați fără răspuns această scrisoare. Vă rugăm să ne comunicați intențiunile Dv. și tot ceea ce putem spera din partea Asociației condusă de Dv.

D-nii învățatori SECRETARI DE COMITETE, sunt rugați ca atunci când au ocazie la Târgoviște, să treacă pela cancelaria Comitetului școlar județean să ridice conturile verificate și aprobate. Cei ce le-a trimis).

38 ANI

Atât a implinit revista „SĂNĂTATEA“. Este o vârsă cu care puține reviste românești se pot mândri.

Este de relevat mai ales faptul că „Sănătatea“. s'a menținut numai grație abonaților și cititorilor ei, cari au înțeles să

sprijine o publicațiune serioasă folositoare pentru ei și pentru familiile lor.

Recent am primit la redacție primul număr cu care „Sănătatea“ intră în al 39-lea an de existență. Mereu tânără, mereu interesantă și instructivă, această publicațiune aduce cu fiecare apariție o adevărată comoară de material medical prezentat într-o formă populară și pe înțelesul tuturor.

Colaboratori distinși aduc prețiosul lor aport, nume cari fac cinste științei medicale românești.

Părerea noastră este că serioasa și neîntrecuta revistă „Sănătatea“ nu ar trebui să lipsească din nici o casă, din nici o bibliotecă.

Notăm adresa revistei „Sănătatea“, Str. Triumfului Nr. 7, — București V.

ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR
din
JUDEȚUL DÂMBOVIȚA
sediul:
Școala Primară Nr. 1 Băeți
Nr. 9

9 MART. 1939

Convocare,

În conformitate cu art. 27 din statut membrii Asociației Învățătorilor din jud. Dâmbovița, sunt convocați în adunare generală ordinară în ziua de 16 Aprilie 1939, ora 8 dimineața, în localul școlii primare Nr. 1 de băeți din Târgoviște, cu următoarea ordine de zi:

- 1) Darea de seamă despre mersul Asociației pe anul 1938.
- 2) Raportul comisiei Cenzorilor pe anul 1938.
- 3) Descărcarea de gestiune a comitetului pe anul 1938.
- 4) Discuțiuni asupra ofertei d-lui Gh. Tomescu-Buzău pentru cumpărarea vilei

„Agricultura” din Techirghiol și hotărâri în această privință.

5) Aprobarea bugetului pe 1939.

6) Discuțiuni și hotărâri asupra programului de activitate pentru viitor.

7) Diverse chestiuni privitoare la bunul mers al Asociației.

Dacă la prima convocare nu se va întruni numărul de membrii cerut de statut, adunarea se amână pentru ora 10 a. m., aceiași zi, în același local, cu aceiași ordine de zi, când se va ține cu orice număr de membrii prezenți.

Președinte, SIMION POPESCU.

Secretar, D. I. PLATON

PROCURAȚI-VĂ

MANUALUL PENTRU CAPACITATE DEPUTATIVĂ ȘI ÎNĂLȚARE

DE

B. JORDAN

Institutor-literat, Membru al Soc. Scriitorilor Români

TEODOR VICOL

Institutor

V. GHEȚEA

Publicist

ȘTEFAN IONESCU

Învățător

GH. STROESCU

Institutor

V. C. MUNTEANU

Învățător

Conform cu noua programă analitică
a învățământului normal-primar

Cea mai bună lucrare pentru examenele
învățătoresți și ale normaliştilor.

480 pagini.

Lei 180.

Editura «CUGETAREA» — GEORGESECU—DELA FRAS
București IV — Strada Popa Nan Nr. 81

Tipografia Dâmbovița

FONDATA ÎN ANUL 1896

SE EXECUTĂ: CĂRȚI DE
VIZITE, CĂRȚI DE ADRESE
OU NOTĂ, BORISORI ȘI
PLIURI OU FIRMA, NOTE
DE COMENZI, ORICE FEL
DE ETICHETE, LISTE DE
BUCATE, REGISTRE, CIR-
CULĂRI FACTURI, MEMO-
RANDE, PROURI, OMI-
TANȚIERE, STATE, CI-

TAȚII, CONTRAOTE, TRA-
TE, BORDEROURI, AVIZE,
RECLAME ÎN DIFERITE
CULORI, BROȘURI, TEZE,
ANUNCIURI, FLAGARDE
BILETE DE NUNTĂ ȘI LO-
GODNĂ, DEVIZE, DECURI,
BILETE DE TEATRU, JUR-
NALE, REVISTE, LEGĂTO-
RIE DE CĂRȚI, ETC. ETC

TĂRGOVIȘTE

STRADA REGELE CAROL II Nr. 70

Domnului .....

Învățător

Comuna .....

Județul Dâmbovița

GRAIUL DÂMBOVITEI

HRISTOS A INVIATI

GRAIUL

DÂMBOVIȚEI

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

— SUB AUSPICILE ASOCIAȚIEI JUDEȚENE —

APARE LUNAR

S U M A R :

<i>Învierea Domnului</i>	Potropop Alex. Popescu
<i>† Patriarhul Miron Cristea</i>	I. Nițescu-Bolovani
<i>Omul care a sfințit locul</i>	Dumitru I. Platon-Vicărești
<i>Învierea altădată și acum</i>	D-tru Lixandra rev. școlar
<i>Învierea tristă</i>	Iosif Dumitrescu
<i>Învățământul supra primar în Jud. Dâmbovița</i>	D. D. L.
<i>„Credință și muncă pentru</i>	
<i>Țară și Rege” — Sănătate</i>	I. Comșoiu-Tâța
<i>Buletinul Asociației</i>	* * *

Tipografia și Legătoria de Cărți

„DÂMBOVIȚA”

Str. Regele Carol al II-lea 70 — Târgoviște

COMITETUL ASOCIAȚIEI:

CONSILIUL:

Simion Popescu	<i>Președinte</i>	Gh. Toader	<i>Membru</i>
Bulcă Ionescu	<i>Vice-Președ. și Casier</i>	Ion Teodorescu	„
Gh. Bucurică	<i>Membru</i>	Ion Spălățeanu	„
Alex. Dragomirescu	„	Ion Bucur	„
Ilie Nițescu	„		„

COMITETUL DE REDACȚIE:

Simion Popescu, Președintele Asociației

Gh. Bucurică, Inspector Școlar

D. D. Lixandru, Revizor Școlar

Gh. M. Ionescu, Instit. Târgoviște

Toma Pătru

Redactor D. I. Platon-Văcărești

Cercetați Buletinul Asociației și Informațiile.

Corespondența privitoare la Redacție și Administrație, cât și cărțile de orice natură pentru recenzii, se vor trimite pe adresa:

D-lui D-trul. Platon, Com. Văcărești Jud. D-vița

învierea Domnului

de Protopop Alex. Popescu

Femei ce plângi, pe cine cauți?

În cleștele neîndurat al păcatului, sufletul omenesc se sbate în svârșcoliri cumplite:

Viața omenirii se risipește în deșert.

Ce folosește omenirii civilizația acestui secol?

În care palat sau colibă de pe fața pământului, poți găsi astăzi, în această mare sărbătoare a creștinătății, o frunte descrescită?

„Femei ce plângi, pe cine cauți?” — „Au luat pe Domnul și nu știu unde L’au pus” (Ev. Ioan Cap. 20 Vers. 15).

Civilizația acestui veac a luat pe Domnul și l’a înlocuit cu ura și cu grozava tehnică a distrugerii. Astăzi în zadar răsună glasul sfânt al Bisericii „Unul pe altul să ne îmbrățișăm și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pre noi, să ertăm toate pentru înviere”.

Prea mult a păcătuit lumea, prea mult a divinizat rațiunea. Ea își culege roadele necredinții. Dincolo de aceste desnăjduiri însă răsună glasul Domnului „Maria.” Este confirmare învierii rostită de însăși Mântuitorul.

Omenirea n’are altă soluție decât întoarcerea la Mormântul Domnului. Isus, care este punctul strategic al spiritualității umane. De aici porced certitudinile decisive și aici converg speranțele eterne ale omenirii însetate de desăvârșirile Dumnezeirii și suprasaturate de imperfecțiunile rațiunii.

Hristos a înviat!

„Unde îți e moarte boldul? Unde îți este iadule biruința?”, cânta Sfânta noastră Biserică. Înviind Hristos a nimicit moartea, a sfărâmat puterea iadului și a zdrobit pe Satana, vrășmașul neamului omenesc.

Acum moartea nu ne mai îngrozește, fiindcă Cei ce s’au sculat din morți și pe noi ne va scula prin Învierea Sa. Domnul prin Învierea Sa ne arată că și trupurile noastre vor învia, precum ne încredințează Sf. Apostol Pavel: „Așa este învierea morților, se seamănă în stricăciune, scula-se va în nestricăciune..... Și precum am purtat chipul celui pământesc, vom purta și chipul celui ceresc”.

Ziua Învierii Domnului este ziua triumfală asupra morții, căci prin greșala neascultării a strămoșului Adam intrând întunericul și rătăcirea, blestemul și toată durerea, Domnul nostru Isus, ca un nou Adam, a risipit întunericul și rătăcirea și prin patimile, moartea și învierea Sa a șters toată lacrima de pe toată fața.

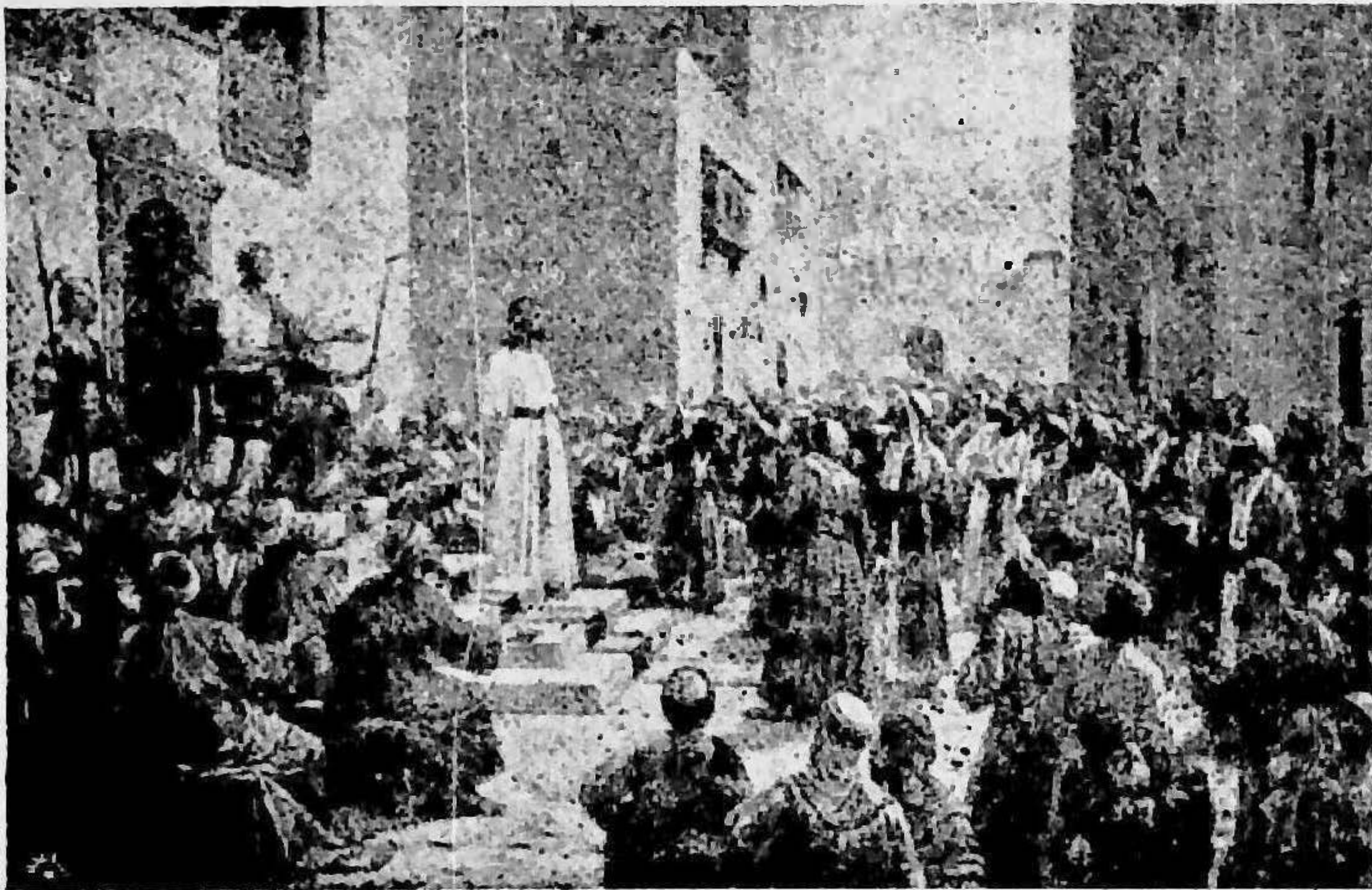
Învîngînd moartea, a dăruit lumi viață veșnică.

Hristos a înviat!

În graiul spiritual al omenirii aceste cuvinte însemnează viața veșnică. Cei ce cred în învierea Lui numai pot muri pentru că Hristos a vrut ca ei „să aibă viața veșnică și mai mult să aibă“.

Îmbrățișînd întreaga existență cosmică, minunea Învierii a Domnului desfundă izvoarele infundate ale bucurii spirituale ale căror unde vor striga peste veacuri, și peste cimitirele lumi:

„Adevărat a înviat“.

«Și Pilat iar ieși afară și le zise: Iată vi-L aduc afară ca să cunoașteți că nu găsesc nici o vină într'însul. Deci Iisus ieși afară, purtând cununa cu spini și vesmântul de purpură. Și Pilat le zice: IATĂ OMUL! Dar când mai marii preoților și slujitorii îl văzură, strigară, zicând: răstignește-L, răstignește-L.»

Ioan, cap. 19. vers. 4, 5 și 6

+ PATRIARHUL DR. MIRON CRISTEA

I. NIȚESCU-Bolovanii.

A murit departe de țara sa, unde plecase să-și caute sănătatea, după ce-și întrebuintase ultima putere de muncă și tot sufletul pentru binele și prosperitatea iubitei sale patrii.

A plecat dintre noi, în neagra veșnicie, după ce-și dobândise în această viață pământească cele mai înalte demnități: aceea de Patriarh al României, cea mai înaltă treaptă bisericească și aceea de Președinte al Consiliului de Miniștri, de prim-sfătuitor al Coroanei, cea mai înaltă funcțiune din viața statului nostru, după Majestatea Sa.

Meritul său apare cu atât mai mare cu cât aceste demnități n'au fost cerșite, nici cerute, ci i-au fost încredințate, ba, chiar impuse, de acel ce au știut să aprecieze la dreapta lor valoare priceperea și puterea de muncă a dispărutului.

Și meritul său apare cu atât mai mare, cu cât a fost fiu de țărani — s'a purtat cu opinci și în școală, până la vârsta de 19 ani — și a putut desigur numai datorită muncii sale urlașă și priceperii să ajungă acolo, unde ajunsese.

S'a născut la 18 Iulie, 1868, în com. Toplița Română din Ardeal și a fost botezat la două zile după naștere, dându-i-se chiar numele sfântului din ziua aceea, Ilie. A învățat mai întâiu la școala primară confesională din satul său natal. În anul 1879 s'a înscris la liceul săsesc din Bistrița, unde a făcut cursul inferior, iar cursul superior l-a terminat la liceul grăniceresc „Gh. Coșbuc” din Năsăud.

Aci a luat întotdeauna premiul I, iar în primăvara anului 1887 și-a trecut examenul de absolvire al liceului cu calificarea: „Exceptional”.

La gazdă — căci pe acele vremuri, li-

cei nu avea internat, Cristea Ilie a trăit simplu ca și mulți alți copii de țărani, ce erau la liceu.

Aci veneau adeseori părinții săi, dar mai ales iubita sa mamă, care li aducea „merinde”. Deși în viața de elev a avut multe greutăți de întâmpinat, Patriarhul își aducea cu drag aminte de viața școlară petrecută la Năsăud și cu ochii scăldați în lacrimi în ziua de 12 Decembrie 1938, cu ocazia vizitei făcută pentru a-l invita să patroneze serbările jubiliare ale liceului „Gh. Coșbuc”, al cărui absolvent era, a declarat în fața delegației năsăudene; „Mi-e dor și mi-e drag Năsăudul și tot ținutul lui, căci acolo am învățat să nu fiu domn și să muncesc”.

După ce își termină liceul și luă bacalaureatul, se înscrie la seminarul teologic din Sibiu, fiind nevoit a-și înlocui nedes-părțitul său port național cu uniforma seminarului, unde se distinse deasemeni ca un element de mare valoare.

În anul 1890 funcționează ca învățător în com. Orăștie; după un an, Mitropolitul de pe atunci al Sibiului, apuciindu-i inteligența și puterea sa de muncă, îl trimise la Budapesta să urmeze facultatea de litere și filozofie. După cinci ani, Ilie Cristea își luă cu mare succes doctoratul în filologia modernă, tratând despre „Viața și opera lui Mihail Eminescu”. Își alesese acest subiect din mândria lui națională de a face cunoscut națiunii maghiare, pe cel mai mare poet român.

După ce fu hirotonisit pe rând: citeț, ipodiaton, ierodiaton și arhidiaton, la 23 iunie 1902 a fost tuns călugăr de către arhimandritul Augustin Hamzea, starețul măn-

năstiri Hodon-Buclog, primind numele de Miron. La 21 Noembrie 1909, Dr. Miron Cristea fu ales episcop al Caransebeșului împotriva candidatului guvernului Unguresc, dar fu confirmat abia la 16 Aprilie 1910. La 31 Decembrie 1919, episcopul Caransebeșului fu ales Mitropolit al Ungra-Vlahiei și Primat al României, până la 25 Februarie 1925, când biserica noastră fu ridicată la rangul de Patriarhie; iar șeful ei, la rangul de Patriarh.

A vorbi despre activitatea politică și culturală a Patriarhului Miron, însemnează a vorbi de toate frământările Românilor din Ardeal din epoca lui, căci la toate a fost prezent :

De două ori episcopul Dr. Cristea a fost primit în audiență la curtea împăratului Austro-Ungariei, unde a făcut cunoscut suferințele Românilor din Ardeal, iar în 1918, a făcut parte din delegația care a predat Regelui Ferdinand, la București, hotărârea Ardealului, de a se uni cu Patria-Mamă. După moartea Regelui Ferdinand și până la sosirea în țară a Majestății Sale Regelui Carol II, Patriarhul Miron a făcut parte din Înalta Regență. Iar anul trecut, când statul

a străbătut zile tulburate și aspre, gândurile s'au îndreptat din nou spre acel ce se bucura de atâta autoritate și care era simbolul credinței strămoșești, spre Patriarhul Miron.

Și nu din dorința de mărire a primit a fi Președinte al Consiliului de Miniștri și șef al guvernului Renașterii Naționale, ci din marea dragoste pentru tron și țară. Prin greutatea nespuse de mari, jertfindu-și odihna și sănătatea, s'a devotat cu tot sufletul, pentru mântuirea, liniștea și propășirea țării și a neamului.

Iată deci, în acest moment, ne îndreptăm rugile către Atotputernicul, ca să așeze sus, la loc de cinste — după mărlmea faptelor sale — sufletul său spre a putea privi cu aceeași dragoste pământul României, în hotarele pe care le-a visat din copilărie și i-a fost dat să le vadă împlinite. De acolo, de unde se va găsi, să ne binecuvinteze și să ne ajute prin rugi fierbinți către Dumnezeu, așa cum știa el să se roage, pentru păstrarea ființei statului nostru și înălțarea lui.

OMUL CARE A SFINȚIT LOCUL

DUMITRU I. PLATON—Văcărești

Adânc cunoscător a nevolilor și sufletului copilului și poporului nostru, unul dintre pedagogii care au contribuit prin studiile și cercetările făcute asupra realităților noastre la o defirmare a principiilor unei pedagogii pur românească, bazată pe sociologie, d-l Stanciu Stoian directorul general al învățământului normal—primar, este omul care a aflat locul acela de îndrumător direct a învățământului marelui mers al școlii românești; a acelei școli care se adresează în mod special sufletului copilului de țaran și pregătește elementele de prim ordin pentru ridicarea păturei țărănești.

Am fost obișnuiți ca acolo, la acel loc de creație și mare răspundere, de unde pornesc directivele și principiile conducătoare a școlii poporului, de unde mai ales trebuie să viasă acel suflet de viață caldă și îndemnuri părintești ce dau avânt, să troneze burocratismul rece și o vădită și asfidătoare mândrie, dozată de o neînțeleasă dușmănie față de învățătorime; obișnuiți ca, acolo să fie un for de condamnare și execuție condus

de capriciilor și anumele interese strelne școlii.

Iată că acum, când la frâiele Ministerului Educației Naționale stă alături de desăvârșitul sociolog, d-l profesor Petre Andrei și marele învățător D. V. Toni, avem fericirea ca la direcția învățământului primar să stea de veghe, îndrumând și conducând cu pregătirea sa temelnică, cu marea sa putere de muncă, dar mai ales cu bunul său suflet de adevărat om superior, fostul învățător și eminentul profesor Stanciu Stoian. Putea oare alt cineva să sfințească mai desăvârșit acest loc, acum când o nouă viață se naște în școlile poporului, o viață care să rezulte din nou educație impusă de nevoile vieții noastre și mai ales de noua așezare a statului, decât acela ce s'a ridicat din mijlocul poporului, dela brazdă, prin propriile forțe, până la acea treaptă de unde poți schimba destinele generațiilor? Hotărât, nu!

Iar pentru acest lucru, nu e de ajuns să te informezi din cărți făcând din bibliotecă singura sursă de cunoaștere. A te coborâ în mijlocul realității, a cerceta nevoile, a-i prinde defectele, a lua contact cu toate aspectele ei, a te opune tendințelor ei rele și a lupta pentru îndreptarea lor, înseamnă a fi omul realităților și nouilor vremi.

Omul vremurilor noi, dornic de a ridica pătura țărănească, a cărui strălucit exponent este d-l director general Stanciu Stoian nu lasă să treacă nici un prilej pentru a se informa și a lua contact direct cu realitățile școlii românești și mai ales a coborâ frățeste în mijlocul învățătorimeii, această oaste devotată până la abnegație idealurilor neamului și conducătorilor ei.

Ori de câte ori coboară în mijlocul nostru, zluha aceea este o sărbătoare și ori de câte ori cuvântul sau scrisul său se adresează nouă, știm că ne vine o poruncă părintească, înțeleaptă și categorică. Scria cineva din redacția acestei reviste, în unul din numerele trecute, cum a smintit și d-l revizor școlar D. Lixandru, mi se pare după vizita făcută Cercului Cultural Răcari, că singura dorință a noastră, a învățătorilor dâmbovițeni, este ca d-l director general să ne viziteze cât mai des, revindicându-l mai mult decât

alții, nu din alte motive, ci din unul singur: *inimă și respectul ce i-l păstrăm*. Și rugămintea noastră a fost ascultată.

Zina de 5 Martie a fost zi de sărbătoare nu numai pentru noi învățătorimea dâmbovițeană care avea mândria că în mijlocul ei coboară comandantul pentru a ne da sfaturi; dar și pentru toată intelectualitatea târgovișteană dornică a asculta cuvântul autorizat a eminentului pedagog și sociolog Stanclu Stolan. De câtă autoritate științifică se bucură d-nsa am putut să vedem atunci, când sala unde a conferențiat a devenit nelcăpătoare și mai ales când am făcut cunoștința cu lumina nouă aruncată asupra problemei noii educații, ascultând acea strălucită și erudită conferință: „*Drumuri spre o educație nouă românească*”, pe care o redăm; așa cum a putut fi prinsă în fuga condeiului. Desigur, nu am putut să prindem din aborul înaripat a neîntrecutelor expunerii, decât o parte din acea documentată, logică și desăvârșită argumentare ce a fermecat pe toți.

* * *

«Problema educației se pune acum pe un plan nou, al statului modern, un stat cultural și educativ și în vederile principiilor ce stau la baza așezării a noului stat. O înnoire a sufletelor ce trebuie să stea la baza noului stat este cerința primordială a educației ce se va face de aici înainte. Intotdeauna la răscrucile de veacuri se constată că anumite idei pedagogice trebuiesc părăsite sau modificate, căci nu sunt eterne nici ele, ci evalulază în strânsă legătură cu idealurile vremii și cu formele de organizare a societății. Numai anumite principii rămân; structura și doctrina însă se schimbă. Cu aceleași cărămizi se clădesc diferite stiluri, care corespund anumitor vremi.

În trecut, la începutul erei creștine, cu idealul ei de viață, — școala din acele timpuri avea esența creștinismului, servind nevoia timpului de atunci «Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu». Acest ideal al erei creștine înlătura vechea credință ce făcea deosebire între oameni, scoțând pe sclavi din rândul celor care se pot bucura pe picior de egalitate cu cei bogați, cu stăpânii și face sufletele egale în fața lui Dumnezeu.

Sclavul este și el ceva, are în el esența divină, sufletul. Sufletul e egal peste tot. Școala ne ofi-

clală din catacombe a ridicat acentimentul de demnitate a omului.

Biserica a moștenit acest ideal, evoluând și ea din punct de vedere educativ. În acest timp, educația era predominantă de grija mare ce se da sufletului și educația spirituală avea poziție predominantă în viața socială.

Când domină spiritul, lași la o parte fizicul, educația fizică. Principiul educativ «bătăla», e de atunci.

Se demonstrează un lucru că popoarele barbare care n'au o educație spirituală, deși euceritoare, rămăneau învinse de popoarele cu educație spirituală, spiritul dominând pe barbar.

Reacțiunea a venit odată cu renașterea, tendința de reînviere a antichității, și epoca modernă de astăzi. Credința că nu se poate învăța din carte este părăsită. Școlastica și disciplina evoluase în sensul progresului făcut de omenire.

Științele oficiale nu puteau desbata decât ceea ce impuneau dogmele religioase. Trebuie să se facă însă deosebire între adevărul științific și cel de revelație. S'a crezut apoi că, mintea omenească poate să pătrundă și să cunoască toate tainele firii, însă la sfârșit s'a ajuns la credința că trebuie să ne revizuim putința de a cunoaște lumea. Sunt adevărurile ce se intuesc, iar altele ce nu ne vin de cât prin revelație. În vremea cruciadelor făcându-se călătorii în diverse țări și medii noi, se capătă o mai reală cunoaștere a lumii. Marco Polo ajunge până în China. Deci se va naște nevoia ca educația să se facă prin cunoașterea realității, prin intuiția directă. În pedagogia lui Herbart lucrul acesta pare ceva banal, dar până s'a ajuns aici au trebuit să treacă sute de ani. Pedagogia lui Herbart în care și educația se făcea prin instrucție, era necesară acelor timpuri pentru clasa burgheză care se ridica.

Celalți pedagogi au complectat acest ideal, unii aducând idei precursore pedagogiei de astăzi. Prin secolul al XVII și al XIII-lea burgheziimea începe să decadă luând naștere alte păături sociale. Statul devine absorbant, cerând ca educația să se facă de către el cu întreaga vârstă a copilăriei.

Niciodată un ideal pedagogic nu a eșit din sistemele filosofice, ci din nevoile epocii. În trecut toate sistemele pedagogice erau parțiale. O educație se făcea acasă, alta la școală, alta la cea secundară sau univertitate.

Astăzi școala și statul se interesează de om sub toate aspectele lui din punct de vedere educativ. Viața socială trebuie privită din toate punctele de vedere și nu numai o parte restrânsă, ci toată suflarea și simțta influența binefăcătoare a idealului ce urmărim. El va absorbe întreaga societate, integrând-o în stat pentru a-l face omogen. Această educație se face potrivit cu scopurile statului.

Mussolini zice: «Nimeni împotriva statului nici în afară de stat, ci toți în stat». Educația unitară de stat. Educația bazată pe principiile inițiativei obștești. Statul hotărăște aceasta, iar școala primind acest ideal, crează pe baza doctrinei preconizată de stat, pedagogia potrivită. Statul nostru va crea o pedagogie a noastră, care se va aplica tuturor ce formează statul în întregul lui. Pentru aceasta va trebui să se facă o educație complexă, a cărei principii nu vor fi bazate doar pe intuiția oamenilor superiori ci pe cunoașterea științifică și integrală a omului. De aici nevoia de a studia poporul și elevul. Studiindu-se realitatea, se vor găsi lecurile nevoilor. Deci cunoașterea mediului unde lucrăm. Scopul școlii nu e de a cunoaște numai elevul, ci întreaga societate. Pedagogia devine din o artă, o știință ce are la baza ei sociologia.

Școala noastră avea înainte, idealul educației strelci cu totul de scopurile noastre proprii. Școala avea un ideal, statul altul dictat de situația noastră politică. De aici influența slavonă, grecească, franceză și germană. Statul ei însuși era pus sub aceste influențe.

De acum, e tendința de autohtonizare a educației, bazată pe cunoașterea copilului nostru, pentru idealul statului nostru.

Curentul predominant este de a apropia școala și educația de mediul real. Metoda monografică este acela care se impune acum.

Mediul urban va fi cercetat deosebit de mediul rural.

Școala d-lui profesor Gusti ce activează din 1926, studiază cu multă sârguință cunoașterea mediului românesc, pentru ca pe baza acestor cercetări să se ajungă la o pedagogie pur românească. Această școală sociologică prin echipele ei, cercetă pe teren nevoile noastre, pentru a se putea forma principiile de bază a pedagogiei românești. Pe baza acestor cercetări sau constatările nevoi:

I. Nevoia de o viață mai sănătoasă.

Poporul nostru nu are o viață sănătoasă. În lucrarea d-lui dr. G. Bașu se arată realitatea care e foarte dureroasă. Poporul nostru duce o viață lipsită de igienă și are o hrană dintre cele mai rele. Mortalitatea copiilor este destul de mare. Cei mai mulți copii mor până la vârsta de 3 ani.

Leacul stă în educația sanitară a poporului nostru, lipsit completă de cele mai elementare noțiuni de igienă.

II. Nevoia de a se face așezări temelnice.

Din cauza vieții sbuciumate duă de poporul nostru, așezările noastre gospodărești au fost vremelnice și deci șubrede și ne igienice. Românul, a devenit fatalist din cauza necazurilor nesfârșite ce se abăteau asupra lui, nu a clădit nimic temeinic pentru veșnicie.

Pentru îndreptarea acestor rele, trebuie să facem pe cetățeanul român să înțeleagă necesitatea așezărilor temelnice, dându-i o educație practică gospodărească. Noi avem o vârstă educativă când nu se învață nimic, între 14—18 ani. În această vârstă să învățăm tineretul partea practică.

III. Se mai simte apoi nevoia de a-l face să ducă o viață cetățenească care să ducă la îndălțarea spiritului public.

Educație cetățenească să se facă în mod activ, practic, de la vârsta de 18 ani. La această școală, a educației cetățenești va trebui chemat pe viitor tot tineretul țării.

IV. Școala să servească principiile veșnice a științelor umane, ce e etern, — omul etern — făcându-se educația caracterului.

Acestea pot forma punctele necesare unei pedagogii românești. Tendința de a găsi leacul acestor rele, e o cerință a tuturor. Societatea românească se găsește cu clase sociale ce au nevoie de o educație mai aleasă. Așa e clasa țărănească, care nu a avut o educație potrivită cu nevoile superioare ale statului. Pătura țărănească trebuie deci ridicată la un nivel mult superior celui de astăzi.

Între statul românesc cu pătura lui conducătoare de astăzi și între țărâni, există o profundă deosebire care va trebui să dispară. Trebuie ca pătura conducătoare să se coboare la pătura țărănească; iar aceasta trebuie ridicată la nivelul cel cere așezarea și principiile statului de astăzi. Tineretul trebuie și el educat în așa fel, încât să se integreze în disciplina cerută de nouul

stat, pentru a nu-și mai alege căi greșite.

Deci, acestea sunt nevoile. Ridicarea satului se va face prin serviciul social, iar educația tineretului prin străjerie și premilitărie.

Ceace se face acum la noi nu e născut din o voință arbitrară ci din o nevoie a vremii, dintr'o tendință a tuturor pedagogilor.

Fie că acelea sunt nevoile statului nostru, fie că nu, e că noi avem nevoi educative și că, să se găsească leac pentru ele.

Statul, trebuie să ridice țărâtimea și tireretul și pentru ridicarea acestora el cere concursul neprecupețit al învățătorimii, iar aceasta spre

lauda ei a răspuns cu un entuziasm puternic».

* * *

Plină de entuziasm și adânc recunoscătoare, învățătorimea dâmbovițeană a răsplătit pe d-l director general cu păstrarea icoanei sale în inimă lor și cu acele calde și frumoase cuvinte porbite din inima generoasă și din verbul neîntrecut a d-lui inspector G. Bucurică.

Niciodată înțelepciunea poporului cuprinsă în proverbul, «omul sfințește locul», nu a fost mai evidentă ca în acest strălucit exemplu dat de d-l director general Stanciu Stoian.

INVIEREA ALTĂDATA ȘI ACUM...

D. D. LIXANDRU

Cleptele bisericilor sunt lașe, insistă ca
să se facă unul mare funebru aruncând zăbranic
de tristețe peste evăzollirile tinerești ale mult do-
rilor primăveri. — E săptămâna patimilor.

Gândul alunecă încet pe firul anilor, în trecut,
și se oprește un pic ca o rază de lumină prin
ferestre de nori asupra unei iavieri din copilărie,
care trăiește numai în amintire, acolo în suflet,
undeva, la adăpost de fariseismul prezentului.

Atunci simțeam farmecul iavierii mai mult
decât astăzi. De la Crăciun și până la Paști tră-
iam numai cu speranța că iar am să cânt la de-
de, că iar am să ciocănesc ouă roșii, că iar am
să mănânc cozonac.

Și tare necaz mi-era pe iarnă, când eu frigul
și întârziile vegetației de nu puteam să duc o
măcă cu flori ca să o așez, în Vinerea Mare, pe
icoana cu înmormântarea Domnului Hristos.

Da aș fi întâlnit-o pe undeva, aș fi uitat de
plăcerile derdelușului și aș fi strâns-o de gât
numai așa ca să fac o plăcere primăveri.

De cum venea postul mare nu mai aveam
voie să ne atingem de nimic «de dulce». În frun-
te cu mama și tata țineam post aspru. Și nu bă-
gam de seamă când treceau 6 săptămâni de post,
până la Florii, când se putea mânca pește.

Cu câtă nerăbdare așteptam și Floriile! În-
tr'un an al copilăriei, mi-aduc aminte că în ha-
botnicia mea, m'am gândit că ar fi păcat să măn-
ânc și pește. Și n'am mâncat cu toate insisten-
țele mamei, mai ales.

Am mâncat o ceapă sărată cu pâine și eram
foarte mândru că puteam să dau o lecție de ab-
ținere întregii familii.

În ziua acela de Florii aveam o serbare la
școală. La această serbare trebuia să recit și eu
poezia Floriile.

În momentul când învățătorul mi-a făcut vânt
pe scenă am slăbit asupra cepei pe piept și n'am
apucat să spun decât atât:

Florille...

Via Floriile cu soare...

Un nod înăbușitor mi s'a oprit în gât.

În fața ochilor negru.

Totul într'o oplatire croică am mai spus nă-
stă ca în poezie:

Și sorille cu floare...

Și am plecat încet depe scenă cu gândul la
clorba de acasă, pe care nu voiam să o mănânc.

Apoi când m'am dus acasă să fi văzut hohote
de râs pe seama mea!

Tare mi-era necaz mai ales pe sora mea, cu
o pauză mai mare ca mine, care se sula în pat
și cu ton de recitare spunea în râsul tuturor:

Via sorille cu floare...

Și apoi înghițea de trei ori în sec.,

Vezi, cică să mai postești? În ziua de Florii—
imi ziceam în când gând cu hotărârea de a nu
mai posti altădată.

După Florii începeau deniile. — Mă duceam
în fiecare seară să ascult povestea lui Hristos.

Ce triste îmi păream icoanele! Ochii copilului
de atunci alunecau pe chipuri frave de sfinți
și se opreau pe icoana cu capul prins în ghimpii
spinilor o clipă, două, multe, uitând de mine,
cu pumnii strânși în mână mamei, cu fața cris-
pată de milă și cu revolta în suflet față de rău-
tatea omenească.

Dar ochii blânzi și rugători ai corpului prins
în ghimpii de spini din icoana din biserică, îmi
furau liniștea și mă chemau la biserică în fiecare
zi. Plecam cu sora mea la biserică, ne așezam
undeva ca să putem privi icoana și cu ochii la
ca uitam să mai respirăm.

Voi nu mai plecați acasă, ne spunea într'un
târziu o babă rămasă de veghe — sculându-ne
din somn.

Plecam și iar veneam.

Auzisem că e bine să treci pe sub masa pe
care e așezată icoana cu înmormântarea Domnu-
lui Hristos.

Și într'o Vineri mare am plecat cu sora mea
de mână, ca să trecem pe sub masă. În jurul
mesei, în genunchi, 7—8 babe.

Întru cu sub masă și dau să ies înainte. Pas
de ieși dacă poți. — O ușchiță îmi face semn
să ies spre dreapta, mă întorc spre dreapta, altă
agriptoroaică îmi arată spre stânga, mă întorc
la stânga, nici pe aci nu aveai loc să ieși.

Când mă uit înapoi sora mea fugise și mă
lăsase alungor.

Făstăcit și incolțit de toate părțile, m'am uluit

intr'atâta, încât m'am sculat și eu cu masa în splinare, dărâmand toate florile de pe ea.

Cum am ieșit din biserică nu știu.

Intr'un târziu întâlnind pe sora mea i-am spus așa fiindcă nu văzuse ce pățisem.

Eu am trecut pe sub masă. Tu ai fugit ca o proastă.

Ce-ar fi răs de mine dacă ar fi văzut ce-am pățit!

Toată Vineria mare umblam după florile de zarzăr sau de măr și ghiocel, ca să duc și eu pe masa din biserică.

Seara mă găteam frumos și cu lumânarea în mână plecam la domie cu mama, ca să cânt la prohod.

În fiecare an mă alegeam cu flanela arsă.

Bine, mă mototolule, îmi spunea mama când observa, a doua zi: «nu simțeau și tu la nas că miroase a ars?»

Simțeam eu în biserică miros de flanelă arsă, însă eram convins că arde haina vecinului, nu a mea, deaceia nici nu mă osteneam să mă supraveghez.

Mă gândeam numai cum aș face să apuc și eu o floare din cele de pe masă, pe care le arunca preotul în cele patru părți ale bisericii.

Auzisem că sunt bune de bae și mai ales că au darul să-ți spună, dacă le pui sub perină, pe cine ai să ieși.

Dacă se întâmpla să apuc și eu o codiță de ghiocel sau o viorică, o păstram ca pe o moaștă până acasă.

Puneam florile sub perină și adormeam liniștit.

A doua zi de dimineață întrebam pe mama, așa pe departe.

«Mămică, dar dacă se întâmplă să visezi broaște, asta înseamnă că te însori cu broaște?»

«Ei visezi broaște», îmi răspundea mama scurt.

Tăceam chitic, fiindcă eu visasem un lac cu o mulțime de broaște.

În ziua aceea mă pune păcatul să mă duc să prind pește cu hălăul la lac. Din cauză că apa era rece am intrat în lac în ismene și în cămașă. Când am venit acasă, câteva nelușe la spate mi-au reamintit că atunci când intri în lac e bine să te desbraci.

Prea persistaseră urmele nelușei pe spate ca să visez în noaptea aceea altceva decât lac și broaște.

În Sâmbăta Paștelui toată ziua mă gândeam ba la clorba de miel, ba la cozonac.

Adormeam, seara târziu, cu urechea aștită la sunetul clopotului. Orice agnot de afară mă făcea să sar din pat și să scol toată casa.

Ambiția mea era ca să fiu la biserică în momentul când preotul ieșea cu lumânarea cea mare aprinsă și zicea:

«Veniți, de luați lumina din lumina lui Hristos!»

Se întâmpla de multe ori ca să pierd momentul acesta. Un an întreg muream de necaz.

Și parcă era un făcut, fiindcă de câte ori nu isbuteam să fiu la timp ca să aprind lumânarea din mână, nu aveam niciun chef toată ziua de Paști. Timpul de dimineață îl petreceam dormind, spre ciuda mamei care mă trezea din somn cu cuvintele: «iar ai adormit? Ți-a furat diavolul paștele din tine»... că așa este credința la noi că dacă dormi în ziua de Paști, diavolul îți fură pâinea sfințită pe care ai luat-o dimineața.

Și treceau sărbătorile și veselia lor îmi alunga pentru un an de zile din suflet icoana din biserică pe care era capul Domnului Hristos, prins în ghimpi de spini, cu fața obidită de durere și cu broboane marle de sânge pe față.

În fiecare an, însă, în săptămâna patimilor, figura aceasta iese de undeva din adâncul sufletului, scoasă la iveală de un resort misterios și mă cheamă mereu spre satul în biserică căruia am văzut-o.

Atunci când eram mic mi se părea că într-o zi e mai veselă, într'alta mai tristă...

Și ani trec în fugă de film... gândurile alunecă încet pe căi din trecut... se strâng undeva într'o biserică de sat și îmi aduc ofrandă a unei copilării curate, chipul icoanei din fața altarului.

Ieri stam la biroul de lucru și deodată mi-a apărut în față o cunună de spini sub care s'a concretizat apoi plete blonde ca azurul, ochii albaștri ca seniquil cerului și suferința brutal de omenească.

M'am sculat încet și am plecat spre biserică cea mai apropiată să văd, încă odată icoana gândurilor mele...

În liniștea veghei de vecernie a Vinerii patimilor m'am așezat într'un colț al bisericii... ochii mi-au alunecat încet pe fețele firave ale sfinților și s'au oprit insistent pe icoana care mă chemase

O rază de soare a intrat afoasă pe geamul
gălbui, s'a oprit un moment pe fața din icoană
și mi s'a părut... mi s'a părut că i-a șoptit ceva...
Și de ce se mai învenelise...

Să fi avut o părere ?

Sufletul copilului de altădată spune că nu...

Da, așa este ...

Înviere tristă

*Iisuse,
Ai înviat cu zâmbetele toate
(Cum te-am știut din cărți și calendare)
Cu-ucea blândețe 'n veci pilduitoare,
Merindă generoasă pentru gloate.*

*Ai înviat, să readuci, în poală,
Fructele iertării și iubirii.
Povața Ta adâncă și domoală
Și tot ce-i rod în scutecele firii ;*

*Dar unii, Doamne, sunt înfomețați,
Numai de a gușei melodie.
Ei au uitat că marea bucurie
E dincolo de bleșii dumicați !*

I. Dumitrescu-Pietrari

Invățământul supra primar în Județul Dâmbovița în trecut și azi

D. D. L.

Prin legea din 1924 învățământul primar a fost împărțit în două cicluri: ciclul elementar cu clasele I—IV și ciclul complementar, cu clasele V—VII. Natural, că intenția legiuitorului fusese să se dea ciclului complementar o îndrumare practică. Intenția aceasta însă a fost atât de slab concretizată în lege, încât în practică ea a fost cu totul neglijată.

S'a crezut că învățământul complementar este, după cum îl arată numele, o complectare a învățământului din primele patru clase, o complectare însăși tot teoretică, nu practică.

Aceasta a fost părerea oamenilor de școală. Consecința a fost că acest învățământ părea în ochii părinților mai întâi ca inutil, absolut inutil. Și dacă se găsea pe ici pe colo câte un om de școală care să creadă la fel, aceasta era considerat ca incompetent în materie.

Numai că bunul simț al educatorilor noștri dela aate au înțeles lacumele legii și au lucrat de cele mai multe ori „alături de lege” sau au complectat cum s'au priceput aceste lacune.

Așa că, chiar în cadrul legii din 1924 învățământul complementar începuse să îmbrace, pe ici pe colo haina adevărată, sub care se prezintă astăzi.

Noua programă analitică nu a făcut altceva decât să reglementeze anumite tendințe ale învățământului complementar, tendințe care se nascuseră impuse de realitate, chiar sub imperiul legii din 1924.

Inutilitatea acestui curs era cu atât mai evidentă, cu cât aspectul lui teoretic impus de vechea programă analitică devenise înăbușitor și chiar antibiologic în ultima vreme.

Dintre școală, elev și familie nimeni nu credea în utilitatea cursului complementar.

Învățătorii vedeau cum trebuie îndrumată, însă puțini treceau la acțiune, anchilozati fiind în rutina anilor trecuți.

Elevul, plăcise că aceleași lucruri i se repetă în fiecare an, venea la școală cu desgust.

Părinții erau atât de convinși de inutilitatea acestui învățământ, încât luptau cu legea, pre-

ferând să plătească amendă pentru copiii care erau necesari la diferite munci.

Și socoteala era simplă: dacă trimitea copilul de 14 ani la școală, trebuia neapărat ca să angajeze un om cu ziua care să-i ajute la munca câmpului. Ori, de ce ar fi plătit 30 lei pe zi unui străin și nu ar fi făcut munca cu băiatul din clasa VI și VII de școală, pentru care plătea, dacă plătea, 5—10 lei pe zi amendă?

Aflaseră toți oameni satelor noastre că amenea se dă numai până lu Crăciun și dacă te duceai la Conu Nae sau Costică, acesta da ordin alujitorilor școlii să intre în legalități și să ridice amenzile date.

Iată cum la insuficiența organizării acestui curs se adăuga și intervenționismul din afară de școală, exercitat cu o extraordinară insistență de politicianism.

Până anul acesta, 40 la sută din școlile noastre din județ nici măcar nu se osteneau să înființeze, pe catalog cel puțin, cursul complementar. De îndată ce elevul terminase patru clase era lăsat liber, fără nicio asistență educativă, tocmai în perioada de transformări psihice și fizice când se simțea mai mult nevoia unor îndrumări educative.

Dintre celelalte școli mulți aveau numai cls. V-a, foarte puțini și cls. VI-a și la o 100 o școală și cu cls. VII-a.

Bietul învățător, e vorba de învățătorul conștiincios, făcea toate eforturile posibile pentru aplicarea obligativității școlare. De îndemnuri care să aibă efect nici nu putea fi vorba și atunci singurul mijloc eficace era amenda. Se întâmplă, și asta de foarte multe ori, chiar M. E. N. să dea câte o dispoziție în felul acesta:

Toate amenzile date până la Ianuarie se suspendă. Părinții care nu-și duceau după această dată copiii la școală vor fi amendați. Conform legii, ca și cum amenzile date până în Crăciun (atunci erau alegerile) nu fuseseră date conform legii sau ca și cum anul școlar ar fi început la 10 Ianuarie, nu la 15 Septembrie.

Să zicem însă, și acesta este adevărul, că

toate aceste intervenții din afară nu s'ar fi produs dacă părinții ar fi fost convingși de utilitatea cursului supraprimar. Că este așa ne-o dovedesc hucurile de azi.

— Prin nouă organizare și prin noua îndrumare ce i s'a dat prin noua programă analitică, învățământul supraprimar a intrat în făgașul său normal.

Dela frecvența slabă de sub 50 la sută el s'a ridicat la 70 la sută și dacă ar exista pe lângă fiecare școală primară câte un atelier înzestrat cu toate cele necesare și dacă posibilitățile de primire ale școlilor noastre primare ar fi mai mari, procentul acesta de frecvență ar atinge cifra de 95 la sută.

Dăm mai la vale un tablou cu numărul învățământului complementar în jud. Dâmbovița din 1927 până în prezent:

Anii	Inscriși		Frecvenți		Procentul de frecvență
	B.	F.	B.	F.	
1927-28	4021	1622	2045	664	48 la sută
1928-29	6045	3309	2596	1620	45
1929-30	6028	3854	2326	1467	38
1930-31	4867	3280	1829	1720	43
1931-32	4155	2802	1728	990	29
1932-33	2996	3526	1821	828	18
1933-34	5192	3260	1352	738	24,5
1934-35	6878	4096	2865	1368	38,5
1935-36	6956	3865	3827	1835	52
1936-37	6908	4065	1226	2192	31
1937-38	7076	4556	4199	1989	53
1938-39					70,1
	15913		11471		

Dela procentul de 48 la sută cât era în anul școlar 1927—1928 am coborât la 18 la sută în anul școlar 1932—1933 pentru a nu urca la

procentul de 53 la sută în anul 1937 — 1938 și a sări apoi brusc la procentul de 70,1 la sută din anul școlar în curs.

Din examinarea datelor acestui tablou se pot scoate următoarele constatări.

Sub imperiul vechei programe analitice procentul de frecvență nu a depășit 53 la sută.

Cu organizarea din prezent, învățământul supraprimar s'a ridicat la 70 la sută frecvență și acest procent va fi cel mai mic posibil, pentru că de aci încolo el va tinde mai mult către sută la sută.

Cele mai slabe procente de frecvență sunt în anii când au fost schimbări politice urmate de alegeri generale.

Cauzele care am dus la dublarea procentului de frecvență la supraprimar anul acesta, au fost deja menționate de noi.

Prin noua programă analitică acest învățământ a căpătat o îndrumare exclusiv practică, îndrumare în concordanță cu mediul local și cu necesitățile locale.

Iată cum acest învățământ care în mod normal trebuia să fie mai legat de viață, a căpătat avânt tocmai pentru că a fost întors la viață.

La noi, la Dâmbovița procentul de frecvență de 70 la sută va fi puțin depășit anii ce vor veni, din cauză că majoritatea școlilor noastre au săli de clasă abia pentru primele 4 clase primare. Sunt multe școli în județ care nu au făcut niciun efort pentru a spori frecvența, tocmai din cauză că sălile de clasă nu pot primi toți elevii înscriși.

È un rău însă care se poate remedia. Prin construcția de noi săli de clasă se va ajunge la procentul de 100 la sută, mai ales la Dâmbovița, unde munca învățătorului se efectuează cu atâta obnegație.

„Credință și muncă pentru țară și rege“ Sănătate!

— URMARE —

„Adevărata renaștere a unui popor începe cu tinerețea sa; adevărata decadență tot de acolo începe“.

SIMION MEHEDIŢI

A doua idee din religia cea nouă a românismului, — crescut de azi înainte cu dibăcie într'un cult viguros, într'o ideologie care va minuna veacurile și generațiile ce ne vor judeca cu dreapta judecată, ideologie care se așează cu cinste alături de marile ideologii care au rămas în cronica lumi și care azi este consacrată ca atare în mod unanim de glasuri autorizate, de cavalerii distinși ai gândirii omenești, este munca.

Este de fapt inobilarea primului blestem: „În sudoarea frunței tale vei agonisi hrana ta“, care a sunat ca o trâmbiță tristă mii de ani peste omenire, este predica sf. Apostol Pavel, este adevărat realizarea unui principiu scump și de bază înscris parcă sub inspirație divină în pactul nostru suprem.

Toată literatura veacurilor, toate capo d'operele lumi freacă de tinerețea muncii. Faust a cerut lui Mefisto să-i dăruiască mulțumirea și aceasta nu i-a refuzat nici o plăcere din zădărniciile lumi. Dar tocmai aceste i-a duceau auzire mai mare. Scârbit de tot ce i-a putut oferi lumea, zădărniciile, se apucă să sece o mlaștină. Aceasta i-a adus mulțumire: fapta și munca.

Dar exemplul vieții lui Oscar Wilde în pușcăriile din Reading, dar viața lui Leon Tolstoi la Iasnâia Polians, dar acela al Helenei Keller mai grăitor decât toate, nu ne dă dreptul să proclamăm cultul muncii o religie nouă și cu o devenire măreață la care gândim cu afântă cucernicie?

Astăzi mai ales, mai mult ca oricând, milioane de oameni primesc binefacerea muncii ca o binecuvântare dăruită de Dumnezeu.

Speriat de manifestările naturei atât de teribile în raport cu micimea lui, — la început omul a îngrechiat cu groză și s'a închinat lor pentru că și pe urmă voința ce-l frământă să-l scoată din extazul și visarea nirvanei unde: „e

mai bine a sta decât a munci, mai dulce a dormi decât a sta și chiar mai bine a muri decât a adormi. Ori tocmai duhul acesta trist, vrem să n'atingă flacăra geniului nevăzut al muncii poporului nostru, al generațiilor care trebuiesc crescute în cultul muncii ca într'o împărăție a fericirii, unde viața și istoria se trăiesc, și unde se pregătește miraculos „creațiunea raiului“.

Istoria lumi, la tot pasul divinizează munca ce înalță și preface. Cinstită la Atena, venerată la Roma, e sfințită de creștinism până la divinizare.

Nici un popor din lume, nu celebra cultul muncii fizice și intelectuale într'un sens mai nobil decât Grecii antici. Manifestările lor aveau un caracter național și umplu și astăzi de entuziasm și nobilă admirație, întreaga lume.

Alexandru Macedon cu o învoiață de fier creiază cel mai mare imperiu al vremii ducând civilizația și spiritul grec în cele patru părți ale lumi.

Romanii pe de altă parte duceau o viață activă, dar aspră, sobră, economă și mai ales muncitoare. Bucolicele virgiliene, sărbătoarea muncii, Quintus Cincinat, Cato Cenzorul etc., sunt exemplare unice în istoria lumi, care se integrează atât de fericit în cece vrea să spună latinescul: „gravitas“. Severile dictaturi sau consulat și faimoasele lor biruințe sunt urmarea firească a moravurilor lor rustice, forței atletice, minții sănătoase și mai ales muncii barnice cu care știa să civilizeze, să romanizeze și să prefacă fiecare provincie.

Energia greacă a născut pe Alexandru Macedon, iar isprăvile acestuia a entuziasmat și creiat pe Cezar, pentru că și el să creze pe Napoleon.

Stoarea răsăritului, Isus Hristos, împintenează

alte forțe și energii spre avânt eroic și jertfă evanghelică: triumful apostolilor, jertfa miilor de martiri și svântul cruciadelor. Se mai indoiește cineva în meritul incontestabil ce-l are creștinismul în reabilitarea și promovarea muncii? **Cităm pe Benedict din Nursia** cu cele 15.000 de mănăstiri întemeiate de ordinul lui, unde munca era o realitate de o aspră definiție. Am putea spune chiar exagerată.

În vremurile mai noi Anglia se pare că a înțeles cu mulți ani înainte valoarea necontestată muncii reale și energii personale. Astăzi educația ce se dă tineretului, formarea caracterului bazat în special pe calități fizice este cece a făcut și va face totdeauna mândria Anglo-Saxonă.

Această mândrie i-a mânat nebunește să stăpânească oceanele și mările și continentele. I-a mânat să dea piept cu primejdiile străbătând pustiri fierbinți și jungle periculoase în toate părțile lumii, ori să se agațe pe piscurile înghețate ale Himalacii, ori înfruntând gerurile năprasnice pe banchizele de gheață spre poli. Pretutindeni găsim ecazie fericită să pue în valoare comoara sufletului și fizicului, care de vescuri o transmit cu dibăcie din generație în generație.

Munca cea mai intensă, prefacerea cea mai uriașe nicăeri nu s'a aperat atât de rapid ca în America. Aici găsim mai mult decât oriunde exemple tipice de muncă ce prefacă, ridică și înalță. (Edison).

Admirăm cu aceeași tărie Italia fascistă și Germania hitleristă, care prin muncă de o factură unică în lume a știut să dea popoarelor lor acea respirație istorică ce a cutremurat lumea mai ales în toamna istorică din 1938.

Cine ar crede că Bavarezii, Atila Europei, acești ostași și cetățeni care fac gloria Germaniei până în 1914 erau niște țărani păcătoși și mai ales bețivi care apăreau în caricatura ziarelor luptându-se cu butoacele de bere? Minunea? Este educația și munca, este cece ne trebuie nouă spre a face gloria și mândria neamului nostru, spre a urca destinele noastre glorioase, pe care în cazuri de grije și sbucium le visează marile animater și mandatar al românismului, Regele Carol II-lea.

Nu pot uita Olanda cu limba ei zicere: „~~Dumnezeu~~ a făcut apa, iar olandezul pământul”,

aluzia la digurile mărețe care de sute de ani stăvilesc valuri și dau fertilități câmpiei mănoase care altfel ar fi lacuri și mlaștini.

Spicuesc la întâmplare: „Această credință și această muncă, — spune M. S. Regele Carol II-lea, pentru ridicarea tinetului și pentru înzestrarea sufletească a țării se bizue atât pe ziua de ieri cât și pe ziua de azi. Și amintirile trecutului, vitejiile trecute, cu năzuințele și speranțele în vremuri mai bune încă decât cele de azi intrunindu-se în acelaș mănunchiu sunt îndemnul suprem al generației de azi și al speranțelor de mâine”.

Citind aceste rânduri, gândurile ne sboară fără să vrem la tot sbucinmatul nostru trecut, când atâtea eroi au păstrat sacra glie a acestor plaiuri cu orice preț și acel preț era sfărâmarea instinctului egoist de conservare, era însăși viața. Exemplul lui Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, Valter Mărăcineanu, căpitanul Ignat etc., vor rămâne în visurile noastre sclipiri de fulgere, care sguduind nouri îi scutură să plouă, după cum jertfa lor ne-a sguduit și sgălțâit tot de ațtea ori împingând spre glorie poporul ostenit și epuizat în nimicuri. De 2000 de ani mase anonime care ne-au păstrat ființa națională, prin munca de care nu ne dăm bine seama, au fecundat pământul nostru cum spune în carte Genezei și l-au apărat cu îndârjirea ce ne-o da conștiința drepturilor noastre, fie împotriva barbarilor care treceau ca un vifor năprasnic, fie împotriva stăpânilor lacome și streine care ne storceau munca și avutul și mai ales sufletul nostru românesc. 500 de ani de dominație și extorcare Turco-fanariotică și 100 de ani de exploatare politică a partidelor, au mișelit până într'atâta poporul nostru, i-a modificat caracterul mândru și dârz din epoca eroică, l-a lipsit de binefacerile civilizației și l-a lăsat să degenereze până la epuizarea forței fizice și minunea întârzie să vie.

Să nu se creadă însă că nu se muncea, că aveau de aface cu un popor leneș. Nu se muncea chiar aspru de tot, fiindcă din cauza muncii a lipsei de necesități superioare din care hrana reală era prima, ajunsese la degenerare, dar depunea o muncă svenită, intrasuptă, nerațională, urmată de lungi repausuri de trădăvie. Neavând necesități materiale, cerea puțin de la societate asupra căreia apăsa ca un material amorf. Este foarte adevărat că România este

Inteligent. Este caracteristica rasei latine în genere. Dar inteligența noastră este contra-balanșată de scăderi foarte mari. Remarcăm lipsa noastră de energie într-o țară atât de bogată, dar după cum observă Keyserling. Tocmai mustrarea bogăției a pământului nostru a adus lipsa noastră de energie. Dacă am avut secete și chiar foamete în trecutul vieții noastre, ele n'au fost permanente și nu ne-au silit să desnădăjduim în fața naturi nemilioase ori sărace și să curbăm spatele pentru ca să stoarcem fie în silă o presupusă bogăție a pământului ca în Germania sau Italia. Apoi firea noastră contemplativă-visătoare, un fel de otravă cu care ne-au narcotizat răsăritul lui Buda cu Nirvana, al lui Gandhi cu pasivitatea predicată de aceiași Niroană, al creștinismului cu iertarea de 77 de ori câte 7. Probabil că sub inspirația răsăritului s'a născut Mișcarea noastră operă populară neintrecută ca valoare literară. Ai putea zice o inspirație de-a dreptul din Nirvana dar tocmai aceasta îi este scăderea: Baciul Moldovean în loc să lupte și să moară eroic, întinde gâtul la moarte ca un pui de găină. Părăsirea luptei, fatalitatea cu: „ce ți-e scris în frunte ți-e pus” n'a fost cunoscută la Daco—Romani străbunii noștri, popoare eroice, neinduplicate, cu o voință ce s'au depășit pe ele înșile.

Și mai este ceva: lipsa concepțiilor morale. Ele ne-au dus pe pragul pieirei, ele au distrus partidele politice care nici nu mai aveau cel puțin noțiunea de moral. Erau amorale. Exemple? Destule. Jos: poporul otrăvit cu alcool și minciuni; sus: îmbogății peste noapte în chip miraculos, învârtiți și îmbogății de război.

Această psihoză postbelică a întors pe dos toate normele de cugetare și de simțire cu care eram obișnuiți înainte de război. Valoarea oamenilor se judecă după alte criterii, decât cele cu care eram deprinși. Nu munca cinstită și devotată se prețuește, ci îndemânarea de a se învârti:

- Parvenirea la posturi înalte pe orice cale;
- Avere obținută pe orice cale;
- Gustul de muncă aproape dispărut, (călăuza P. P. general Dona pag. 9).

Trebuie reformat dealfel și clasicul proverb al lui Creangă: „Românului îi e greu pânăse apucă, că de lăsat se lasă repede”.

În felul acesta numai puteau trăi ca națiune.

S'a pornit la reconstruirea rasei românești, reconstruire ce-și trage puterea miraculoasă din ideia II-a a devizei: „Munca”. Munca generației tinere a străjerilor și premilitarilor, pentru a face o Românie nouă, munca de învoire și prefăcere în tot și în toate. Marele efort al lui Fichte, Mussolini, Hitler și Kemal, n'a fost copiat, a fost numai un indemn, un exemplu: atunci când vrei poți crea chiar supra omul lui Nietzsche. Munca străjerilor și premilitarilor noștri este cu totul altceva. Este un seminar pedagogic al unei școli naționale scos din străfunduri de conștiință românească, spre a transforma suflete involburate de elanuri entuziaste și a crea legiuni brave și energice de muncitori care vor fecuna minunat știința și pământul nostru, neamul și viitorul nostru după indemnul regal: „Munca noastră este o muncă individuală, în folosul comunității. Această comunitate este una singură: Românii și neamul românesc. În temelie ei s'au zidit pentru mii de veacuri: Oituzul, Mărăști și Mărășești și sânge eroic ce ne-a adus peste leaturile anilor glorioase bătălii, a înțepenit deapururi hotare sfinte. Înmoasa oțelire străjerească și premilitară se face demnă de marile sacrificii prin: „credință și muncă pentru țară și rege”. Tineretul nostru a înțeles minunat că munca, — nu interesează în ce domeniu, e nobilă și înălțătoare, pe când lenea și cerșetoria degradează și retrogradează atât omul cât și societatea. Conștiința neamului nostru care străfulgeră din veacuri de 2 ori milenare a fost făurită de bravi și de eroi, care ș'au stors energia pentru a renaște năprasnic chiar când erau socotiți pierduți. (Ex. veac. X, XI, XII, 1821 și 1917. Ei au zgâlțâit energia colectivă care se târa în umilință spre culmile visate de narele nostru suveran.

În timp ce partidele politice consumau energia și munca noastră în frământări sterile și nimicuri, marile noastre rege ne făurește muncă și energie nouă furată din focul soarelui și o păstrează ca pe o comoară prețioasă pentru efortul suprem, pentru ceasul istoric și de cumpănă grea care poate să fie mâine și după zisa lui S. Mehedinți: „Să putem arunca în cumpăna dreptății sabia cea mai grea dintre toate câte s'au făurit vreodată în preajma Dunării și a Carpaților”.

Exemplul prințului moștenitor Mihai Voievod de Alba Iulia, care a fost primul ce s'incadrat în noua porocă a vremii, fiind atât de grăitor,

nu se rămas decât cu inimi curate, străși uniți în jurul Tronului, înțelegând și aprecia-
da-se eforturile regale, să fim tari și să privim

liniștiți viitorul în: „credință și muncă pentru țară și rege”. Sănătate.

IONEL COMȘOIU-ȚIȚA

BULETINUL ASOCIAȚIEI

Împlinindu-se la 1 Aprilie a. c., 1 an de rodnică activitate depusă de d. Ministru D. V. Ţoni și distinși Domniei Sale colaboratori la Ministerul Educației Naționale, învățătorimea din județul Dâmbovița, urează ca această activitate de mare și real folos peniru întregul neam, să continue încă mulți ani, pentru a se putea realiza ceace Marele Străjer al Neamului, M. S. Regele, vrea să facă din fii acestei măndre și frumoase țări.

În numărul viitor al revistei noastre, a acestei reviste care urmărește cu stăruință și devotament tot ce se înfăptuește pe te-

renul aducării neamului de către aceia ce stau la conducerea școlii poporului, vom publica o amplă și convingătoare dare de seamă, despre marele realizări și mai ales despre profunda transformare și dinamizare a vieții acestui minister și instaurarea nou-lui spirit ce domnește.

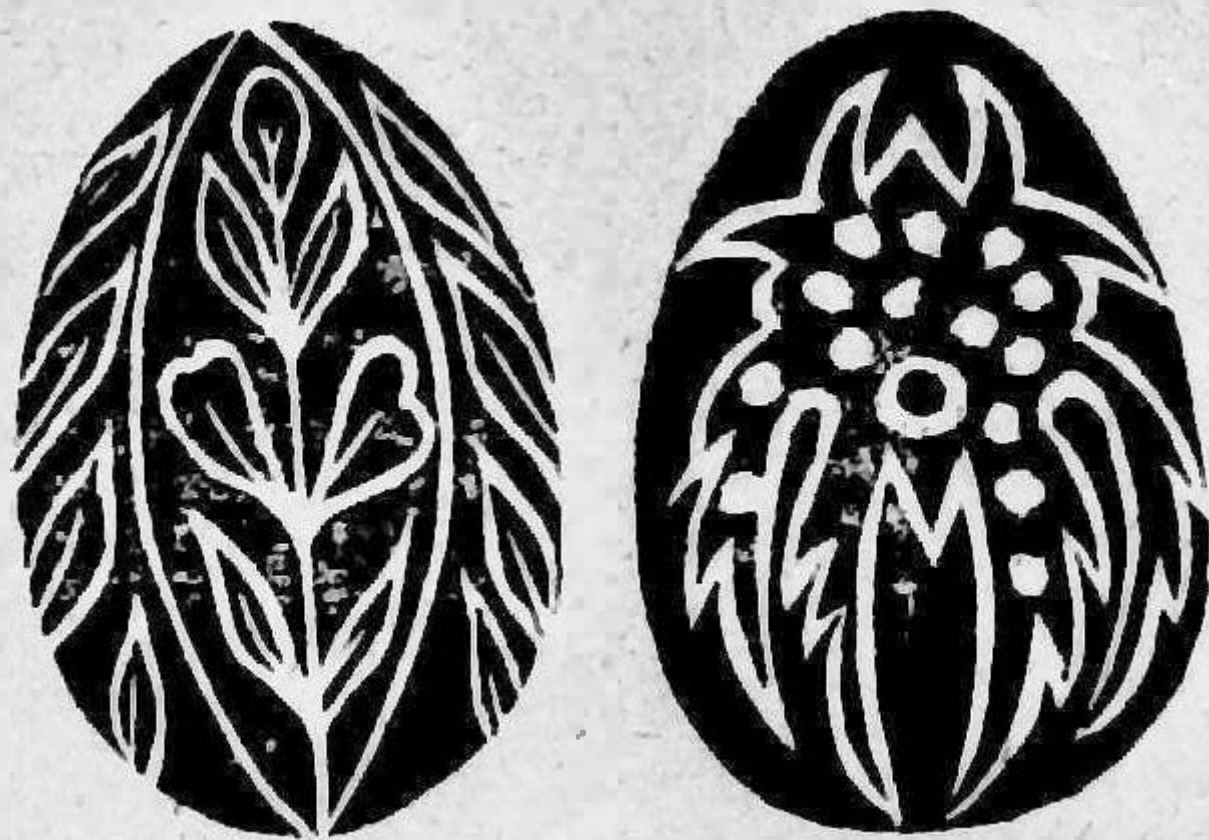

Adunarea generală a Asociației ce urma să se țină în ziua de 18 Aprilie, a. c., se amână la o dată ce se va fixa de către Comitet, deoarece d-l Simion Popescu președintele Asociației este concentrat; deasemenea și o mare parte dintre colegi.

Tot la 1 Aprilie a. c. împlinește și d-l inspector G. Bucurică 1 an de activitate depusă pe terenul școlar în calitate de inspector școlar. Ținem să reliefăm că D-sa, a știut să-și păstreze aceiași inimă curată și generoasă, același avânt și dragoste pentru problemele învățătoresci ca și în anii când sta în fruntea asociației noastre.

Trebue să știe și D-sa, că învățătorimea dâmbovițeană li păstrează același dragoste, simțindu-se mai puternic legată de el și li urează să rămână încă mulți ani la postul de comandă, unde este atât de folositor.

Hristos a înviat

Dorim tuturor colegilor sănătate și sărbători fericite

Redacția

